

VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Materiál na rokovanie
Národnej rady Slovenskej republiky

Číslo: UV-40226/2014

1311

Návrh

Súhrnnej výročnej správy Slovenskej republiky za rok 2013

Obsah materiálu:

1. Návrh uznesenia NR SR
2. Predkladacia správa
3. Vlastný materiál

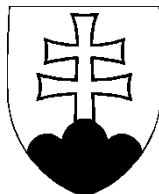
Predkladá:

Robert Fico
predseda vlády
Slovenskej republiky

Bratislava november 2014

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VI. volebné obdobie

Návrh

Číslo

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 2014

k Súhrnnej výročnej správe Slovenskej republiky za rok 2013

Národná rada Slovenskej republiky

A. berie na vedomie

Súhrnnú výročnú správu Slovenskej republiky za rok 2013, podľa ktorej k 31. decembru 2013

- a) schodok verejnej správy Slovenskej republiky v jednotnej metodike platnej pre Európsku úniu (ESA 2010) podľa údajov zverejnených Eurostatom 21. októbra 2014 dosiahol 1 933 370 tis. eur, čo predstavuje 2,6 % hrubého domáceho produktu;
- b) konsolidovaný dlh verejnej správy Slovenskej republiky podľa údajov v jednotnej metodike platnej pre Európsku úniu (ESA 2010) zverejnených Eurostatom 21. októbra 2014 dosiahol 40 178 391 tis. eur, čo predstavuje 54,6 % hrubého domáceho produktu;
- c) konsolidované aktíva ako aj pasíva súhrnného celku verejnej správy Slovenskej republiky dosiahli 58 652 059 tis. eur a konsolidovaný výsledok hospodárenia po zdanení -868 931 tis. eur.

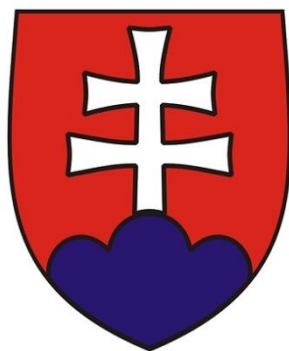
Predkladacia správa

Súhrnná výročná správa Slovenskej republiky za rok 2013 sa predkladá na základe zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Historicky prvú výročnú správu Slovenskej republiky zostavilo Ministerstvo financií SR za rok 2011. Správa obsahuje údaje o výsledku hospodárenia verejných financií SR za rok 2013 na základe októbrovej notifikácie údajov zverejnenej Eurostatom dňa 21. októbra 2014, informácie požadované ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti a súhrnnú účtovnú závierku verejnej správy.

Súhrnná výročná správa predstavuje komplexný dokument zostavený na najvyššej úrovni národného výkazníctva za verejnú správu pričom na jednom mieste a v koncentrovanej podobe kombinuje rôzne metodické a analytické pohľady na verejné financie Slovenska. Hlavným cieľom Ministerstva financií SR je postupné zvyšovanie vypovedacej hodnoty uvádzaných informácií v správe, ich zrozumiteľnosti a rozširovanie pôsobnosti využívania pri hodnotení vývoja verejných financií. Správa vznikala v dôležitom období prechodu z metodiky ESA 95 na metodiku ESA 2010. Nová metodika priniesla množstvo zmien, ktoré boli priebežne konzultované so Štatistickým úradom SR aj Eurostatom.

Predložená Súhrnná výročná správa Slovenskej republiky za rok 2013 predstavuje nelegislatívny faktografický materiál, ktorý v súlade s čl. 10 ods. 7 smernice na prípravu a predkladanie materiálov na rokovanie vlády SR nebol predmetom medzirezortného pripomienkového konania. Nemá negatívny finančný vplyv na štátny rozpočet, rozpočty obcí, rozpočty vyšších územných celkov ani na rozpočty ostatných subjektov verejnej správy, rovnako nemá vplyv na životné prostredie, negatívne ekonomické vplyvy, negatívne vplyvy na zamestnanosť ani na tvorbu pracovných miest a na informatizáciu spoločnosti.

Neobsahuje skutočnosti, ktoré sú predmetom utajenia podľa zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 216/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú oblasti utajovaných skutočností. Je možné ju sprístupniť podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

**Súhrnná výročná správa
Slovenskej republiky
za rok 2013**

október 2014

Vážené dámy a páni,

súhrnná výročná správa Slovenskej republiky za rok 2013 je už v poradí treťou. Hlavnou témou správy za rok 2011 bola prezentácia historicky prvej súhrnnej účtovnej závierky verejnej správy Slovenskej republiky. Súhrnná účtovná závierka zavýšila dôležitý míľnik reformy účtovníctva a výkazníctva štátu; reformy, ktorá spočívala predovšetkým v implementácii medzinárodných účtovných štandardov pre verejný sektor. Druhá správa za rok 2012 priniesla prvý krát hodnotenie verejných financií v súlade s požiadavkami ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Rozsah informácií sa významne rozšíril o informácie o čistom bohatstve, čistom dlhu, jednorazových efektoch, štrukturálnom salde a vyhodnotení stratégie riadenia štátneho dlhu.

Hlavným cieľom tohtoročnej správy ako aj všetkých nasledujúcich bude zvyšovanie vypovedacej hodnoty informácií. Pod kvalitou rozumieme najmä dostupnosť presných, metodicky správnych údajov a adekvátnych informácií o stave a vývoji verejných financií. To si vyžaduje predovšetkým dôslednú aplikáciu účtovných štandardov od účtovných jednotiek a zároveň zdokonaľovanie legislatívy účtovníctva a výkazníctva, príslušných informačných systémov, ale aj stále väčší dôraz na oblasť auditu. Už niekoľko rokov podliehajú účtovné jednotky súhrnného celku nezávislému auditu.

So zvyšovaním vypovedacej schopnosti sa zameriavame aj na väčšiu zrozumiteľnosť správy a informačnú hodnotu. Súhrnná výročná správa je unikátna v tom, že na jednom mieste a v koncentrovanej podobe kombinuje rôzne metodické a analytické pohľady na verejné financie Slovenska. Plné porozumenie predložených informácií preto nie je možné bez hlbších znalostí metodiky ESA, čistého bohatstva, účtovníctva verejného sektora a rôznych analytických konceptov používaných pri analýze verejných financií. Napriek tomu však našou hlavnou ambíciou nie je publikovať správu len pre úzky okruh zasvätených odborníkov ale naopak, postupne motivovať čo najširší okruh čitateľov, ktorým nie sú verejné financie Slovenska ľahostajné.

Nakoniec treba poznamenať, že táto správa vznikala v dôležitom období prechodu z metodiky ESA 95 na metodiku ESA 2010. Nová metodika priniesla množstvo zmien, ktoré boli priebežne konzultované so Štatistickým úradom SR aj Eurostatom. Veríme, že tento mimoriadne náročný proces neubral na kvalite informácií a náš hlavný cieľ postupného zlepšovania správy sa podarilo naplniť.

Peter Kažimír
podpredseda vlády a minister financií

Obsah

Zhrnutie	2
Úvod.....	3
1. Hospodárenie verejnej správy v metodike ESA 2010	6
1.1. Saldo verejnej správy	6
1.2. Dlh verejnej správy	9
1.3. Porovnanie salda a dlhu verejnej správy v rámci Európskej únie	10
1.4. Rozdiely medzi októbrovou a aprílovou notifikáciou údajov	12
1.5. Implementácia metodiky ESA 2010.....	14
2. Hospodárenie verejnej správy – požiadavky ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.....	18
2.1. Bilancia rozpočtu verejnej správy	18
2.1.1. Príjmy verejnej správy	18
2.1.2. Výdavky verejnej správy	21
2.2. Jednorazové vplyvy, cyklická zložka a štrukturálne saldo.....	22
2.3. Čistý dlh verejnej správy	23
2.4. Vyhodnotenie stratégie riadenia štátneho dlhu za rok 2013.....	24
3. Čisté bohatstvo	28
3.1. Koncept čistého bohatstva.....	28
3.2. Odhad čistého bohatstva za rok 2013.....	30
3.2.1. Vlastné imanie podnikov štátnej správy	31
3.2.2. Vlastné imanie Národnej banky Slovenska	40
3.2.3. Implicitné záväzky.....	41
3.2.4. Podmienené záväzky	42
3.2.5. Ostatné zložky čistého bohatstva.....	44
4. Komentár k súhrnnej účtovnej závierke verejnej správy Slovenskej republiky za rok 2013	46
4.1. Štruktúra súhrnného celku verejnej správy v roku 2013	47
4.2. Komentár k najvýznamnejším položkám súhrnnej účtovnej závierky	49
4.2.1. Súvaha	50
4.2.2. Výkaz ziskov a strát.....	59
Zoznam skratiek názvov a zákonov	62
Slovník odborných pojmov	63

Príloha č. 1 Prehľad hospodárenia podnikov štátnej správy a Fondu národného majetku SR

Príloha č. 2 Súhrnná účtovná závierka verejnej správy SR za rok 2013

Zhrnutie

- Verejná správa Slovenskej republiky hospodárila podľa metodiky ESA 2010 v roku 2013 so **schodkom 1 933 370 tis. eur (2,6 % HDP)**. Schodok verejnej správy sa v roku 2013 oproti roku 2012 znížil o 1,6 p.b. HDP. Celkové príjmy verejnej správy za rok 2013 boli 28 259 288 tis. eur (38,4 % HDP) a celkové výdavky 30 192 658 tis. eur (41,0 % HDP).
- **Hrubý dlh verejnej správy** podľa metodiky ESA 2010 dosiahol k 31.12.2013 výšku **40 178 391 tis. eur (54,6 % HDP)**. Situácia na kapitálových trhoch sa premietla do úrokových sadzieb na úrovni historických miním, čo Slovensko využilo na podstatné zlepšenie rizikového profilu portfólia štátneho dlhu smerom k väčšej priemernej splatnosti a menšieho rizika možného negatívneho preценenia portfólia.
- Slovenská republika splnila znížením schodku verejnej správy pod 3 % HDP v roku 2013 hlavnú podmienku ukončenia procedúry nadmerného deficitu v rámci európskych fiškálnych pravidiel. Rozhodnutie Rady ECOFIN zo dňa 20. júna 2014 **ukončilo procedúru nadmerného deficitu** na Slovensku.
- V rámci **Európskej únie (28 krajín)** v roku 2013 dosiahlo 13 krajín vyšší schodok a 18 krajín dosiahlo vyšší dlh verejnej správy ako Slovenská republika. Priemerný schodok EÚ 28 bol 3,2 % HDP a priemerný dlh verejnej správy EÚ 28 bol 85,4 % HDP.
- Na základe metodiky Ministerstva financií SR neboli v roku 2013 zaznamenané **žiadne jednorazové vplyvy**. Fiškálna politika bola v roku 2013 výrazne reštriktívna (konsolidačné úsilie 2,2 % HDP), výsledkom bolo dosiahnutie **najnižšieho štrukturálneho deficitu v histórii Slovenska vo výške 1,3 % HDP**.
- Výška **čistého bohatstva** verejného sektora k 31.12.2013 dosiahla zápornú hodnotu **169 111 396 tis. eur (229,8 % HDP)**. Absolútna hodnota síce vzrástla o 2 463 476 tis. eur, ale oproti predchádzajúcemu roku sa znížil negatívny podiel na HDP o 1,1 p.b. Na medziročnú zmenu čistého bohatstva najviac negatívne vplýval rast podmienených záväzkov o 3 967 581 tis. eur, ktorý však súvisel najmä so skvalitňovaním uplatňovania metodiky, na základe ktorej bol rozšírený zoznam podmienených záväzkov o nové záväzky. Metodika čistého bohatstva sa bude naďalej zdokonaľovať a rozširovať, aby vernejšie zobrazovala skutočný stav čistého bohatstva Slovenskej republiky.
- **Hodnota aktív** ako aj **pasív súhrnného celku verejnej správy** k 31.12.2013 bola **58 652 059 tis. eur (79,7 % HDP)** a medziročne vzrástla o 1 467 673 tis. eur (2,0 % HDP). Z aktív vzrástli najmä dlhodobý finančný majetok, dlhodobý hmotný majetok, pohľadávky a finančné účty. Na strane pasív došlo k prírastku záväzkov a k poklesu vlastného imania.

Úvod

Súhrnná výročná správa Slovenskej republiky (ďalej aj „súhrnná správa“ alebo „správa“) je súhrnný dokument o hospodárení verejných financií Slovenska za predchádzajúci rok. Súhrnná správa aktualizuje a dopĺňa údaje obsiahnuté v Štátnom záverečnom účte SR (ŠZÚ). Hlavným cieľom ŠZÚ je prezentácia údajov o hospodárení verejnej správy v metodike ESA 2010 v najskoršom možnom termíne (apríl). V čase zostavovania súhrnnej správy (október) je už dostupný väčší rozsah údajov a informácií, preto je správa oveľa komplexnejší dokument. Okrem údajov o hospodárení verejnej správy v metodike ESA 2010 prináša informácie o čistom bohatstve, hospodárení podnikov štátnej správy, čistom dlhu, jednorazových efektoch, štrukturálnom salde a vyhodnotení stratégie riadenia štátneho dlhu. Druhý podstatný rozdiel spočíva v tom, že správa sa zameriava na analýzu vývoja verejných financií oproti predchádzajúcemu roku (medziročné zmeny) a ŠZÚ sa sústreďuje najmä na porovnanie plánu rozpočtu verejnej správy s dosiahnutou skutočnosťou.

Obsah správy je definovaný prostredníctvom troch legislatívnych noriem. Zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy vymedzuje základný rozsah súhrnnej výročnej správy, termíny jej spracovania a predloženia vláde a Národnej rade Slovenskej republiky. Ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti ustanovuje nad rámec zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy ďalšie údaje a informácie, ktoré má súhrnná správa obsahovať. Zákon o účtovníctve ustanovuje pre účtovné jednotky verejnej správy povinnosť zostaviť konsolidovanú účtovnú závierku a pre Ministerstvo financií Slovenskej republiky povinnosť zostaviť konsolidovanú účtovnú závierku ústrednej správy a súhrnnú účtovnú závierku verejnej správy.

Súhrnná správa za rok 2013 je v poradí treťou. Po obsahovej stránke prináša tohtoročná správa rozšírenie a skvalitnenie informácií o čistom bohatstve. Tento pohľad na verejné financie je veľmi progresívny a vo vyspelom svete sa mu venuje stále väčšia pozornosť. Hoci sa na Slovensku tento koncept stále len buduje po metodickej stránke a aj z pohľadu údajovej základne, Slovenská republika už dnes patrí do nevelkej skupiny krajín, ktoré sa môžu pochváliť dostupnosťou veľmi zaujímavých informácií o čistom bohatstve. Predpokladáme, že práve informácie o čistom bohatstve budú v budúcnosti nosnou časťou súhrnnej správy.

Tohtoročná správa vznikala v historicky dôležitom období prechodu z metodiky ESA 95 na metodiku ESA 2010. Tento proces je nielen mimoriadne náročný na kapacity a koordináciu inštitúcií ako MF SR, NBS, ŠÚ SR a Eurostat, ale má predovšetkým zásadný význam pre štatistiku a výkazníctvo verejných financií. Samotná oblasť verejných financií je však len jednou, hoci veľmi dôležitou, časťou metodickej zmeny. Európsky systém účtov (ESA) je medzinárodne kompatibilný účtovný rámec, ktorý systematicky popisuje procesy v celej ekonomike a slúži ako ústredný referenčný rámec pre sociálne a ekonomické štatistiky členských štátov Európskej únie. Metodika ESA 2010 vychádza z revízie celosvetového systému národných účtov SNA 2008, ktorý sa realizoval v spolupráci OSN, MMF, OECD, Svetovej banky a Eurostatu. Aplikácia ESA 2010 je preto pre štatistikov a výkazníkov doslova udalosťou globálneho významu, ktorá sa v oblasti národných účtov koná približne raz za 15

rokov (pred ESA 95 platila ESA 79). V prvej kapitole je preto uvedená stručná informácia o novej metodike ESA 2010.

Súhrnná výročná správa Slovenskej republiky za rok 2013 je členená nasledovne:

- *Zhrnutie* prezentuje najdôležitejšie údaje o hospodárení verejných financií Slovenskej republiky za rok 2013. Detailnejšie informácie možno nájsť v jednotlivých kapitolách správy.
- *Prvá kapitola* prezentuje verejné financie z pohľadu sektorového členenia verejnej správy podľa metodiky ESA 2010. Dôraz sa kladie na príspevok jednotlivých skupín subjektov verejnej správy k výsledku rozpočtového hospodárenia verejnej správy. Hlavnými údajmi tejto časti sú saldo a dlh verejnej správy.
- *Druhá kapitola* nadväzuje na predchádzajúcu v hodnotení verejných financií z pohľadu sektora verejnej správy. Pokiaľ sa však prvá kapitola zameriava striktne na údaje v metodike ESA 2010, ktoré sú obsahom októbrovej notifikácie, druhá kapitola hodnotí vývoj verejnej správy najmä z pohľadu údajov, ktoré má obsahovať súhrnná správa na základe ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Tieto údaje prehľbujú analytický pohľad na hospodárenie verejnej správy.
- *Tretia kapitola* rozširuje pohľad na verejné financie z verejnej správy na verejný sektor a jeho hlavný ukazovateľ čisté bohatstvo. V tejto časti je popísaná štruktúra a medziročné zmeny čistého bohatstva, v súlade s ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti je dôraz kladený na popis hospodárenia podnikov štátnej správy.
- *Štvrtá kapitola* obsahuje komentár k súhrnnej účtovnej závierke verejnej správy Slovenskej republiky za rok 2013, ktorá sa zostavuje za súhrnný celok verejnej správy. Komentované sú najvýznamnejšie položky súvahy a výkazu ziskov a strát. Podobne ako pri čistom bohatstve sa analytická časť zameriava na najvýznamnejšie zmeny oproti predchádzajúcemu roku.
- *Príloha č. 1* má tabuľkovú podobu a viaže sa k tretej kapitole. Obsahuje zoznam podnikov štátu a Fondu národného majetku SR s údajmi o ich výsledku hospodárenia a výške vlastného imania za posledné tri roky. Tabuľka obsahuje aj informácie o výške vlastníckeho podielu štátu v podnikoch a účtovných štandardoch, ktoré podniky použili pri zostavovaní svojich účtovných závierok.
- *Príloha č. 2* sa viaže k štvrtej kapitole a obsahuje súhrnnú účtovnú závierku verejnej správy Slovenskej republiky za rok 2013.

Súčasťou správy je *slovník odborných pojmov*, ktorý detailne ale zároveň zrozumiteľne vysvetľuje hlavné pojmy obsiahnuté v správe. V dokumente sa uvádza množstvo názvov a viacero zákonov v skrátenej podobe, preto je priložený aj *zoznam skratiek*.

K správe je priložená aj *elektronická príloha*, ktorá sa viaže k prvej kapitole a je zverejnená len na internetovej stránke MF SR spolu s hlavným dokumentom. Elektronická príloha obsahuje štruktúru

schodku verejnej správy a jeho financovanie v roku 2013 podľa jednotlivých skupín subjektov v metodike ESA 2010 (prechod od hotovostného schodku ku schodku v metodike ESA 2010).

Pri výpočte podielových ukazovateľov verejných financií na HDP uvedených v správe boli použité údaje o HDP v bežných cenách, ktoré boli zostavené podľa novej metodiky ESA 2010 a notifikované v rámci októbrovej notifikácie: 2013 – 73 593 156 tis. eur, 2012 – 72 184 745 tis. eur, 2011 – 70 159 763 tis. eur. Podľa novej metodiky ESA 2010 sú prepočítané aj príjmy a výdavky verejnej správy za predchádzajúce obdobia.

1. Hospodárenie verejnej správy v metodike ESA 2010

V tejto časti sú prezentované verejné financie z pohľadu verejnej správy podľa metodiky ESA 2010. Kapitola obsahuje údaje, ktoré sú predmetom októbrovej notifikácie. Ide najmä o saldo a hrubý dlh verejnej správy.

Pri analýze salda sa kladie dôraz na príspevok jednotlivých skupín subjektov verejnej správy k výslednému saldu verejnej správy. Analýza dlhu sa zameriava na príspevok faktorov, ktoré vysvetľujú jeho medziročnú zmenu. Kapitola tiež obsahuje porovnanie notifikovaných údajov o salde a dlhu verejnej správy za všetky krajiny Európskej únie. V samostatnej podkapitole sú uvedené rozdiely medzi októbrovou a aprílovou notifikáciou údajov. Na tieto rozdiely mala v roku 2013 podstatný vplyv implementácia novej metodiky ESA 2010. Tejto udalosti je venovaná špeciálna podkapitola.

1.1. Saldo verejnej správy

Verejná správa Slovenskej republiky hospodárila v roku 2013 so **schodkom 1 933 370 tis. eur (2,6 % HDP)** podľa metodiky ESA 2010. **Oproti roku 2012 sa schodok znížil o 1,6 % HDP.** V roku 2013 bolo zaznamenané jedno z najvýraznejších znížení schodku od vstupu Slovenska do Európskej únie.

Saldo verejnej správy podľa podsektorov verejnej správy (ESA 2010)					
	ESA kód	2011 % HDP	2012 % HDP	2013 % HDP	2013 tis. eur
1. Verejná správa	S.13	-4,1	-4,2	-2,6	-1 933 370
2. Ústredná štátna správa	S.1311	-4,4	-4,6	-2,6	-1 902 318
3. Miestna štátna správa	S.1313	-0,1	0,1	0,2	162 486
4. Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314	0,4	0,3	-0,2	-193 538

Zdroj: Štatistický úrad SR

Slovenská republika splnila znížením schodku verejnej správy pod 3 % HDP v predpísanom termíne hlavnú podmienku ukončenia procedúry nadmerného deficitu v rámci európskych fiškálnych pravidiel. Rada ECOFIN prijala na svojom zasadnutí dňa 20. júna 2014 Rozhodnutie Rady, ktorým sa ukončila procedúra nadmerného deficitu na Slovensku. Toto rozhodnutie bolo prijaté v nadväznosti na aprílovú notifikáciu údajov o deficite a dlhu za rok 2013 a jarnú hospodársku prognózu Európskej komisie. Októbrová notifikácia ešte znížila schodok oproti aprílovej o 0,1 % HDP.

Zníženie schodku verejnej správy o 1,6 % HDP oproti roku 2012 bolo dosiahnuté prijatím **konsolidačných opatrení** v celkovej výške **2,0 % HDP**. Kvantifikácia veľkosti konsolidačných opatrení je založená na metodike Ministerstva financií SR, podľa ktorej je celková suma konsolidačných opatrení rozdielom medzi úrovňou schodku verejnej správy za predpokladu nezmenených politík a notifikovanou skutočnosťou za daný rok.

Oblasť výdavkov verejnej správy bola zameraná predovšetkým na prerozdelenie a vyššiu efektívnosť výdavkov.

- Boli prijaté opatrenia na zníženie rastu osobných výdavkov príspevkových organizácií a rozpočtových organizácií okrem regionálneho školstva. Spomalenie rastu miezd sa týkal najmä zamestnancov v štátnej a verejnej službe, policajtov a vojakov. Prioritou bol rast osobných výdavkov zamestnancov regionálneho školstva financovaných zo štátneho rozpočtu v roku 2013 o 5 %. Mzdy ústavných činiteľov, sudcov a prokurátorov mierne vzrástli.
- V rámci štátneho rozpočtu došlo k úspore na kapitálových transferoch; v oblasti zdravotníctva došlo k zníženiu výdavkov najmä z dôvodu nižšieho preberania záväzkov po dobe splatnosti.

V oblasti daní a sociálnych odvodov boli prijaté najmä nasledovné opatrenia:

- zvýšili a zosúladiť sa maximálne vymeriavacie základy pre platenie poisťného na sociálne poistenie (s výnimkou úrazového poistenia, ktoré nemá strop) a zdravotné poistenie vo výške 5-násobku priemernej mzdy;
- zvýšil sa minimálny vymeriavací základ SZČO z pôvodnej úrovne 44,2 % priemernej mzdy na úroveň 50 % priemernej mesačnej mzdy a zvýšil sa aj vymeriavací základ na zdravotné poistenie pre samoplatiteľov zdravotného poistenia;
- zamestnanci s príjmom z dohôd platia od januára 2013 rovnaké odvody ako zamestnanci v pracovnom pomere s niektorými výnimkami ako študenti a dôchodcovia, na ktorých sa vzťahuje znížená odvodová povinnosť;
- od januára 2013 platí druhá sadzba dane z príjmov fyzických osôb vo výške 25 %, ktorá sa uplatňuje od približne štvornásobku priemernej mzdy; pri dani z príjmu právnických osôb sa zvýšila sadzba dane z 19 % na 23 %;
- od septembra 2012 sa znížili príspevky v kapitalizovanom pilieri dôchodkového systému z 9 % na 4 % s tým, že od roku 2017 sa sadzba príspevkov do kapitalizačného piliera bude zvyšovať o 0,25 p. b., pokiaľ príspevky nedosiahnu úroveň 6 % v roku 2024;
- od septembra 2012 sa rozšírila základňa pre výpočet osobitného odvodu v bankovom sektore o hodnotu chránených vkladov; od októbra 2012 sa zaviedol odvod z podnikania v regulovaných odvetviach.

Z pohľadu sektorového členenia sa na schodku najviac podieľala ústredná správa a v rámci nej štátny rozpočet so schodkom 2 235 134 tis. eur. Štátny rozpočet však zároveň prispel ku konsolidácii verejnej správy najväčšou mierou (medziročný pokles schodku o 1 451 072 tis. eur), pretože sa prostredníctvom neho realizovala veľká väčšina vyššie uvedených konsolidačných opatrení vlády.

Z ostatných subjektov prispeli najvýraznejšie ku schodku verejnej správy Sociálna poisťovňa so schodkom 198 705 tis. eur a Fond národného majetku SR so schodkom 147 325 tis. eur. Výrazné zhoršenie salda Sociálnej poisťovne bolo spôsobené otvorením kapitalizačného piliera dôchodkového systému a neuznaním presunu prostriedkov z dôchodkových správcovských spoločností za príjem verejnej správy podľa metodiky ESA 2010. Zhoršenie salda Fondu národného majetku SR bolo

spôsobené výrazným nárastom príjmov zo superdividend v roku 2013. Superdividendy nie sú príjmom podľa metodiky ESA 2010 a preto zhoršujú saldo.

Subjekty, ktoré pomohli schodok verejnej správy najviac znížiť, boli štátne fondy s prebytkom 261 458 tis. eur a Národná diaľničná spoločnosť, a.s. s prebytkom 147 160 tis. eur. Pomerne vysoké kladné saldo štátnych fondov je spôsobené najmä Národným jadrovým fondom, ktorý v súčasnom období kumuluje prostriedky určené na skladovanie a budúcu likvidáciu jadrového odpadu. Obce a vyššie územné celky spolu hospodárili s prebytkom 169 692 tis. eur a zároveň podstatnou mierou prispeli ku konsolidácii salda verejnej správy. Dôležitosť splnenia maastrichtského kritéria salda v roku 2013 sa prejavila v memorande o spolupráci pri znižovaní schodku verejnej správy medzi vládou SR a predstaviteľmi samosprávy.

Schodok verejnej správy podľa jednotlivých subjektov (v tis. eur)			
	2011	2012	2013
Štátny rozpočet *	-3 508 027	-3 686 206	-2 235 134
Štátne fondy spolu	190 486	235 340	261 458
Fond národného majetku SR	-287 681	-23 163	-147 325
Slovenský pozemkový fond	10 210	13 752	9 931
Slovenská konsolidačná, a.s.	-5 853	-20 246	-3 889
Verejné vysoké školy	-1 210	24 190	47 938
Úrad pre dohľad nad zdrav. starostlivosťou	2 040	1 084	2 833
Ústav pamäti národa	-16	32	-21
Slovenské nár. stredisko pre ľudské práva	-8	-2	0
Rozhlas a televízia Slovenska	24 143	-325	3326
Úrad pre dohľad nad výkonom auditu	35	-130	77
RTVS, s. r. o.	223	185	143
Tlačová agentúra SR	-161	186	-2
Audiovizuálny fond	859	-314	-238
Danubiana	0	7 085	-374
Železnice Slovenskej republiky	214 627	46 600	58 251
Kancelária rady pre rozpočtovú zodpovednosť	—	—	214
Národná diaľničná spoločnosť	48 354	64 806	147 160
Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov	—	—	-41 352
Eximbanka	4 724	66 753	-2 845
Nemocnice	244 833	-73 745	-30 198
Vyššie územné celky	4 135	-5 181	53 741
Obce	-69 093	82 282	115 951
Neziskové org. obcí zaradené do sektora	2 544	-1 714	192
Sociálna poisťovňa	173 473	50 821	-198 705
Verejné zdravotné poistenie	107 028	153 591	5 167
Príspevkové organ. zaradené do sektora spolu	-42 195	17 890	20 331
z toho: štátne	-18 295	2 804	23 951
obecné	-11 990	7 624	1 392
vyšších územných celkov	-11 910	7 462	-5 012
Schodok verejnej správy spolu	-2 886 530	-3 046 429	-1 933 370
% z HDP	-4,1	-4,2	-2,6

* Vrátane účtov štátnych finančných aktív a ostatných mimorozpočtových účtov.

1.2. Dlh verejnej správy

Hrubý dlh verejnej správy (maastrichtský dlh) dosiahol k 31.12.2013 výšku **40 178 391 tis. eur (54,6 % HDP)**.

Dlh verejnej správy je konsolidovaný ukazovateľ, čo znamená, že pôžičky medzi jednotlivými subjektmi verejnej správy sú eliminované. Samotné subjekty verejnej správy uvedené nižšie v tabuľke sú už skonsolidované, uvedená hodnota konsolidácie predstavuje len pôžičky medzi týmito subjektmi. Celková výška konsolidácie v roku 2013 bola 633 048 tis. eur a pozostávala z návratných finančných výpomocí poskytnutých zo štátnych finančných aktív mestu Žilina (17 573 tis. eur) a ostatným obciam (537 tis. eur), pôžičky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Agentúre pre rozvoj vidieka (610 tis. eur), pôžičiek zo Štátneho fondu rozvoja bývania obciam (614 328 tis. eur).

Dlh verejnej správy podľa jednotlivých subjektov (tis. eur)				
	k 31.12.2011	k 31.12.2012	k 31.12.2013	Zmena
	1	2	3	4=(3-2)
Ústredné rozpočtové organizácie	28 671 560	35 936 462	38 177 343	2 240 881
Fond národného majetku SR	15 838	15 693	15 543	-150
Verejné vysoké školy	10	3	1	-2
Rozhlas a televízia Slovenska	104	36	0	-36
Príspevkové organizácie štátne	803	1 256	1 091	-165
Rada pre rozpočtovú zodpovednosť	0	0	2	2
Železnice Slovenskej republiky	194 787	194 188	63 685	-130 503
Národná diaľničná spoločnosť, a.s.	408 954	371 776	334 633	-37 143
Agentúra pre núdzové zásoby ropy			520 000	520 000
Exportno-importná banka SR	33 041	1 700	26 204	24 504
Zdravotnícke zariadenia	36 617	35 950	36 206	256
Vyššie územné celky	426 847	423 381	401 982	-21 399
Príspevkové organizácie VÚC	116	82	32	-50
Obce	1 290 629	1 258 627	1 233 831	-24 796
Príspevkové organizácie obcí	1 146	1 161	839	-322
Neziskové organizácie obcí	89	34	47	13
Verejná správa spolu	31 080 541	38 240 349	40 811 439	2 571 090
Konsolidácia	596 018	622 350	633 048	10 698
Dlh verejnej správy konsolidovaný	30 484 523	37 617 999	40 178 391	2 560 392
v % HDP	43,5	52,1	54,6	2,5

Dlh verejnej správy sa v roku 2013 oproti roku 2012 zvýšil o 2 560 392 tis. eur, čo zodpovedá nárastu jeho podielu na HDP o 2,5 p. b. V roku 2013 prispel k nárastu dlhu najviac hotovostný schodok štátneho rozpočtu vo výške 2 023 259 tis. eur (2,7 % HDP).

Závazky Slovenskej republiky vyplývajúce z účasti na záchranných finančných mechanizmoch eurozóny prispeli k nárastu dlhu v súhrnnej výške 0,9 % HDP. Vplyv podielu Slovenska na záväzkoch Európskeho nástroja finančnej stability (EFSF) bol 0,5 % HDP. Vplyv vkladov Slovenska do Európskeho mechanizmu pre stabilitu (ESM) bol 0,4 % HDP. Na základe rozhodnutia Eurostatu nie sú záväzky ESM, na rozdiel od EFSF, priamo presmerované do dlhu verejnej správy členských štátov, pretože ESM spĺňa kritéria inštitucionálnej finančnej jednotky. Samotné vklady Slovenska do ESM sú však faktorom, ktorý zhoršuje dlh. Vklady totiž znižujú disponibilné prostriedky využiteľné pre financovanie potrieb štátu, čím prispievajú k nárastu hrubého dlhu.

Veľký podiel na náraste dlhu mal v roku 2013 špecifický faktor, ktorý nesúvisel s rozpočtovou politikou vlády. Na základe rozhodnutia Eurostatu bola pôžička Agentúry pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov vykázaná ako súčasť verejného dlhu. Neuznaním príjmu z predaja ropy a ropných zásob do príjmov a následným imputovaním pôžičky do dlhu ostala štátu v súvahe nielen ropa a ropné zásoby, ale aj peňažné prostriedky získané predajom a úverové zaťaženie Agentúry, čím došlo k účtovnému navýšeniu aktív aj pasív štátu vrátane dlhu. Tento faktor prispel k nárastu verejného dlhu v roku 2013 o 0,6 % HDP, avšak vzhľadom na svoj špecifický charakter (nárast dlhu a zároveň peňažných prostriedkov) bude tento vplyv dočasný.

Naopak, k poklesu dlhu o 0,6 % HDP prispel systém štátnej pokladnice, prostredníctvom ktorého Ministerstvo financií SR v zastúpení Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity (ARDAL) zefektívňuje riadenie štátneho dlhu. Pokles dlhu bol spôsobený znížením hotovostnej rezervy slúžiacej pre účely riadenia likvidity. Po značnom náraste hotovostnej rezervy v roku 2012 o 2,8 % HDP došlo ku koncu roka 2013 k jej poklesu.

Rast nominálneho HDP prispel k medziročnému zníženiu podielu dlhu na HDP o 1,0 p. b.

Štruktúra dlhu verejnej správy k 31.12.2013 bola nasledovná:

- Z hľadiska financovania bol dlh financovaný predovšetkým cennými papiermi (85,5 %) a bankovými úvermi a inými záväzkami (14,2 %), z ktorých približne tretinu predstavuje záväzok Slovenska z EFSF. Zostávajúcich 0,3 % tvorili záväzky, ktoré vyplývajú z vkladov peňažných prostriedkov v Štátnej pokladnici tých klientov, ktorí nie sú súčasťou verejnej správy.
- Z hľadiska meny bol dlh verejnej správy v roku 2013 tvorený z 93,0 % dlhom v eurách a 7,0 % dlhu pripadlo na iné meny (japonské jeny, americké doláre, švajčiarske franky).
- Z hľadiska pôvodnej splatnosti dlh pozostával z dlhodobého dlhu so splatnosťou dlhšou ako jeden rok vo výške 98,3 % a z krátkodobého dlhu vo výške 1,7 %.
- Z hľadiska teritoriálnej štruktúry pripadalo na tuzemských veriteľov 38,2 % a na zahraničných veriteľov 61,8 % z celkového dlhu. Tuzemskými veriteľmi sú predovšetkým finančné korporácie, ktorých podiel na celkovom dlhu predstavuje 37,6 %.

1.3. Porovnanie salda a dlhu verejnej správy v rámci Európskej únie

V rámci Európskej únie (28 krajín) v roku 2013 dosiahlo 13 krajín vyšší schodok a 18 krajín dosiahlo vyšší dlh verejnej správy ako Slovenská republika. Priemerný schodok EÚ 28 bol 3,2 % HDP (Slovensko 2,6 % HDP) a priemerný dlh verejnej správy EÚ 28 bol 85,4 % HDP (Slovensko 54,6 % HDP) v roku 2013.

Najvyššie schodky verejnej správy v rámci EÚ 28 v roku 2013 vykázali podobne ako v predchádzajúcom roku krajiny najviac postihnuté ekonomickou a finančnou krízou, hoci podobne ako Slovensku sa im podarilo schodky pomerne výrazne znížiť. Grécko dosiahlo schodok 12,2 % HDP, Španielsko 6,8 % HDP a Írsko 5,7 % HDP. Úplne najvyšší schodok v roku 2013 vykázalo Slovensko vo výške 14,6 % HDP, tento schodok však bol do veľkej miery ovplyvnený jednorazovými kapitálovými transfermi do oslabeného bankového sektoru vo výške 10,4 % HDP.

Medzi krajiny s najnižším schodkom patrili tradične severské a pobaltské krajiny. Luxembursko a Nemecko boli jedinými krajinami v rámci EÚ 28, ktoré za rok 2013 vykázali prebytok. Luxembursko vo výške 0,6 % HDP, Nemecko vo výške 0,1 % HDP.

Pohľad na najvyšší dlh verejnej správy ukazuje podobný výsledok ako pohľad na schodky, teda najvyššie dlhy vykázali krajiny najviac postihnuté ekonomickou a finančnou krízou, pričom sa medzi nimi nachádzajú aj krajiny s dlhodobou vysokými dlhmi ako Taliansko a Belgicko. Najvyšší dlh verejnej správy v roku 2013 vykázalo Grécko 174,9 % HDP, Portugalsko 128,0 % HDP a Taliansko 127,9 % HDP. Najnižší dlh vykázalo Estónsko vo výške 10,1 % HDP. Slovensko so svojím dlhom 54,6 % HDP patrí stále medzi krajiny s nižším dlhom, čo je dôležité z pohľadu dlhodobej udržateľnosti verejných financií.

Saldo a dlh verejnej správy v EÚ 28 (% HDP)						
	Saldo verejnej správy			Hrubý dlh verejnej správy		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
EÚ (28 krajín)	-4,5	-4,2	-3,2	80,8	83,5	85,4
Eurozóna	-4,1	-3,6	-2,9	85,8	89,0	90,9
Belgicko	-3,9	-4,1	-2,9	102,1	104,0	104,5
Bulharsko	-2,0	-0,5	-1,2	15,7	18,0	18,3
Česká republika	-2,9	-4,0	-1,3	41,0	45,5	45,7
Dánsko	-2,1	-3,9	-0,7	46,4	45,6	45,0
Nemecko	-0,9	0,1	0,1	77,6	79,0	76,9
Estónsko	1,0	-0,3	-0,5	6,0	9,7	10,1
Írsko	-12,6	-8,0	-5,7	111,1	121,7	123,3
Grécko	-10,1	-8,6	-12,2	171,3	156,9	174,9
Španielsko	-9,4	-10,3	-6,8	69,2	84,4	92,1
Francúzsko	-5,1	-4,9	-4,1	85,0	89,2	92,2
Chorvátsko	-7,7	-5,6	-5,2	59,9	64,4	75,7
Taliansko	-3,5	-3,0	-2,8	116,4	122,2	127,9
Cyprus	-5,8	-5,8	-4,9	66,0	79,5	102,2
Lotyšsko	-3,4	-0,8	-0,9	42,7	40,9	38,2
Litva	-9,0	-3,2	-2,6	37,3	39,9	39,0
Luxembursko	0,3	0,1	0,6	18,5	21,4	23,6
Maďarsko	-5,5	-2,3	-2,4	81,0	78,5	77,3
Malta	-2,6	-3,7	-2,7	69,8	67,9	69,8
Holandsko	-4,3	-4,0	-2,3	61,3	66,5	68,6
Rakúsko	-2,6	-2,3	-1,5	82,1	81,7	81,2
Poľsko	-4,9	-3,7	-4,0	54,8	54,4	55,7
Portugalsko	-7,4	-5,5	-4,9	111,1	124,8	128,0
Rumunsko	-5,5	-3,0	-2,2	34,2	37,3	37,9
Slovinsko	-6,2	-3,7	-14,6	46,2	53,4	70,4
Slovensko	-4,1	-4,2	-2,6	43,5	52,1	54,6

Fínsko	-1,0	-2,1	-2,4	48,5	53,0	56,0
Švédsko	-0,1	-0,9	-1,3	36,1	36,4	38,6
Veľká Británia	-7,6	-8,3	-5,8	81,9	85,8	87,2

Zdroj: Eurostat

V dôsledku implementácie ESA 2010 zaznamenala väčšina krajín EÚ dopady na schodok a dlh verejnej správy. V priemere sa vplyvom zavedenia ESA 2010 v EÚ 28 schodok verejných financií zhoršil o 0,1 p. b. na HDP (Slovensko zvýšenie deficitu o 0,2 p.b.). Podobne implementácia ESA 2010 viedla k nižšej priemernej zadlženosti v EÚ 28 o 1,0 p. b. na HDP (Slovensko zvýšenie dlhu o 0,3 p.b.).

Prehľad vplyvu implementácie ESA 2010 na saldo a dlh verejnej správy v jednotlivých krajinách EÚ 28 ukazuje nasledujúca tabuľka:

Implementácie ESA 2010 v EÚ 28 (v percentuálnych bodoch na HDP)					
	Schodok	Dlh		Schodok	Dlh
EÚ (28 krajín)	-0,1	1,0	Lotyšsko	0,0	0,0
Euro zóna	0,0	0,9	Litva	-0,5	0,0
Belgicko	0,0	4,9	Luxembursko	0,1	0,1
Bulharsko	0,0	0,0	Maďarsko	-0,2	0,1
Česká republika	0,1	2,0	Malta	0,1	0,0
Dánsko	-0,1	0,2	Holandsko	0,1	0,0
Nemecko	0,0	0,3	Rakúsko	0,0	8,7
Estónsko	0,0	0,0	Poľsko	0,1	-0,5
Írsko	0,9	7,2	Portugalsko	-0,1	3,5
Grécko	0,3	0,2	Rumunsko	0,0	0,1
Španielsko	0,0	0,6	Slovinsko	0,0	0,3
Francúzsko	-0,1	0,2	Slovensko	-0,2	0,3
Chorvátsko	-0,1	9,0	Fínsko	-0,3	1,2
Taliano	0,2	0,0	Švédsko	-0,3	0,1
Cyprus	0,0	0,4	Veľká Británia	-0,4	2,0

Zdroj: Eurostat

1.4. Rozdiely medzi októbrovou a aprílovou notifikáciou údajov

Nariadenie Rady (ES) o uplatňovaní Protokolu o postupe pri nadmernom schodku zaviedlo podrobné pravidlá pre organizovanie rýchleho a pravidelného vykazovania plánovaných a skutočných výsledkov hospodárenia s financiami verejnej správy. Podľa tohto nariadenia sa Európskej komisii (Eurostatu) predkladajú plánované a skutočné výsledky dvakrát ročne, prvýkrát do 1. apríla bežného roka (tzv. aprílová notifikácia) a druhýkrát do 1. októbra bežného roka (tzv. októbrová notifikácia).

Do 1. apríla bežného roka sa predkladá odhad skutočného schodku za uplynulý rok a do 1. októbra bežného roka aktuálny schodok za uplynulý rok.

Schodok hospodárenia, ktorý bol vykázaný k 1. aprílu 2014 sa znížil o 0,1 % HDP. Zdôvodnenie tejto aktualizácie poskytuje nasledovná tabuľka.

Úpravy schodku za rok 2013 pri októbrovej notifikácii v metodike ESA2010			
Upravené položky	tis. €	% HDP	Zdôvodnenie úprav
Schodok VS - apríl 2014	-1 994 918	-2,766	
Slovenská konsolidačná, a.s.	-8 985	-0,012	aktualizácia z účtovných závierok
Verejné vysoké školy	-1 297	-0,002	aktualizácia z účtovných závierok
Slov. národ. stredisko pre ľudské práva	1	0,000	aktualizácia z účtovných závierok
Rozhlas a televízia Slovenska	0	0,000	aktualizácia z účtovných závierok
Danubiana	-3	0,000	aktualizácia z účtovných závierok
Obce	-5 840	-0,008	zníženie pohľadávky Krasňany
Zmena stavu pohľadávky voči EÚ	-8 991	-0,012	aktualizácia z účtovných závierok
Zníženie pohľadávky voči EÚ	115	0,000	aktualizácia údajov z dôvodu korekcií
Daňové a odvodové príjmy	232 745	0,316	aktualizácia z daňových priznaní
Schodok VS - október 2014 po aktualizácií	-1 787 173	-2,428	
Národná diaľničná spoločnosť, a.s.	147 160	0,200	zahrnutie subjektu do verejnej správy
Agentúra pre núdzové zásoby ropy	-41 352	-0,056	zahrnutie subjektu do verejnej správy
Eximbanka	-2 845	-0,004	zahrnutie subjektu do verejnej správy
Zdravotnícke zariadenia	-30 198	-0,041	zahrnutie subjektu do verejnej správy
Nemocnice	18 490	0,025	vylúčenie prevzatého dlhu nemocníc
Kapitalizačný (II. pilier) dôchodkového systému	-239 739	-0,326	vylúčenie príjmov z transferu z II. piliera
Úroky zo swapu	2 287	0,003	vylúčenie úrokov zo swapu
Schodok VS - október 2014 podľa ESA 2010	-1 933 370	-2,627	

Vplyv zavedenia metodiky ESA 2010 na schodok verejnej správy:

- zahrnutie Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. do sektora verejnej správy (zníženie schodku o 147 160 tis. eur);
- zahrnutie Agentúry pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov do sektora verejnej správy (zvýšenie schodku o 41 352 tis. eur);
- zahrnutie Eximbanky do sektora verejnej správy (zvýšenie schodku o 2 845 tis. eur);
- zahrnutie zdravotníckych zariadení do sektora verejnej správy (zvýšenie schodku o 30 198 tis. eur);
- vylúčenie prevzatia imputovaného dlhu nemocníc (zníženie schodku o 18 490 tis. eur);
- vylúčenie príjmov z transferu z II. piliera dôchodkového systému z ESA príjmov (zvýšenie schodku o 239 739 tis. eur);
- vylúčenie príjmových a výdavkových úrokov zo swapových operácií z ESA príjmov a výdavkov (zníženie schodku o 2 287 tis. eur).

Vplyv zavedenia metodiky ESA 2010 na dlh verejnej správy:

- zahrnutie Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. do sektora verejnej správy (zvýšenie dlhu o 334 633 tis. eur);
- zahrnutie Agentúry pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov do sektora verejnej správy (zvýšenie dlhu o 54 792 tis. eur);
- zahrnutie Eximbanky do sektora verejnej správy (zvýšenie dlhu o 26 204 tis. eur);
- zahrnutie zdravotníckych zariadení do sektora verejnej správy (zníženie dlhu o 212 414 tis. eur);

- metodika ESAS 2010 celkovo zvýšila dlh verejnej správy o 0,3 % HDP.

1.5. Implementácia metodiky ESA 2010

Európsky systém národných a regionálnych účtov (ESA) je medzinárodne porovnateľný účtovný rámec pre systematický a podrobný opis národnej ekonomiky, jej štruktúry a jej vzťahov s ostatnými národnými ekonomikami. ESA slúži ako ústredný referenčný rámec pre sociálne a ekonomické štatistiky členských štátov Európskej únie.

ESA 2010 je nový účtovný rámec, ktorý nahrádza ESA 95. Nová metodika vychádza z revízie celosvetového systému národných účtov SNA 2008, ktorý sa realizoval v spolupráci OSN, MMF, OECD, Svetovej banky a Eurostatu. ESA 2010 sa začala reálne uplatňovať od 1. septembra 2014. Od tohto dátumu sú členské krajiny EÚ povinné predkladať do Eurostatu všetky údaje vrátane časových radov podľa novej metodiky. V prípade verejných financií ide predovšetkým o údaje októbrovej notifikácie dlhu a deficitu verejnej správy.

ESA 2010 má podobu legislatívneho aktu a je záväzná pre všetky krajiny EÚ. Manuál ESA 2010 tvorí prílohu A spomínaného nariadenia a prílohu B tohto nariadenia tvorí Program zasielania údajov ESA 2010. Nová metodika si vyžiadala revíziu ďalších súvisiacich legislatívnych aktov. Pre oblasť verejných financií je najdôležitejšie nariadenie Rady č. 479/2009 o aplikácii protokolu o postupe pri nadmernom deficite, ktoré okrem iného vymedzuje definíciu deficitu a dlhu pre účely procedúry nadmerného deficitu (maastrichtský deficit a dlh).

Zmeny v metodike ESA 2010 oproti ESA 95 sú orientované najmä na zachytenie zmien ekonomických vzťahov v podmienkach narastajúcej globalizácie. Globalizácia je charakteristická zvyšujúcim sa podielom medzinárodných transakcií vykonávaných nadnárodnými spoločnosťami, keď sa cezhraničné transakcie často uskutočňujú medzi materskými a dcérskymi spoločnosťami či pobočkami. Takéto transakcie spôsobujú v praxi veľké problémy pri meraní ekonomických veličín národných účtov. Zmeny v metodike ESA 2010 zároveň vedú k prehĺbeniu transparentnosti a zlepšeniu celého systému národných účtov. Zlepšuje sa rozsah i včasnosť údajov poskytovaných členskými krajinami Eurostatu v rámci nového transmisného programu, ktorý tvorí prílohu B nariadenia č. 549/2013.

Vecne možno zmeny rozdeliť do viacerých blokov podľa toho, ktorej oblasti národných účtov sa týkajú. Z pohľadu súhrnnej správy sú najdôležitejšie zmeny, ktoré majú vplyv na HDP a tie, ktoré sa týkajú verejných financií.

Najvýznamnejšie metodologické zmeny ESA 2010 s vplyvom na HDP:

- Niektoré výdavky na vedu a výskum, ktoré boli v pôvodnej metodike zaradované do medzispotreby, sa v novej metodike zaradia do investícií. Ide vlastne o rozšírenie aktív zahrnutím výsledkov výskumu a vývoja ako napríklad duševné vlastníctvo v kategórii produkované aktíva. V tomto prípade nejde len o zmenu konceptu, ktorá vedie k významnej zmene dôležitých ekonomických ukazovateľov ako HDP, ale aj o to, že novo uznanú produkciu a aktíva je mimoriadne náročné merať.
- Podobne vojenské výdavky boli v ESA 95 v medzispotrebe a do pridanej hodnoty patrili iba ak mohli mať aj ekvivalentný civilný účel. Príkladom sú letiská, prístavy, cesty a nemocnice. V ESA 2010 boli preradené do investícií aj vojenské zbrane a podporné systémy. Ich preradenie do investícií vyhovelo všeobecnej definícii kapitálového aktíva, ktorým sú hodnotné predmety, ktoré dlho vydržia a prinášajú kontinuálny budúci zisk ekonomickému vlastníkovi.
- Pri tzv. malých nástrojoch platila v ESA 95 hranica 500 eur na rozlíšenie priradenia do medzispotreby alebo do kapitálových výdavkov. Po novom je hranica stanovená podľa doby použiteľnosti – nástroje nad jeden rok sú zaradené do investícií, pod jeden rok do medzispotreby. Predpokladá sa, že prvé tri položky v zozname budú mať najvýraznejší dopad na výšku HDP (v SR tvoria viac ako 90 % celkovej zmeny).
- Väčší dôraz na sektorovú klasifikáciu má zásadný vplyv na verejné financie, ale očakáva sa malý vplyv aj na HDP. Po preradení niektorých verejných korporácií do sektora verejnej správy s prevádzkovou stratou alebo relatívne malým prevádzkovým prebytkom v porovnaní s rozsahom ich činnosti sa prejde k vyčísleniu ich produkcie sumou nákladov. To by malo mať vplyv na vyčíslenie pridanej hodnoty a tým aj na HDP.
- Iné zmeny s dopadom na HDP zahŕňajú alokáciu produkcie centrálnej banky, zamestnanecké opcie, stavebné aktivity v zahraničí a rekultiváciu pôdy.

Najvýznamnejšie metodologické zmeny ESA 2010 s vplyvom na verejné financie:

- Nová metodika sa podstatne viac zameriava na verejné financie. Sektoru verejnej správy je venovaná osobitne nová kapitola č. 20, ktorá rieši inštitúcie, transakcie a otázky špecifické pre tento sektor ekonomiky. V Európskej únii sa najmä po skúsenostiach s finančnou krízou a záchrannými finančnými mechanizmami kladie väčší politický dôraz na presnosť vykazovania údajov o verejnom deficite a dlhu.

Najdôležitejšia zmena sa týka sektorovej klasifikácie. ESA 2010 obsahuje rozšírený návod na sektorové vymedzenie medzi verejnou správou, verejnými korporáciami a súkromnými korporáciami. V ESA 2010 sa zachováva kvantitatívne kritérium 50 % na posúdenie schopnosti vykonávania trhovej činnosti. Avšak, za účelom posúdenia, či výrobca, ktorý vykonáva svoju činnosť pod štátnou kontrolou, je trhovou jednotkou alebo nie, je nevyhnutné vziať do úvahy aj

nové kvalitatívne kritériá. Väčší dôraz na kvalitatívne kritériá pri posudzovaní zaradenia jednotky zvyšuje pravdepodobnosť zaradenia účtovnej jednotky do verejnej správy. Konkrétne je jednotka (dodávateľ, výrobca) klasifikovaná v sektore verejnej správy, ak:

- daná jednotka dodáva iba štátu (verejnej správe) a nesúťaží so súkromnými výrobcami o získanie možnosti predat' svoju produkciu štátu;
 - štát má jediného dodávateľa určitého druhu výrobkov a služieb a tento jediný dodávateľ predáva menej ako 50% svojej produkcie neštátnym jednotkám a nesúťaží so súkromnými výrobcami o získanie kontraktu so štátom;
 - výrobca nemá motiváciu prispôbiť ponuku tak, aby vykonával činnosti zamerané na zvýšenie zisku a na fungovanie v trhovom prostredí a plnenie svojich finančných záväzkov.
- ESA 2010 na rozdiel od ESA 95 relatívne podrobne definuje superdividendy. Superdividendy sú dividendy, ktoré sú veľké v porovnaní s doterajšou úrovňou dividend a ziskov. Aby sa posúdilo, či sú dividendy veľké, používa sa pojem rozdeliteľné dôchodky (ako aproximácia sa používa prevádzkový zisk z podnikových účtov). Na základe pomeru dividend a rozdeliteľných dôchodkov v nedávnej minulosti sa posudzuje hodnovernosť súčasnej úrovne dividend. Ak je vykázaná úroveň dividend výrazne vyššia, dividendy spôsobujúce nadbytok sa považujú za finančné transakcie a označujú sa ako superdividendy. V prípade verejných korporácií sú superdividendy veľké a nepravidelné platby alebo platby prekračujúce podnikový dôchodok za príslušné účtovné obdobie, ktoré sú financované z akumulovaných rezerv alebo z predaja aktív. Dôsledkom tejto zmeny je, že niektoré platby uznané ako dividendy od verejných korporácií do sektora verejnej správy, ktoré boli podľa ESA 95 chápané ako transfery dôchodkov z majetku s pozitívnym dopadom na saldo verejnej správy, budú podľa ESA 2010 považované za výber z majetku bez vplyvu na saldo verejnej správy.
- Pri penzijných schémach došlo k zmene zaznamenania jednorazových transferov, napríklad pri otvorení kapitalizačného piliera dôchodkového systému. V tom prípade vláda preberá na seba záväzky budúceho platenia dôchodkov výmenou za príjmy z týchto penzijných schém. Podľa ESA 95 boli tieto toky zaznamenané ako príjem s kladným vplyvom na saldo verejnej správy v roku, keď sa uskutočnili platby. Podľa ESA 2010 nie je možné zaznamenávať jednorazovo ESA príjem v roku platby, ale zaznamenať sa ako finančné preddavky s postupným vplyvom na schodok. Keďže dochádza k poskytnutiu peňažných prostriedkov v rovnakej hodnote ako hodnota preberaného záväzku, transakcia nemá vplyv na saldo verejnej správy a nemá vplyv na čisté imanie.
- ESA 2010 vytvorila príležitosť pre priblíženie definície dlhu verejnej správy s vykazovaným maastrichtským dlhom, a to prostredníctvom zahrnutia záväzkov z obchodného styku do maastrichtského dlhu a zmenu definície tohto dlhu na nominálny dlh, ktorý zahŕňa aj časovo rozlíšené úroky. Tieto zmeny by mali významný vplyv na hodnotu vykazovaného dlhu verejnej

správy v krajinách Európskej únie a najmä z tohto dôvodu neboli nakoniec do revízie nariadenia Rady č. 479/2009 premietnuté.

Podľa predbežných údajov ŠÚ SR zavedenie novej metodiky národných účtov ESA 2010 ovplyvnilo veľkosť HDP. V roku 2012 zvýši ESA 2010 HDP približne o 1,5 % a v roku 2013 o 2,0 %. Metodologické zmeny majú vplyv na všetky zložky HDP podľa výdavkovej metódy, najviac však na fixné investície a export. Najmenej ovplyvnená metodologickými zmenami zostáva spotreba domácností.

Z pohľadu verejných financií priniesla implementácia ESA 2010 v rámci októbrovej notifikácie najmä preradenie niektorých subjektov do sektora verejnej správy. Tieto zmeny zvýšili saldo verejnej správy v roku 2013 o 0,2 % HDP a zvýšili dlh verejnej správy o 0,3 % HDP, celkové príjmy sa zvýšili o 2,7 % HDP a celkové výdavky sa zvýšili o 2,9 % HDP. Zvýšenie HDP v bežných cenách o 2,0 % prispelo ešte naviac k poklesu podielových ukazovateľov verejných financií na HDP. Podrobnosti o zmenách v salde a dlhu verejnej správy sú uvedené v časti 1.4.

2. Hospodárenie verejnej správy – požiadavky ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti

Táto kapitola hodnotí vývoj verejnej správy najmä z pohľadu informácií, ktoré má obsahovať súhrnná správa na základe ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti (bilancia rozpočtu verejnej správy, jednorazové vplyvy a vyhodnotenie stratégie riadenia štátneho dlhu). Špecifikom týchto údajov a informácií je fakt, že z väčšej časti¹ nie sú založené na štandardnej metodike ESA 2010 a v niektorých prípadoch sú postavené na odhadoch a metodike Ministerstva financií SR (jednorazové vplyvy, cyklická zložka, štrukturálne saldo), rozširujú však analytický pohľad na hospodárenie verejnej správy nad rámec salda a dlhu.

2.1. Bilancia rozpočtu verejnej správy

Bilancia rozpočtu verejnej správy poskytuje analytický pohľad na vývoj hlavných príjmových a výdavkových položiek verejnej správy ako celku za daný rok. Bilancia je konsolidovaná, teda sú vylúčené transakcie medzi jednotlivými subjektmi verejnej správy. Štruktúra prezentovanej bilancie pozostáva z kombinácie klasifikácie kódov ESA 2010 a rozpočtovej klasifikácie. Kombinácia metodík bola zvolená z dôvodu prezentovania analytických a zároveň medzinárodne porovnateľných údajov. Rozpočtová klasifikácia umožňuje vecný pohľad na jednotlivé kategórie príjmov a výdavkov a metodika ESA 2010 umožňuje medzinárodné porovnania a je konzistentná s makroekonomickými kategóriami národných účtov (HDP, spotreba verejnej správy).

2.1.1. Príjmy verejnej správy

Celkové príjmy rozpočtu verejnej správy v metodike ESA 2010 dosiahli v roku 2013 výšku 28 259 288 tis. eur (38,4 % HDP), medziročne sa celkové príjmy zvýšili o 8,8 %.

Daňové a odvodové príjmy v roku 2013 tvorili spolu 78,7 % všetkých príjmov verejnej správy a zaznamenali medziročný rast o 9,0 %. Pod výrazný nárast sa najvyššou mierou podpísali prijaté legislatívne opatrenia. Podľa odhadov MF SR, 40 % celkového nárastu šlo na vrub pozitívnemu ekonomickému vývoju (príspevok 11 %), najmä oživeniu na trhu práce, zvýšenej efektívnosti výberu daní (17 %), predovšetkým DPH a jednorazovým a iným faktorom (12 %) ako napríklad neočakávané platby licenčných poplatkov u zrážkovej dani. Zvyšných 60 % medziročného nárastu daňových a odvodových príjmov tvoril príspevok legislatívnych opatrení.

¹ Výnimkou sú hlavné príjmové a výdavkové položky v bilancii rozpočtu verejnej správy, ktoré sú v metodike ESA 2010.

Príjmy verejnej správy (ESA 2010, v tis. eur)				
	2011	2012	2013	2013/2012 v %
Daňové príjmy	11 382 626	11 358 417	12 308 267	8,4
Dane z produkcie a dovozu	7 329 184	7 130 575	7 624 696	6,9
- Daň z pridanej hodnoty	4 710 914	4 327 702	4 696 120	8,5
- Spotrebné dane	1 999 131	1 973 341	1 984 783	0,6
- Dovozné clo	55	83	58	-30,1
- Dane z majetku a iné	195 326	215 346	222 652	3,4
Bežné dane z dôchodkov, majetku	4 053 429	4 227 830	4 683 564	10,8
- Daň z príjmov fyzických osôb	1 999 882	2 122 776	2 144 074	1,0
- zo závislej činnosti	1 638 580	1 763 433	1 788 044	1,4
- z podnikania a inej samostatnej činnosti	59 452	85 807	79 712	-7,1
- Daň z príjmov právnických osôb	1 699 187	1 714 779	2 117 833	23,5
- Daň z príjmov vyberaná zrážkou	143 200	167 144	177 784	6,4
- Dane z majetku a iné	90 651	100 535	104 579	4,0
Dane z kapitálu	13	12	7	-41,7
Príspevky na sociálne zabezpečenie	8 660 323	9 046 620	9 939 546	9,9
Skutočné príspevky na sociálne zabezpečenie	8 513 784	8 928 930	9 800 578	9,8
- Príspevky zamestnávateľov	4 591 108	4 810 000	5 491 614	14,2
- Príspevky zamestnancov	2 050 326	2 159 192	2 254 846	4,4
- Príspevky SZČO a nepracujúcich osôb	1 872 350	1 959 738	2 054 118	4,8
Imputované príspevky na sociálne zabezpečenie	146 539	117 690	138 968	18,1
Nedaňové príjmy	3 083 486	3 558 575	3 670 457	3,1
Tržby	2 420 893	2 743 213	3 002 795	9,5
- Produkcia trhová + pre vlastné konečné použitie	2 397 956	2 717 262	2 975 267	9,5
- Platby za ostatnú netrhovú produkciu	22 937	25 951	27 528	6,1
Dôchodky z majetku	662 593	815 362	667 662	-18,1
- Dividendy	476 278	623 671	459 881	-26,3
- Úroky	136 952	142 974	154 504	8,1
Granty a transfery	2 442 906	2 007 755	2 341 018	16,6
z toho: z EÚ	733 407	918 500	956 886	4,2
Ostatné bežné transfery	1 633 318	1 338 400	1 473 018	10,1
Kapitálové transfery	809 588	669 355	868 000	29,7
Príjmy spolu	25 569 341	25 971 367	28 259 288	8,8
% z HDP	36,4	36,0	38,4	2,4

Rast výnosu **dane z pridanej hodnoty (DPH)** o 8,5 % v roku 2013 bol spôsobený zvýšenou efektivitou výberu dane a lepším ekonomickým vývojom. Od novembra 2012 boli postupne prijímané opatrenia zamerané na boj proti daňovým únikom na DPH, ktoré sa prejavili vo zvýšenom výbere dane. Plnenie DPH v roku 2013 jednorazovo pozitívne ovplyvnila aj kontrolná činnosť Finančnej správy SR a z nej vyplývajúci dočasný nárast objemu otvorených kontrol nadmerných odpočtov.

Spotrebné dane zaznamenali medziročný nárast o 0,6 %. Spotrebná daň z minerálnych olejov vzrástla o 0,9% v dôsledku ekonomického rastu, ktorý sa prejavil najmä na výnose dane z nafty. Vyšší výber spotrebnej dane z minerálnych olejov (rast 3,2 %) možno v plnej miere pripísať na vrub vyššej efektívnosti výberu tejto dane. Spotrebná daň z tabakových výrobkov zaznamenala medziročný pokles o 0,6%, čo súvisí najmä s klesajúcim trendom celkovej spotreby cigariet.

Daň z príjmu fyzických osôb vzrástla o 1,0 %, k čomu prispel lepší ekonomický vývoj a konsolidačné opatrenia. Medziročný pokles zaznamenala daň z príjmov fyzických osôb z podnikania

a inej samostatnej činnosti vo výške 7,1 %. Analýza údajov z agregovaných daňových priznaní naznačila, že živnostníci sa zvýšeniu daňového zaťaženia v roku 2013 vo významnej miere vyhýbali.

Daň z príjmu právnických osôb napriek miernemu medziročnému poklesu ziskovosti o 0,6 % výrazne vzrástla o 23,5 %. Tento rast bol spôsobený hlavne zvýšením sadzby dane v roku 2013 z 19 % na 23 %. Súčasťou dane z príjmov právnických osôb podľa ESA metodiky je aj osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach a emisná daň, ktorá však bola k 30. júnu 2012 zrušená. Medziročný rast výnosu odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach je spôsobený najmä skutočnosťou, že v roku 2012 sa odvod uplatňoval iba počas štyroch mesiacov a plný efekt odvodu sa prejavil až v roku 2013.

Daň z príjmov vyberaná zrážkou v roku 2013 vzrástla o 6,4 %, k čomu prispeli výnosy dane z individuálnych licenčných poplatkov, ktoré viac než vykompenzovali negatívny vplyv medziročného poklesu priemernej úrokovej miery o 18,2%.

Skutočné **príspevky na sociálne zabezpečenie** (odvody) vzrástli o 9,9 %. Pod rast sa výrazne podpísali legislatívne opatrenia ako zvýšenie maximálnych vymeriavacích základov, rozširovanie vymeriavacích základov pre platenie odvodov v prípade SZČO, zavedenie odvodovej povinnosti na príjmy z dohôd, či legislatívne zmeny týkajúce sa II. piliera. Pozitívny príspevok makroekonomického vývoja bol v prípade sociálnych odvodov mierne kompenzovaný klesajúcim výberom dlžného poistenia. Medziročný rast príspevkov za poistencov štátu bol 9,9 %.

V rámci nedaňových príjmov mala zásadný vplyv na položku **tržby** implementácia novej metodiky ESA 2010. Zvýšenie celkových príjmov o 2,7 % HDP v roku 2013 v dôsledku zavedenia ESA 2010 súviselo najmä s preradením pôvodne nefinančných a finančných korporácií (napr. Národná diaľničná spoločnosť, a.s., Eximbanka) do verejnej správy. Hlavným zdrojom príjmov týchto účtovných jednotiek sú tržby.

Dividendy a odvody zo zisku zaznamenali v roku 2013 výrazný pokles 26,3 %. Pod pokles sa v najväčšej miere podpísali dividendy od Slovenského plynárenského priemyslu, a.s., ktorý v roku 2013 odviedol dividendy vo výške 185 211 tis. eur, pričom v roku 2012 to bolo 380 905 tis. eur (medziročný pokles o 51,4 %). Tento výpadok čiastočne kompenzovali iné podniky, najmä Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s., ktorá v roku 2013 odviedla dividendy vo výške 79 177 tis. eur a v roku 2012 vo výške 21 374 tis. eur (nárast o 270,4 %).

Na pomerne výrazný nárast **transferov** v roku 2013 mal vplyv dobrovoľný príspevok od Jadrovej a vyradovacej spoločnosti, a.s. vo výške 30 000 tis. eur.

2.1.2. Výdavky verejnej správy

Celkové výdavky verejnej správy v roku 2013 v metodike ESA 2010 dosiahli 30 192 658 tis. eur (41,0 % HDP), medziročne sa celkové výdavky zvýšili o 4,0 %.

Na celkovú výšku ale aj štruktúru výdavkov verejnej správy mala zásadný vplyv nová metodika ESA 2010, ktorá zvýšila celkové výdavky v roku 2013 o 2,9 % HDP.

Medziročná dynamika jednotlivých výdavkových položiek bola ovplyvnená konsolidačnou stratégiou vlády SR vrátane memoranda o spolupráci pri znižovaní schodku verejnej správy medzi vládou SR a predstaviteľmi samosprávy. Konsolidácia sa najviac prejavila v **medzispotrebe**, ktorá v roku 2013 vzrástla o 1,7 % a **kapitálových výdavkoch**, ktoré vzrástli o 1,2 %.

Kompenzácie zamestnancov vzrástli v roku 2013 o 6,2 %, čo súviselo najmä so zvyšovaním plátov v školstve. Skutočné mzdy štátnych zamestnancov v štátnozamestnaneckom pomere vzrástli o 2,0 %, profesionálnych vojakov o 0,8 %. Platy ústavných činiteľov, sudcov a prokurátorov medziročne vzrástli o 1,6 % z dôvodu posunu do vyšších platových stupňov.

Zlepšený ekonomický vývoj a najmä oživenie na trhu práce sa podpísali pod medziročný pokles **dávok v nezamestnanosti** o 0,8 % a **dávok v hmotnej núdzi** o 11,4 %. Pokles **kapitálových transferov** o 5,7 % súvisel s rezervou na záväzky nemocníc. V roku 2013 dosiahla rezerva výšku 18 490 tis. eur a v roku 2012 výšku 130 000 tis. eur.

Úrokové náklady sa medziročne zvýšili o 8,2 %, čo súvisí najmä so zvyšovaním štátneho dlhu v priebehu roka 2013. Rast úrokových nákladov bol však výrazne nižší ako v roku 2012, kedy rástli úrokové náklady medziročne o 19,1%. Za klesajúcou dynamikou rastu stojí predovšetkým pretrvávajúci pokles úrokových sadzieb slovenských štátnych dlhopisov. Vážená priemerná úroková sadzba všetkých emitovaných cenných papierov ku koncu roka 2013 bola 3,5 %, pričom v roku 2012 bola ešte 3,8 %. Navyše, z výpočtu akruálnych úrokových nákladov postupne vypadávajú maturujúce dlhopisy emitované v minulých rokoch s vyššími úrokovými sadzbami, ktoré sú nahrádzané novými, už lacnejšími cennými papiermi.

Výdavky verejnej správy (ESA 2010, v tis. eur)				
	2011	2012	2013	2013/2012 v %
Bežné výdavky	25 391 277	26 394 201	27 537 110	4,3
Kompenzácie zamestnancov	5 770 550	5 869 197	6 234 239	6,2
- Mzdy a platy	4 205 827	4 352 372	4 582 009	5,3
- Sociálne príspevky zamestnávateľov	1 564 723	1 516 825	1 652 230	8,9
Medzispotreba	3 785 058	3 769 913	3 833 384	1,7
Dane	68 260	75 111	97 866	30,3
- Iné dane z produkcie	49 594	55 557	77 018	38,6
- Bežné dane z majetku, atď.	18 666	19 554	20 848	6,6
Subvencie	566 067	689 858	771 560	11,8
Dôchodky z majetku (Úrokové náklady)	1 080 387	1 286 460	1 392 534	8,2
Celkové sociálne transfery	13 053 016	13 578 725	13 933 701	2,6
- Sociálne dávky okrem naturálnych soc. transf.	9 660 146	10 077 215	10 269 248	1,9

- Aktívne opatrenia trhu práce	72 921	57 134	38 022	-33,5
- Nemocenské dávky	381 764	428 458	399 742	-6,7
- Dôchodkové dávky zo starob. a inv. poistenia	5 390 746	5 639 503	5 893 823	4,5
- Dávky v nezamestnanosti	163 334	175 773	174 308	-0,8
- Štátne sociálne dávky a podpora	1 376 349	1 381 508	1 374 616	-0,5
- na prídavok na dieťa	315 020	316 463	318 494	0,6
- pri narodení dieťaťa a prisp. rodičom	8 872	8 883	8 982	1,1
- na rodičovský príspevok	352 240	343 543	349 316	1,7
- na dávku v hmotnej núdzi	313 175	308 989	273 644	-11,4
- na peňažné príspevky na kompenzáciu	210 567	225 487	232 521	3,1
- ostatné	176 475	178 143	191 659	7,6
- Platené poistné za skupiny osôb ust. zákonom	1 446 947	1 599 291	1 541 466	-3,6
- sociálne poistenie	237 168	238 774	262 148	9,8
- zdravotné poistenie	1 207 549	1 358 204	1 276 828	-6,0
- Naturálne sociálne transfery (zdr. zariadenia)	3 392 870	3 501 510	3 664 453	4,7
Ostatné bežné transfery	1 067 939	1 124 937	1 273 826	13,2
z toho: Odvody do rozpočtu EÚ	582 139	620 761	732 963	18,1
z toho: 2% z daní na verejnoprospešný účel	41 970	44 695	46 707	4,5
Kapitálové výdavky	3 064 594	2 623 595	2 655 548	1,2
Kapitálové investície	2 522 056	2 220 761	2 275 820	2,5
- Tvorba hrubého fixného kapitálu	2 585 026	2 182 299	2 193 353	0,5
- Zmena st. zásob+Nadobudnutie - Úbytok cenností	1 375	15 189	60 245	296,6
- Nadobud. mínus úbytok nef. neproduk. aktív	-64 345	23 273	22 222	-4,5
Výdavky spolu	28 455 871	29 017 796	30 192 658	4,0
% z HDP	40,6	40,2	41,0	0,8

2.2. Jednorazové vplyvy, cyklická zložka a štrukturálne saldo

Jednorazové vplyvy možno všeobecne definovať ako príjem alebo výdavok, ktorý nemá trvalý alebo opakujúci sa charakter a má časovo obmedzený vplyv na saldo verejnej správy. Úprava salda verejnej správy o jednorazové vplyvy spolu s vplyvom hospodárskeho cyklu umožňuje analyticky vyhodnotiť charakter fiškálnej politiky.

Jednorazové vplyvy sú súčasťou fiškálneho dohľadu na úrovni Európskej únie pre účely výpočtu štrukturálneho salda verejnej správy. Európska komisia používa pri identifikácii jednorazových vplyvov len všeobecné princípy. V zákone o rozpočtových pravidlách verejnej správy sú jednorazové vplyvy definované všeobecne. Ministerstvo financií SR zverejnilo v roku 2013 metodický manuál určujúci podrobné pravidlá pre identifikáciu jednorazových opatrení, ktorý viedol k ich revízii aj za uplynulé obdobie. Cieľom manuálu je priblížiť sa metodike Európskej komisie, ktorá má rozhodujúcu úlohu pri posudzovaní súladu fiškálnej politiky s európskymi pravidlami.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené jednorazové vplyvy identifikované v rokoch 2011 až 2013. Metodika zohľadňuje kritérium veľkosti vplyvu daného opatrenia minimálne vo výške 0,05 % HDP aspoň v jednom roku zo série bezprostredne nasledujúcich rokov, kedy dané opatrenie malo vplyv na

prijmy či výdavky verejnej správy. V roku 2013 neboli identifikované žiadne jednorazové vplyvy, ktoré by spĺňali princípy a definíciu uvedené v manuáli MF SR.

Jednorazové vplyvy, štrukturálne saldo, konsolidačné úsilie (ESA 2010)				
	tis. eur	% HDP		
	2013	2011	2012	2013
1. Saldo verejnej správy podľa ESA 2010	-1 933 370	-4,1	-4,2	-2,6
2. Jednorazové vplyvy spolu	0	0,4	0,1	0
- príjem DPH z PPP projektu (P)*	-	0,2		
- mimoriadny odvod v bankovom sektore (vrátane DPPO) (P)*	-		0,1	
- predaj telekomunikačných licencií (P)*	-	0,1		
3. Cyklická zložka	-	-0,4	-0,8	-1,3
4. Štrukturálne saldo verejnej správy (1-2-3)	-	-4,1	-3,5	-1,3
5. Konsolidačné úsilie (medziročná zmena 4)**	-	-	0,6	2,2

* P - príjmová položka; ** (+) reštrikcia (-) expanzia

Jednorazové vplyvy sú prvým krokom k odhadu štrukturálneho salda. To je definované ako saldo verejnej správy upravené o jednorazové vplyvy a vplyv hospodárskeho cyklu. Vplyv hospodárskeho cyklu (cyklická zložka) vyjadruje reakciu príjmov a výdavkov verejnej správy na zmeny v produkčnej medzere. Produkčná medzera vyplýva z fluktuácie ekonomiky okolo svojho potenciálu a jej veľkosť je daná rozdielom medzi reálnym HDP a potenciálnym produktom. Veľkosť cyklickej zložky závisí od veľkosti produkčnej medzery a od elasticít vybraných príjmových a výdavkových kategórií, ktoré reagujú na výkyvy v ekonomickej aktivite. Elasticity preberá MF SR v plnej miere z odhadov Európskej komisie, ktoré vychádzajú z metodiky OECD. Odhad cyklickej zložky v tabuľke je založený na metodike Európskej komisie a ekonomickej prognóze MF SR zo 16. septembra 2014.

V roku 2013 neboli zaznamenané žiadne jednorazové efekty, odhadnutá cyklická zložka znížila štrukturálny deficit o 1,3 % HDP, pretože ekonomika sa nachádzala pomerne výrazne pod svojim potenciálom. **Štrukturálny deficit tak dosiahol v roku 2013 výšku 1,3 % HDP, čo bol najnižší štrukturálny deficit v doterajšej histórii Slovenska. Fiškálna politika bola v minulom roku výrazne reštriktívna, štrukturálny deficit klesol o 2,2 % HDP.**

2.3. Čistý dlh verejnej správy

Čistý dlh ukazuje schopnosť štátu splatiť svoj hrubý dlh na základe speňaženia svojich najlikvidnejších finančných aktív. Pokiaľ hrubý dlh verejnej správy prezentovaný v prvej kapitole je presne vymedzený v metodike ESA 2010, metodiku čistého dlhu zatiaľ upravuje len definícia v usmernení Európskej komisie. Podľa tejto definície čistý dlh verejnej správy predstavuje rozdiel medzi hrubým maastrichtským dlhom a súčtom zlata a SDR, hotovosti, cenných papierov v trhovej hodnote (okrem akcií) a kótovaných akcií v trhovej hodnote. V podmienkach SR sú kvôli nedostupnosti údajov akcie (vrátane kótovaných akcií) účtované v obstarávacej (nominálnej) cene

namiesto trhovej ceny. V osobitných prípadoch, ako napríklad v prípade Slovenskej konsolidačnej, a.s. sú akcie účtované v nižšej hodnote ako v obstarávacej cene.

Čistý dlh verejnej správy je analyticky vhodnejší ukazovateľ ako hrubý dlh pri pohľade na medziročnú dynamiku dlhu, pretože na rozdiel od ukazovateľa hrubého dlhu eliminuje rozdiely vzniknuté nárastom alebo poklesom finančných aktív a tým vernejšie zobrazuje skutočný nárast zadlženosti štátu. Čistý dlh Slovenskej republiky dosiahol k 31.12.2013 výšku 35 457 108 tis. eur (48,2 % HDP) a oproti roku 2012 vzrástol o 2,3 p.b.

Čistý dlh verejnej správy							
		tis. eur			% HDP		
		2011	2012	2013	2011	2012	2013
Hrubý dlh verejnej správy	(1)	30 484 523	37 617 999	40 178 391	43,5	52,1	54,6
Likvidné finančné aktíva:	(2)	1 636 230	4 473 802	4 721 283	2,3	6,2	6,5
- menové zlato a SDR		0	0	0	0,0	0,0	0,0
- hotovosť na účtoch VS		1 427 095	4 267 475	4 700 797	2,0	5,9	6,5
- cenné papiere		209 135	206 327	20 486	0,3	0,3	0,0
- kótované akcie		0	0	0	0,0	0,0	0,0
Čistý dlh verejnej správy	(1-2)	28 848 293	33 144 197	35 457 108	41,1	45,9	48,2

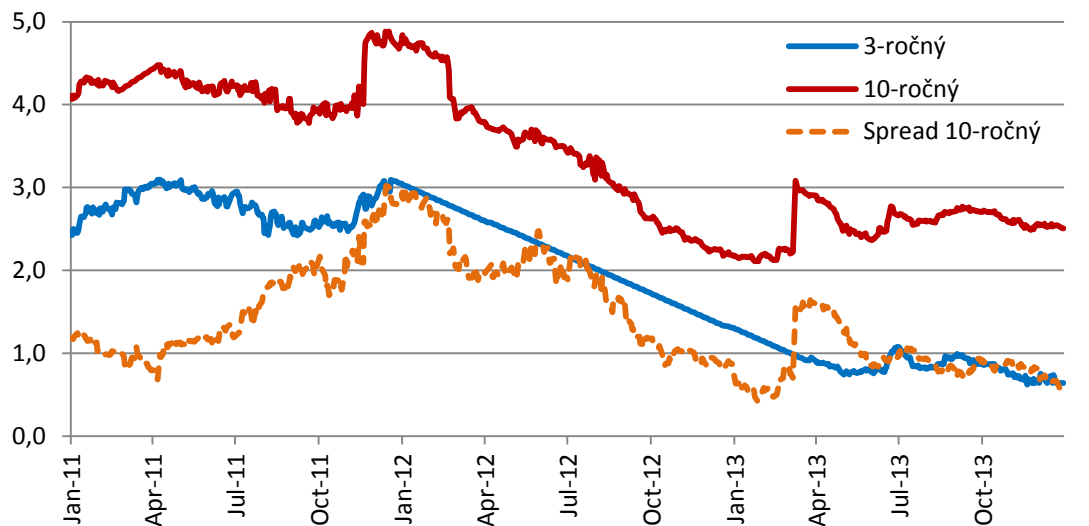
2.4. Vyhodnotenie stratégie riadenia štátneho dlhu za rok 2013

Situácia na globálnych finančných trhoch bola v roku 2013 pomerne pokojná. Na trhu vplýval prebytok likvidity vzniknutý umiestnením predovšetkým dvoch trojročných repo tendrov (LTRO) zo strany Európskej centrálnej banky (ECB) ešte z prelomu rokov 2011 a 2012 a najmä upokojenie ECB svojimi verbálnymi intervenciami z druhej polovice roka 2012. Viaceré akciové indexy prekonal v roku 2013 svoje historické maximá. Euro relatívne stabilne posilňovalo voči doláru ako aj väčšine ostatných mien. Kurz EUR/USD sa dostal z úrovne 1,3 na začiatku 2013 až tesne ku 1,4 v decembri 2013. Výnosy dlhopisov Španielska a Talianska, ktoré vzhľadom na svoju veľkosť predstavujú najväčšie riziká pre osud eurozóny, pokračovali až na krátkodobé výkyvy v prudkom poklese a stabilizovali sa pod hranicou 4%.

Financovanie slovenského štátneho dlhu v roku 2013 prebiehalo v relatívne stabilných podmienkach najmä v porovnaní s turbulentným vývojom v predchádzajúcich rokoch. Koncom roka sa znížila hotovostná rezerva. Zníženie hotovostnej rezervy bolo aj dôsledkom predčasného odkúpenia časti štátnych dlhopisov pred splatnosťou, čo prinieslo komfortnejšie splácanie veľkých emisií štátnych dlhopisov a miernu redukcii nákladov spojených s držbou hotovostnej rezervy. Konsolidácia na kapitálových trhoch priniesla postupne výhodné podmienky pre „bezpečné“ krajiny v podobe úrokových sadzieb na úrovni historických miním a pre Slovensko navyše aj dopyt tých investorov, ktorí považujú Slovensko za jadrovú krajinu eurozóny s atraktívnejším výnosom ako ostatné krajiny. Konsolidáciu na finančných trhoch a historicky minimálne úrokové sadzby využilo Slovensko na podstatné zlepšenie rizikového profilu portfólia štátneho dlhu smerom k väčšej priemernej splatnosti

a menšieho rizika možného negatívneho precenenia portfólia. Tento princíp správy portfólia je štandardom pre krajiny s rozvinutým kapitálovým trhom a dobre fungujúcim riadením štátneho dlhu.

Výnosy vybraných slovenských dlhopisov a spread voči nemeckým 10-ročným bundom

Celkovo bolo financovanie štátneho dlhu v roku 2013 zabezpečené štandardným spôsobom, bez nutnosti použitia menej tradičných foriem financovania. Väčšina dlhu Slovenska je v mene euro (93,0 % ku koncu roka 2013), domáci bankový sektor je stabilný a má viac vkladov ako úverov. Súkromné zadlženie obyvateľov a firiem je pritom nižšie ako by zodpovedalo ekonomickej vyspelosti Slovenska v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ.

Vyhodnotenie plnenia cieľov stratégie riadenia štátneho dlhu

- Od začiatku roka 2011 sú vydávané *benchmarkové emisie štátnych dlhopisov* v štandardnej veľkosti 3 mld. eur, ostatné emisie štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukázok sú vydávané v štandardnej veľkosti emisie 1,5 mld. eur. Výnimku tvoria niektoré špeciálne emisie štátnych dlhopisov, ktoré boli vydané na základe špeciálneho dopytu buď formou „private placement“ alebo ako cudzomenové dlhopisy.
- Okrem čerpanej tranže úveru od Európskej investičnej banky, ktorého finančné podmienky boli lepšie ako mohla dosiahnuť v čase prijatia úveru Slovenská republika na kapitálovom trhu, nebol v roku 2013 prijatý žiaden úver.
- Vďaka výrazne zlepšeným podmienkam na kapitálovom trhu počas celého roku 2013 sa podarilo udržiavať monitorované hodnoty rizika splatnosti a rizika úrokových sadzieb do jedného roka aj do päť rokov na hodnotách výrazne nižších oproti stanovenej optimálnej úrovni (25 % pre jeden rok a 65 % pre päť rokov). Riziko refinancovania do jedného roka sa pohybovalo v intervale 8 % až 13 % (limit 25%) a riziko precenenia v intervale 17 % až 21 % (limit 25%). Ukazovatele rizík do piatich rokov boli takmer totožné pre refinancovanie aj precenenie a pohybovali sa v intervale

47 % až 51 % pri limite 65%. Takto výrazne bezpečné plnenie limitov prináša na jednej strane vyššie náklady, ale na druhej strane znamená menšie riziko pri refinancovaní.

- V rámci cieľa diverzifikácie investorskej základne boli druhý rok po sebe emitované dlhopisy v cudzích menách, konkrétne vo švajčiarskych frankoch (CHF) a v japonských jenoch (JPY). Predaj slovenských dlhopisov mimo eurozóny prináša väčšiu stabilitu financovania slovenského štátneho dlhu najmä v obdobiach náhlych zmien trhových podmienok na kapitálovom a bankovom trhu. Napriek diverzifikácii investorskej základne a emisii sa podarilo plniť stratégiou stanovené cudzo-menové riziko, ktoré je menšie ako 1 %, čo je menej ako stanovená hranica 5 % (percentuálne vyjadrenie podielu nezabezpečených cudzo-menových záväzkov na celkovej hodnote záväzkov).

Riadenie štátneho dlhu v roku 2013

Nasledujúca tabuľka ukazuje základné kvantitatívne parametre riadenia štátneho dlhu v roku 2013. V tabuľke vidno priemernú úrokovú sadzbu a splatnosť pri novom vydanom (emitovanom) dlhu. Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity emitovala v mene MF SR v roku 2013 cenné papiere v celkovej hodnote 11 027 053 tis. eur (15,0 % HDP). V tabuľke nie je uvedená emisia v JPY v objeme 4 200 000 tis. jenov (cca 29 022 tis. eur), pretože zdroje z tohto dlhopisu neboli disponibilné v mene EUR a slúžili len ako rezerva v pôvodnej mene. Okrem cenných papierov boli ešte v roku 2013 prijaté dve tranže úveru od EIB v celkovej výške 350 000 tis. eur.

Štátny dlh realizovaný v roku 2013 (tis. eur)				
Typ cenného papiera	Nominálna hodnota	Priemerný úrok / prirážka (ŠD float)	Priemerná splatnosť (rok)	Typ kupónovej sadzby
ŠD fix	6 496 045	2,75%	11	fixná
ŠD float	755 690	0,48%	3,53	6M Euribor
ŠPP	378 500	0,38%	0,94	nulová
Úvery	350 000	3,07%	16	fixná
Hrubý dlh	7 980 235	-	-	-
ŠPP spätný odkup	-367 000	0,33%	0,66	nulová
ŠD spätný odkup	-1 100	2,88%	10,9	fixná
Čistý dlh	7 612 135	-	-	-

Štruktúra prezentovaných priemerných úrokov (nákladov) a splatností zodpovedá jednotlivým druhom cenných papierov, ktoré boli v rámci svojej kategórie agregované. Každý druh cenného papiera má iný typ úrokového výnosu (nákladu), ktorý sa nedá agregovať, resp. agregovaný údaj by nemal ekonomickú interpretáciu. „ŠD fix“ označuje dlhopis s pevnou úrokovou sadzbou; „ŠD zero“ dlhopis s nulovou úrokovou sadzbou (náklad v podobe diskontu); „ŠD float“ dlhopis s plávajúcou úrokovou sadzbou, kde náklad tvorí meniac sa sadzba (6M EURIBOR) a prirážka. V prípade zahraničných dlhopisov, ktoré boli zabezpečené prostredníctvom derivátneho obchodu, je do výpočtu zahrnutý aj vplyv týchto transakcií. „ŠPP“ sú štátne pokladničné poukážky (diskontovaný cenný papier so splatnosťou do jedného roka). „ŠPP a ŠD spätné odkupy“ označujú predčasné umorenie štátnych

pokladničných poukázok respektíve štátnych dlhopisov splatných pôvodne v nasledujúcom roku respektíve rokoch. Tieto transakcie fakticky znižujú dlh v roku 2013 a preto je v tabuľke uvedený dlh v hrubom vyjadrení, ale aj ako čistá pozícia.

3. Čisté bohatstvo

Prvé dve kapitoly súhrnnej výročnej správy hodnotili hospodárenie verejných financií z pohľadu sektora verejnej správy tak, ako ho definuje Eurostat v metodike ESA. Tento pohľad je v podmienkach krajín EÚ najviac zaužívaný kvôli tomu, že európske fiškálne pravidlá² sú formulované pre verejnú správu a národné rozpočty väčšiny krajín sú zostavované v súčasnosti tiež za okruh verejnej správy a v tejto metodike. **Táto kapitola rozširuje pohľad na verejné financie z verejnej správy na verejný sektor a jeho hlavný ukazovateľ čisté bohatstvo.** Povinnosť prezentovať v súhrnnej výročnej správe čisté bohatstvo a tiež informácie o hospodárení podnikov štátnej správy vyplýva z ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Dôraz je kladený na vysvetlenie medziročných zmien položiek čistého bohatstva.

3.1. Koncept čistého bohatstva

Verejný sektor a čisté bohatstvo sú relatívne nové pojmy, ktoré možno najlepšie definovať prostredníctvom ich porovnania s verejnou správou:

- **Verejnú správu** vymedzuje medzinárodná metodika národných účtov ESA. Sektor verejnej správy tvoria subjekty ústrednej správy, územnej samosprávy a fondy sociálneho a zdravotného poistenia. Hospodárenie verejnej správy sa sleduje najmä prostredníctvom tokových veličín, ako sú príjmy, výdavky a saldo, ktoré popisujú hospodárenie za daný rok.
- **Verejný sektor** je širší pojem ako verejná správa, nad rámec sektora verejnej správy zahŕňa aj podniky verejnej správy a Národnú banku Slovenska. V podmienkach Slovenska je verejný sektor definovaný ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti pre potrebu vyčíslenia čistého bohatstva SR.
- **Čisté bohatstvo**, ako hlavný ukazovateľ verejného sektora, je stavový ukazovateľ, ktorý popisuje stav hospodárenia verejného sektora ku koncu roka. Podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti sa pod čistým bohatstvom rozumie súčet vlastného imania subjektov verejnej správy, vlastného imania Národnej banky Slovenska, vlastného imania podnikov štátnej správy a podnikov územnej samosprávy, upravený o implicitné záväzky, iné aktíva a iné pasíva vrátane podmienených záväzkov. Informácie získané vyčíslením čistého bohatstva pomáhajú lepšie porozumieť procesom a transakciám vo verejných financiách, čím sa jednoduchšie identifikujú politiky vedúce k zvyšovaniu alebo znižovaniu bohatstva (majetku) krajiny.

Čisté bohatstvo má veľmi špecifickú štruktúru a preto je **veľmi dôležitá jeho správna interpretácia**. Spravidla najväčšou položkou čistého bohatstva bývajú v krajinách s priebežným systémom financovania starobných dôchodkov implicitné záväzky tohto systému. Keďže systém vytvára záväzky, ktoré nie sú v danom čase ešte kryté aktívami (príjmami), do čistého bohatstva sú takéto záväzky zaznamenané v podobe implicitných záväzkov. Takéto implicitné záväzky majú v krajinách s relatívne štedrým sociálnym systémom spravidla významnú sumu (na Slovensku tvoril implicitný

² Ide najmä o pravidlá Paktu stability a rastu, ktoré stanovujú hranicu deficitu verejnej správy 3 % HDP a dlhu verejnej správy 60 % HDP (bližšie o európskych fiškálnych pravidlách pozri slovník základných pojmov).

dlh dôchodkového systému a zdravotníctva 223,1 % HDP k 31.12.2013). Tieto záväzky však reálne nepredstavujú pre finančnú stabilitu štátu taký problém ako napríklad hrubý dlh verejnej správy, ktorý je väčšinou rádovo menší (na Slovensku 54,6 % HDP k 31.12.2013). Tento dlh je totiž explicitný a je potrebné ho v danom čase splatiť, resp. financovať na kapitálových trhoch.

Implicitný dlh dôchodkového systému majú krajiny možnosť riešiť postupne v čase zvyšovaním príjmov (rast sadzieb dôchodkového poistenia) alebo parametrickými úpravami výdavkov systému (zvyšovanie veku odchodu do dôchodku).

Súhrnná výška čistého bohatstva nemá veľkú vypovedaciu hodnotu a nemala by byť používaná v analytickom kontexte. Pri veľkosti čistého bohatstva má preto význam analyzovať len jednotlivé zložky jeho štruktúry, ako napríklad vlastné imanie podnikov, podmienené záväzky, či implicitné záväzky, pretože tie majú z ekonomického hľadiska vypovedaciu schopnosť. Čisté bohatstvo treba vnímať ako komplex všetkých typov ukazovateľov, ktoré sú podstatné z hľadiska finančnej stability a bohatstva štátu.

Význam čistého bohatstva spočíva v sledovaní jeho medziročných zmien. Práve analýza a vysvetlenie týchto zmien poskytuje dôležité informácie o hospodárení štátu, ktoré nemusí zachytiť tradičný pohľad na saldo a dlh verejnej správy. Existujú totiž politiky a transakcie, ktoré sa z metodických dôvodov nemusia prejaviť na salde a dlhu verejnej správy, ale majú negatívny alebo naopak pozitívny vplyv na čisté bohatstvo štátu. Koncept čistého bohatstva teda umožňuje predovšetkým kvalitnejšie zhodnotenie hospodárskej politiky štátu z pohľadu verejných financií.

Plán metodického rozvoja konceptu čistého bohatstva

Čisté bohatstvo je v podmienkach Slovenska nový koncept, ktorý sa stále len buduje po metodickej stránke ako aj z pohľadu údajovej základne. Hoci je čisté bohatstvo definované ústavným zákonom, v ktorom sú taxatívne vymenované jeho položky, obsahuje pojem aj „ostatné aktíva a pasíva“, preto je to koncept otvorený. Napriek otvorenosti konceptu je výpočet čistého bohatstva tiež definovaný ústavným zákonom ako súčet položiek čistého bohatstva. Základnou podmienkou zaradenia položky do výpočtu čistého bohatstva preto nie je len jej vecné vymedzenie, ale aj dostupnosť kvantifikácie.

Čisté bohatstvo je koncept účtovnícky a zároveň analytický, preto sa opiera o dva základné zdroje údajov a informácií. Údaje o vlastnom imaní subjektov verejného sektora, ale aj o niektorých iných aktívach a podmienených záväzkoch, sú čerpané z účtovných závierok. Pri odhade implicitných záväzkov, ale aj niektorých iných aktív a pasív, sú požívané najmä analytické postupy.

Obidve údajové základne čistého bohatstva, účtovníctvo i analýzy, bude potrebné v nasledujúcom období rozvíjať. Jednotný systém účtovníctva a výkazníctva štátu zatiaľ pokrýva len súhrnný celok verejnej správy, čo je užší koncept ako verejný sektor. Dôležitá oblasť je oceňovanie aktív. Podstatná časť aktív, ako napríklad budovy, sú v účtovníctve vykázané v účtovnej (historickej) hodnote, avšak pre účely čistého bohatstva by bolo vhodnejšie ich oceňovať v trhovej hodnote. Viaceré aktíva štátu, napríklad prírodné a kultúrne bohatstvo, zatiaľ nie sú ocenené vôbec alebo len čiastočne v historických cenách. V prvých rokoch implementácie konceptu čistého bohatstva do informačnej základne

verejných financií bol dôraz kladený na vyčíslenie strany záväzkov štátu. Dôvodom bol konzervatívny prístup Ministerstva financií SR, keď prioritou je vyčíslenie záväzkov. V nasledujúcom období však bude rovnaký dôraz kladený aj na odhad hodnoty aktív štátu s cieľom zrealizovať súhrnnú výšku čistého bohatstva.

Strednodobou ambíciou je zostavenie **súvahy verejného sektora**. V terminológii účtovníctva je možné čisté bohatstvo chápať ako vlastné imanie verejného sektora, ktoré vychádza z porovnania aktív a pasív verejného sektora. V tejto oblasti bude kľúčové najmä rozšírenie pokrytia súhrnného celku verejnej správy na celý verejný sektor a účtovná konsolidácia, čo primárne súvisí s ďalším rozvojom centrálného konsolidačného systému.

3.2. Odhad čistého bohatstva za rok 2013

Odhadnutá výška čistého bohatstva Slovenskej republiky dosiahla k 31.12.2013 zápornú hodnotu **169 111 396 tis. eur (-229,8 % HDP)**. Absolútna hodnota síce vzrástla o 2 463 476 tis. eur, ale oproti predchádzajúcemu roku sa znížil negatívny podiel na HDP o 1,1 p.b.

Čisté bohatstvo Slovenskej republiky k 31.12.2013 (v tis. eur)				
		31.12.2012	31.12.2013	2013-2012
Vlastné imanie verejného sektora	(1)	3 911 265	2 195 667	-1 715 598
VI súhrnného celku verejnej správy		2 234 293	672 141	-1 562 152
VI podnikov Fondu národného majetku		5 265 325	5 194 733	-70 592
VI Národnej banky Slovenska		-3 588 353	-3 671 207	-82 854
Implicitné záväzky	(2)	162 464 149	159 932 386	-2 531 763
Podmienené záväzky	(3)	8 095 741	12 063 322	3 967 581
Iné aktíva (aktívne súdne spory)	(4)	705	688 645	687 940
Čisté bohatstvo SR (1-2-3+4)		-166 647 920	-169 111 396	-2 463 476
v % HDP		-230,9	-229,8	1,1

Vlastné imanie verejného sektora kleslo medziročne ku koncu roka 2013 o 1 715 598 tis. eur najmä kvôli zníženiu vlastného imania súhrnného celku verejnej správy o 1 562 152 tis. eur. Podrobnému vysvetleniu zmien v súhrnnom celku sa venuje kapitola č. 4 správy (komentár k súhrnnej účtovnej závierke SR za rok 2013) a príloha č. 2 (súhrnná účtovná závierka SR za rok 2013).

Vlastné imanie podnikov Fondu národného majetku SR tvorí podmnožinu podnikov štátnej správy, ale pre účely vyčíslenia čistého bohatstva je jeho hodnota uvedená osobitne, pretože táto skupina podnikov nie je súčasťou súhrnného celku a preto nie je predmetom účtovnej konsolidácie. Údaje uvedené v tabuľke sú konzistentné s prílohou č. 1 (hospodárenie podnikov štátnej správy a FNM). To znamená, že vlastné imanie podnikov FNM tvorí súčet vlastných imaní jednotlivých podnikov z individuálnych účtovných závierok, pričom veľkosť vlastného imania je prepočítaná vlastníckym podielom štátu v týchto podnikoch.

Na zmenu podielu čistého bohatstva na HDP mala podstatný vplyv implementácia novej metodiky ESA 2010, ktorá zvýšila hodnotu HDP v bežných cenách. V minuloročnej súhrnnej správe bolo

vykázané čisté bohatstvo za rok 2012 vo výške 234,3 % HDP, v tohtoročnej správe je čisté bohatstvo vykázané za rovnaký rok vo výške 230,9 % HDP (pokles o 3,4 p.b.).

3.2.1. Vlastné imanie podnikov štátnej správy

Vlastné imanie podnikov štátnej správy dosiahlo k 31.12.2013 hodnotu **16 635 924 tis. eur (22,6 % HDP)**. Uvedený údaj je nekonsolidovaný a predstavuje súčet vlastných imaní jednotlivých podnikov z individuálnych účtovných závierok prepočítaný na veľkosť vlastníckych podielov štátu (zoznam podnikov je uvedený v prílohe č. 1). Tento údaj nemožno dávať do súvislosti s údajom o celkovom čistom bohatstve v časti 3.2., pretože v rámci čistého bohatstva sú všetky podniky okrem podnikov FNM zaradené do súhrnného celku a údaje o vlastnom imaní sú konsolidované.

Vlastné imanie podnikov štátnej správy oproti predchádzajúcemu roku **pokleslo o 131 733 tis. eur**, čo bolo spôsobené najmä vyradením Jadrovej energetickej spoločnosti Slovenska, a.s. (JESS) zo zoznamu (prepočítané vlastné imanie ku koncu roka 2012 bolo 116 318 tis. eur). Dôvodom vyradenia bolo prijatie princípu, že do výpočtu budú vchádzať len podniky patriace priamo pod kapitoly štátneho rozpočtu alebo FNM a nie ich spoločné a dcérske účtovné jednotky (JESS patrí pod Jadrovú a vyradovaciu spoločnosť, a.s.).

Vlastnícky podiel štátu sa zmenil vo dvoch podnikoch. Podiel FNM v podniku Kúpele Sliač, a.s. sa zvýšil zo 67 % na 72,54 % a v podniku Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. sa znížil z 0,24 % na 0,02 %. Zmena vlastníckeho podielu v Kúpeľoch Sliač spôsobila medziročné zvýšenie vlastného imania podnikov štátnej správy o 245 tis. eur napriek tomu, že vlastné imanie samotného podniku mierne kleslo.

Po očistení vplyvu vyššie uvedených faktorov, ktoré nesúviseli s hospodárením podnikov, bol zaznamenaný medziročný pokles vlastného imania o **15 660 tis. eur**, ktorý bol spôsobený celkovým znížením vlastných imaní podnikov štátnej správy.

V nasledujúcej časti sú podrobnejšie komentované zmeny vlastného imania za vybrané podniky. Príloha č. 1 obsahuje prehľad všetkých podnikov štátnej správy, výšku ich vlastných imaní, výsledky hospodárenia, výšku vlastníckych podielov štátu a použité účtovné štandardy pri zostavovaní účtovných závierok.

Pri komentovaní medziročných zmien vlastného imania vybraných podnikov sa pre účely tejto správy zameriavame najmä na päť hlavných položiek, ktoré spôsobujú prírastok alebo úbytok vlastného imania, a to na výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia, dividendy, priame vklady spoločníkov do vlastného imania, preceňovacie zmeny majetku a záväzkov a ostatné zmeny.

Výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia predstavuje čistý zisk (prírastok VI) alebo stratu (úbytok VI) za sledovaný rok. Táto položka je najvýznamnejšia, pretože výsledky hospodárenia poukazujú priamo na pridanú hodnotu podniku k čistému bohatstvu. Ak podnik zostavuje účtovnú závierku podľa IFRS, pod výsledkom hospodárenia sa v tejto správe uvádza čistý zisk alebo strata a nie komplexný výsledok hospodárenia po zdanení.

Dividendy sú položkou, ktorá sa zvyčajne vypláca zo zisku minulého účtovného obdobia a spôsobuje úbytok vlastného imania. Dividendy môžu byť v danom roku vyplatené, alebo len schválené na rozdelenie a následne vyplatené v neskoršom období. Cieľom analýzy zmien vlastného imania je kvantifikácia vplyvu na zmeny čistého bohatstva. Pri dividendách sú osobitne sledované superdividendy, pretože majú priamy vplyv na znižovanie čistého bohatstva. Superdividendy sú všeobecne definované podľa metodiky národných účtov ESA 2010 ako dividendy presahujúce poslednú, respektíve nedávnu úroveň dividend a ziskov.

Priame vklady spoločníkov do vlastného imania zvyšujú vlastné imanie spoločnosti. Pod priamymi vkladmi sa rozumejú peňažné a nepeňažné vklady do základného imania, do kapitálových fondov alebo vklady použité na úhradu straty.

Preceňovacie zmeny majetku a záväzkov môžu znižovať aj zvyšovať vlastné imanie na základe rozdielu medzi účtovným a reálnym ocenením určitých položiek majetku a záväzkov. Konkrétne prípady sú bližšie vysvetlené pri jednotlivých spoločnostiach.

Pod „ostatné zmeny“ zaraďujeme významné opravy chýb minulých účtovných období a rozdiely zo zmien použitých účtovných metód a účtovných zásad, ktoré sa účtujú priamo do vlastného imania (do výsledku hospodárenia minulých období), a ktoré môžu spôsobiť úbytok alebo prírastok vlastného imania podniku. Patria sem taktiež zmeny rezerv zo zabezpečovacích derivátov, prípadne zmeny iných rezerv, ktoré nesúvisia s preceňovaním.

Nasledujúca tabuľka predstavuje prehľad zmien vlastného imania vybraných štátnych podnikov.

Zmena vlastného imania 2013-2012 (v tis. eur)						
	VI	Výsledok			Vklady	
	Δ2013-2012	hospodárenia	Dividendy	Precenenie	spoločníkov	Ostatné
SPP, a.s.	-106 958	267 585	-365 325	-21 666	0	12 448
ŽSR	47 751	45 194	0	0	4 986	-2 429
NDS, a.s.	35 235	35 235	0	0	0	0
Slov. elektrárne, a.s.	561 491	354 737	0	198 138	0	8 616
SEPS, a.s.	-6 584	69 226	-78 177	2 367	0	0
ZSE, a.s.	-598 970	97 667	-697 312	0	0	675
SSE, a.s.	-57 994	23 254	-80 986	0	0	-262
VSE, a.s.	-37 969	27 475	-66 556	0	0	1 112
Lesy SR, š.p.	-2 849	8 415	-5 000	0	0	-6 264

Zdroj: IÚZ

Slovenský plynárenský priemysel, a.s

Slovenský plynárenský priemysel, a.s. - zmena VI 2013-2012 (v tis. eur)					
	stav na začiatku			stav na konci	
	obdobia	prírastky	úbytky	presuny	obdobia
Vlastné imanie	5 452 661	280 033	-386 991	0	5 345 703
Základné imanie	1 735 416				1 735 416
Zákonný rezervný fond	347 329				347 329
Rezervy	1 792 935	12 448	-21 666	-1 785 713	-1 996
Nerozdelený zisk/ neuhradená strata	1 576 981	267 585	-365 325	1 785 713	3 264 954

Zdroj: IÚZ

Vlastné imanie podniku sa v roku 2013 oproti predchádzajúcemu roku znížilo o 106 958 tis. eur. Pokles vlastného imania najviac ovplyvnil čistý zisk, ktorý bol v roku 2013 vo výške 267 585 tis. eur, čo predstavuje pokles oproti predchádzajúcemu roku o 26,8 %. Najväčší vplyv na pokles zisku malo vypovedanie zmluvy o prenájme prepravnej siete plynovodov z dôvodu presunu týchto aktív do dcérskej spoločnosti Eustream, a.s. To spôsobilo zníženie výnosov z prenájmu plynárenského majetku o 77,6 %. Ďalším dôvodom zníženia zisku bol aj pokles predaja zemného plynu o 8,9 % z dôvodu liberalizácie trhu, posilňovania konkurencie, ale aj vývoja počasia.

Dividendy za rok 2012 boli v roku 2013 schválené vo výške 365 325 tis. eur, ale neboli v danom roku vyplatené. Alikvotná časť dividend prislúchajúca štátnemu podielu 51 % vo výške 186 316 tis. eur bola pripísaná na účet FNM v júli 2014. Superdividendy boli v roku 2013 zaznamenané vo výške 1 105 tis. eur.

V rámci preceňovacích zmien (pokles o 21 666 tis. eur) išlo o rezervy z precenenia finančných investícií (-20 587 tis. eur) a rezervy z precenenia plynárenských aktív (-1 079 tis. eur). Rezervy z precenenia finančných investícií sa znížili z dôvodu predaja podielov v spoločnostiach Severomoravská plynárenská, a.s. a Východočeská plynárenská, a.s. (položky boli prevedené do výkazu ziskov a strát). Pod ostatné zmeny vo výške 12 448 tis. eur boli zahrnuté rezervy zo zabezpečovacích derivátov. Dôvodom ich nárastu bolo zníženie straty zo zabezpečenia peňažných tokov.

V roku 2013 prebiehala v spoločnosti zásadná reštrukturalizácia. V januári do materskej spoločnosti SPP vstúpil nový minoritný akcionár Energetický a průmyslový holding, a.s., ktorý prevzal 49 % podiel v SPP prostredníctvom Slovak Gas Holding, B. V., (konzorcium spoločností GDF SUEZ a E.ON Ruhrgas). V decembri 2013 podpísali EPH, FNM a Ministerstvo hospodárstva SR rámcovú zmluvu o predaji a kúpe akcií, ktorej súčasťou bol vklad vlastníckych podielov SPP vo vybraných dcérskych spoločnostiach do novozaloženej dcérskej spoločnosti SPP Infrastructure, a.s. Po ukončení reorganizácie v júni 2014 sa konečným 100 % vlastníkom materskej spoločnosti SPP stal Fond národného majetku SR, pričom si materská spoločnosť ponechala 51 % vlastnícky podiel v SPP Infrastructure, a.s. Manažérsku kontrolu a minoritný 49 % podiel v SPP Infrastructure, a.s. si ponechala spoločnosť EPH.

Železnice Slovenskej republiky

Železnice Slovenskej republiky, Bratislava - zmena VI 2012/2013 (v tis. eur)					
	stav na začiatku			stav na konci	
	obdobia	prírastky	úbytky	presuny	obdobia
Vlastné imanie	1 571 247	49 743	-2 992	0	1 618 998
Základné imanie	760 337				760 337
Kapitálové fondy	479 265	5 549			484 814
Zákonný rezervný fond	21 121			783	21 904
Nerozdelený zisk/ neuhradená strata	310 524	45 194	-2 992	-783	351 943

Zdroj: IÚZ

Vlastné imanie sa v roku 2013 zvýšilo oproti predchádzajúcemu roku vplyvom zvýšenia čistého zisku o 45 194 tis. eur. Dôvodom 2,5 násobného medziročného nárastu čistého zisku bolo predovšetkým zníženie nákladov o 11,4 %. Najviac toto zníženie ovplyvnilo zúčtovanie opravných položiek k pohľadávkam, ktoré sa znížili viac ako 5 násobne. Tieto opravné položky boli v predchádzajúcich rokoch vytvorené k pohľadávkam voči spoločnosti Cargo Slovakia, a.s. a ich zrušenie súvisí s prijatím opatrení na konsolidáciu a oddĺženie železničnej nákladnej dopravy. Na základe týchto opatrení štát prostredníctvom ŽSR poskytuje nákladným dopravcom kompenzácie za oneskorené zavedenie znížených poplatkov pre dopravcov za používanie koľajníc, ktoré namiesto plánovaného roku 2010 začali platiť až o rok neskôr. Tiež bola podpísaná dohoda o uznaní záväzku, v ktorej sa Cargo zaväzuje splatiť svoj dlh voči ŽSR, čím sa opravná položka stáva neopodstatnenou. Na pokles nákladov mali vplyv aj znížené náklady na prijaté služby, materiál a suroviny, opravy a udržiavanie. Finančné náklady klesli z dôvodu nižších nákladových úrokov, čo bolo spôsobené splatením časti úverov.

Tržby z poplatku za prístup k železničnej infraštruktúre sa zvýšili o 3,8 % z dôvodu vyšších výkonov v oblasti nákladnej a osobnej dopravy. Napriek tomuto nárastu celkové výnosy klesli o 2,1 %, a to hlavne z dôvodu poklesu dotácií zo štátneho rozpočtu na prevádzkovanie železničnej infraštruktúry o 5,6 %. Dotácie slúžia na financovanie fixných ekonomicky oprávnených nákladov a znížili sa z dôvodu poklesu týchto nákladov.

Na zvýšenie vlastného imania mal vplyv aj nepeňažný vklad do kapitálových fondov vo výške 4 986 tis. eur, naopak zníženie o 1 000 tis. eur spôsobil vklad do sociálneho fondu z nerozdeleného zisku roka 2012. Zníženie o 1 992 tis. eur bolo spôsobené prepočítaním zamestnaneckých požitkov za rok 2012 z dôvodu zmeny metodiky účtovania. Mierne zvýšenie súvisí aj s vysporiadavaním pozemkov na železničnej infraštruktúre.

Národná diaľničná spoločnosť, a.s.

Národná diaľničná spoločnosť, a.s. - zmena VI 2012/2013 (v tis. eur)					
	stav na začiatku				stav na konci
	obdobia	prírastky	úbytky	presuny	obdobia
Vlastné imanie	3 406 448	35 235	0	0	3 441 683
Základné imanie	3 135 587				3 135 587
Zákonný rezervný fond	338 961			233	339 194
Ostatné fondy	1 998				1 998
Nerozdelený zisk/ neuhradená strata	-70 098	35 235		-233	-35 096

Zdroj: IÚZ

Vlastné imanie podniku sa v roku 2013 zvýšilo oproti predchádzajúcemu roku vplyvom čistého zisku dosiahnutého vo výške 35 235 tis. eur. Výnimočne vysoký medziročný nárast čistého zisku (viac ako 15 násobok) bol spôsobený prevažne vplyvom zaúčtovanej odloženej dane z príjmov roku 2012, ktorá v tom roku tvorila až 92,3 % zisku pred zdanením (v roku 2013 to bolo len 13,7 %). Zmeny vo výške odloženej dane z príjmov boli spôsobené predovšetkým zvýšením sadzby dane z 19 % na 23 % v roku 2012, a znížením na 22 % v roku 2013. Po očistení vplyvu odloženého daňového záväzku predstavuje medziročné zvýšenie zisku 32,6 %, čo bolo spôsobené zvýšením výnosov a zároveň znížením nákladov.

Výnosy sa medziročne zvýšili o 2,8 % vďaka zvýšeniu výnosov z elektronického mýta a predaja diaľničných nálepiek. Pokles nákladov o 2,2 % bol spôsobený predovšetkým znížením nákladov na úroky, ktoré sa medziročne znížili o 46,4 % z dôvodu nižších úrokových sadzieb ako aj splatenia starých úverov. Zvýšené dotácie zo štátneho rozpočtu o 26,5 % majú slúžiť na pokrytie zvýšených nákladov na elektronické mýto, osobných nákladov, spotrebe nákladov na materiál a služby. Zvýšili sa najmä prevádzkové dotácie na úhradu nákladov spojených s opravou a údržbou diaľnic a rýchlostných ciest, ale aj investičné dotácie na úhradu nákladov spojených s výstavbou ciest a diaľnic.

Slovenské elektrárne a.s.

Slovenské elektrárne, a.s. - zmena VI 2012/2013 (v tis. eur)					
	stav na začiatku				stav na konci
	obdobia	prírastky	úbytky	presuny	obdobia
Vlastné imanie	3 206 850	579 197	-17 706	0	3 768 341
Základné imanie	1 269 296				1 269 296
Rezervy	3 044 498	224 428	-17 706		3 251 220
Nerozdelený zisk/ neuhradená strata	-1 106 944	354 769			-752 175

Zdroj: IÚZ

Na zvýšenie vlastného imania elektrární v roku 2013 malo vplyv predovšetkým dosiahnutie čistého zisku vo výške 354 737 tis. eur. Oproti predchádzajúcemu roku to predstavuje pokles o 21 %, ktorý bol spôsobený najmä prepočtom splatnej a odloženej dane z príjmov. Zmeny vo výške dane z príjmov

boli spôsobené predovšetkým zvýšením sadzby na výpočet splatnej dane z 19 % na 23 % oproti roku 2012, a znížením sadzby na výpočet odloženej dane z príjmov z 23 % na 22 % oproti predchádzajúcemu roku. Po očistení vplyvu dane by pokles zisku predstavoval len 4,3 %.

Na pokles zisku vo všeobecnosti vplývalo zníženie výnosov z predaja elektrickej a tepelnej energie a neprítomnosť niektorých kladných položiek z roku 2012, ako napríklad výnosov z komoditných derivátov, náhrad škôd od poisťovní a zisku z predaja dlhodobého hmotného majetku. Celkovo poklesli výnosy o 20,8 %. Tento pokles bol však kompenzovaný poklesom nákladov (celkovo o 22,5 %) na elektrickú energiu kúpenú za účelom ďalšieho predaja, nákladov na opravy a údržbu a zvýšením jadrových rezerv. Na druhej strane vzrástli náklady na jadrové palivo, na komoditné deriváty, náhrady škôd spôsobené exhaláciami a osobné náklady.

Preceňovacie zmeny majetku a záväzkov tiež prispeli k zvýšeniu vlastného imania. Najväčší vplyv mala zmena výšky rezervy na vyradovanie a likvidáciu jadrových elektrární, ktorá predstavuje až 97 % celkovej zmeny. Po skončení prevádzky je potrebné vrátiť miesto do pôvodného stavu a v roku 2013 bol vypracovaný nový odhad potrebných nákladov z dôvodu prehodnotenia doby životnosti dlhodobého hmotného majetku v jadrových elektrárňach v Jaslovských Bohuniciach a Mochovciach. Pozitívne na preceňovacie zmeny vplýval aj efekt zmeny sadzby dane pri precenení dlhodobého hmotného majetku, ktorý zvýšil rezervy z precenenia. Opačný efekt mali zmeny z precenenia dlhodobého hmotného majetku a precenenie programov so stanovenými požitkami (boli ovplyvnené z dôvodu zmeny výpočtu odchodného) – oboje prispelo k zníženiu rezervy z precenenia.

Medzi ostatné zmeny zaradujeme zmenu zo zabezpečenia peňažných tokov, ktorá sa zvýšila z dôvodu zabezpečenia spoločnosti proti vplyvom zmien výmenných kurzov a úrokových sadzieb. V menšej miere na zvýšenie vplývali aj ostatné rezervy, kam sú zaradené environmentálne rezervy a rezervy na súdne spory. Mierne zníženie ostatných rezerv bolo spôsobené zmenou sadzby dane.

Slovenská elektrizačná a prenosová sústava, a.s.

Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. - zmena VI 2012/2013 (v tis. eur)					
	stav na začiatku				stav na konci
	obdobia	prírastky	úbytky	presuny	obdobia
Vlastné imanie	577 220	71 593	-78 177	0	570 636
Základné imanie	81 833				81 833
Zákonný rezervný fond	16 366				16 366
Ostatné fondy	145 151				145 151
Fond z precenenia majetku	196 846			-22 624	174 222
Nerozdelený zisk/ neuhradená strata	137 024	71 593	-78 177	22 624	153 064

Zdroj: IÚZ

Na zníženie vlastného imania spoločnosti v roku 2013 malo vplyv predovšetkým schválenie dividend z nerozdeleného zisku predchádzajúceho roka vo výške 78 177 tis. eur.

Čistý zisk prispel v roku 2013 k zvýšeniu vlastného imania sumou 69 226 tis. eur (pokles oproti predchádzajúcemu roku o 12 %). Dôvodom je najmä prepočet odloženej dane z príjmov zníženou sadzbou 22 % oproti 23 % v predchádzajúcom roku. Po očistení vplyvu dane je medziročný pokles zisku 5,6 %. Zmena sadzby odloženej dane spôsobila aj mierne zvýšenie preceňovacích zmien.

Spoločnosť dosiahla v roku 2013 mierne vyššie výnosy ako v predchádzajúcom roku vďaka cezhraničnému obchodovaniu s elektrinou. Zvýšili sa však aj náklady, najmä spotreba materiálu a služieb a personálne náklady. Zisk bol pozitívne ovplyvnený aj zvýšením výnosových úrokov a znížením nákladových úrokov z dôvodu splatenia časti dlhodobých úverov.

Západoslovenská energetika, a.s.

Západoslovenská energetika, a.s. - zmena VI 2012/2013 (v tis. eur)					
	stav na začiatku			stav na konci	
	obdobia	prírastky	úbytky	presuny	obdobia
Vlastné imanie	933 809	98 342	-697 312	0	334 839
Základné imanie	196 969				196 969
Zákonný rezervný fond	39 421				39 421
Ostatné fondy	45 573	673		-45 467	779
Nerozdelený zisk/ neuhradená strata	651 846	97 669	-697 312	45 467	97 670

Zdroj: IÚZ

Zníženie vlastného imania spoločnosti v roku 2013 bolo dôsledkom predovšetkým vyplatenia dividend vo výške 697 312 tis. eur. Z toho približne 11 % bolo vyplatených zo zisku roka 2012, zvyšok bol vyplatený ako mimoriadne dividendy z nerozdelených ziskov minulých rokov a fondov zo zisku. Z tohto dôvodu boli superdividendy v roku 2013 zaznamenané vo výške 302 702 tis. eur.

Čistý zisk prispel v roku 2013 k zvýšeniu vlastného imania sumou 97 667 tis. eur (pokles oproti predchádzajúcemu roku o 6,1 %). Pokles bol spôsobený najmä zvýšením nákladov na spotrebu nástrojov a náhradných dielov a tiež zvýšením finančných nákladov z dôvodu úrokov z novo emitovaných dlhopisov. Mierne sa znížili prevádzkové náklady a výnosy z dividend. V malej miere prispeli k zvýšeniu vlastného imania aj ostatné fondy, ktoré zahŕňajú poistno-matematické zisky z penzijného programu.

Stredoslovenská energetika, a.s.

Stredoslovenská energetika, a.s. - zmena VI 2012/2013 (v tis. eur)					
	stav na začiatku			stav na konci	
	obdobia	prírastky	úbytky	presuny	obdobia
Vlastné imanie	886 753	23 254	-81 248	0	828 759
Základné imanie	116 754				116 754
Zákonný rezervný fond	23 351				23 351
Ostatné fondy	2 324				2 324
Nerozdelený zisk/ neuhradená strata	743 029	23 254	-80 988		685 295
Zamestnanecké požitky	1 295		-260		1 035

Zdroj: IÚZ

Na zníženie vlastného imania v roku 2013 malo vplyv predovšetkým vyplatenie dividend vo výške 80 986 tis. eur.

Čistý zisk prispel v roku 2013 k zvýšeniu vlastného imania sumou 23 254 tis. eur (pokles oproti predchádzajúcemu roku o 71,4 %). Pokles bol spôsobený predovšetkým nižšími výnosmi z dividend od dcérskych spoločností. Najvýraznejšie zníženie vyplatených dividend zaznamenávame pri spoločnosti Stredoslovenská energetika – Distribúcia, a.s., ktorá v roku 2012 dosiahla nízky zisk z dôvodu prepočtu odloženej dane novou sadzbou dane a vysokých nákladov na distribúciu elektrickej energie. Tieto náklady by mali byť pokryté v tarife za prevádzkovanie systému, v roku 2012 však boli náklady vyššie (rozdiel bude kompenzovaný zvýšením tarify v roku 2014). V malej miere prispeli k zníženiu vlastného imania aj poisťno-matematické straty z dlhodobých zamestnaneckých požitkov.

Východoslovenská energetika, a.s.

Východoslovenská energetika, a.s. - zmena VI 2012/2013 (v tis. eur)					
	stav na začiatku			stav na konci	
	obdobia	prírastky	úbytky	presuny	obdobia
Vlastné imanie	609 186	28 587	-66 556	0	571 217
Základné imanie	111 618				111 618
Zákonný rezervný fond	22 339				22 339
Ostatné fondy	12 946				12 946
Nerozdelený zisk/ neuhradená strata	462 283	28 587	-66 556		424 314

Zdroj: IÚZ

Zníženie vlastného imania podniku v roku 2013 bolo spôsobené predovšetkým vyplatením dividend vo výške 66 556 tis. eur. Superdividendy boli v roku 2013 zaznamenané vo výške 0,1 tis. eur.

Čistý zisk prispel v roku 2013 k zvýšeniu vlastného imania sumou 27 475 tis. eur (pokles oproti predchádzajúcemu roku o 59,2 %). Pokles bol spôsobený predovšetkým nižšími výnosmi z dividend od dcérskych spoločností. Najvýraznejšie zníženie vyplatených dividend zaznamenávame pri spoločnosti Východoslovenská distribučná, a.s., ktorá v roku 2012 dosiahla nízky zisk z dôvodu

osobitného odvodu pre regulované subjekty, prepočtu odloženej dane novou sadzbou dane a vysokých nákladov na distribúciu elektrickej energie. Tieto náklady by mali byť pokryté v tarife za prevádzkovanie systému, v roku 2012 však boli náklady vyššie. V malej miere prispel k zvýšeniu vlastného imania aj zisk z prehodnotenia rezervy zamestnaneckých požitkov.

Lesy Slovenskej republiky, š.p.

Vlastné imanie Lesov SR sa v roku 2013 oproti predchádzajúcemu roku znížilo o 2 849 tis. eur. Táto zmena bola spôsobená najmä znížením nerozdeleného zisku predchádzajúcich období, ktorý sa použil na úhradu odvodu zo zisku za rok 2013 do štátneho rozpočtu vo výške 5 000 tis. eur a na úhradu záväzku voči štátnemu rozpočtu z roku 2012 vo výške 2 837 tis. eur. Tiež sa zvýšili fondy rozvoja a odmien, mimoriadny, zamestnanecký, reprezentačný a sociálny fond v celkovej výške 585 tis. eur z nerozdeleného zisku roka 2012, čo spôsobilo úbytok vlastného imania.

Lesy Slovenskej republiky, š.p. - zmena VI 2012/2013 (v tis. eur)					
	stav na začiatku				stav na konci
	obdobia	prírastky	úbytky	presuny	obdobia
Vlastné imanie	756 292	10 916	-13 765	0	753 443
Základné imanie	744 168	2 039	-4 705		741 502
Zákonný rezervný fond	1 945			636	2 581
Ostatné fondy	1 121	485	-638		968
Nerozdelený zisk/ neuhradená strata	9 058	8 392	-8 422	-636	8 392

Zdroj: IÚZ

Pozitívne na zmenu vlastného imania vplývalo dosiahnutie zisku vo výške 8 415 tis. eur. Pokles o 32,6 % oproti predchádzajúcemu roku bol spôsobený predovšetkým znížením pomeru drahšieho ihličnatého dreva na celkovej ťažbe. Ďalším dôvodom bolo vytvorenie rezervy na obnovu lesa, ktorá sa vytvára pri prekročení ročnej bilancie ťažby dreva a pri potrebe ochranných opatrení proti škodcom. Vytvorila sa tiež rezerva na odchodné do dôchodku. Výrazne sa znížili výnosy zo zámeny lesných porastov, čo však bolo kompenzované znížením náhrad za kúpu lesných porastov.

Ostatné zmeny vlastného imania boli ovplyvnené zmenou v základnom imaní, ktoré sa znížilo z dôvodov inventúry a delimitácie pozemkov, predaja bytov, spresnenia výmery a delimitácie stavieb. V menšej miere boli spôsobené stratou z mimoriadnej činnosti, ktorá súvisela so spracovaním kalamity za rok 2013.

3.2.2. Vlastné imanie Národnej banky Slovenska

Národná banka Slovenska vykázala k 31.12.2013 záporné vlastné imanie v hodnote 3 671 207 tis. eur. Existuje niekoľko faktorov, ktoré môžu mať za následok trvalé záporné vlastné imanie centrálnej banky. Ide napríklad o prudké zhodnotenie vlastnej meny oproti menám, ktoré tvoria jej devízové rezervy alebo odvody do štátneho rozpočtu nad rámec aktuálneho zisku. V súčasnosti sú pre centrálnu banku eurozóny hrozbou najmä nákupy veľkého objemu rizikovejších cenných papierov, ktoré pri významných zmenách cien aktív na trhu môžu prerásť do nezanedbateľných strát.

Na rozdiel od komerčných subjektov, nezávislé centrálnu banku sa prakticky nemôžu dostať do platobnej neschopnosti ani pri vysokom zápornom vlastnom imaní. Emisiou obeživa alebo tvorbou elektronických rezerv môžu bez problémov splácať svoje záväzky. Nadmerné používanie týchto nástrojov však môže viesť k inflácii, a preto je lepším riešením, ak potenciálne veľké straty sú „kryté“ ražobným (seigniorage) len v menšej miere. V krajnom prípade by mali situáciu stabilizovať transfery zo štátneho rozpočtu.

Národná banka Slovenska - zmena VI 2012/2013 (v tis. eur)					
	stav na začiatku				stav na konci
	obdobia	prírastky	úbytky	presuny	obdobia
Vlastné imanie	-3 588 353	541 284	-624 138	0	-3 671 207
Fondy	357 797				357 797
Rezervy	250 000	50 000			300 000
Fondy z oceňovacích rozdielov	1 210 303	1 438	-624 138		587 603
Nerozdelený zisk/ neuhradená strata	-5 406 453	489 846			-4 916 607

Zdroj: IÚZ

Medziročne sa vlastné imanie Národnej banky Slovenska v roku 2013 znížilo o 82 854 tis. eur. Pozitívne na zmenu vlastného imania vplývalo dosiahnutie čistého zisku vo výške 489 846 tis. eur. Takmer 2,5 násobný nárast čistého zisku oproti predchádzajúcemu roku bol ovplyvnený najmä dosiahnutím zisku z finančných operácií, konkrétne ziskom z úrokových swapov a predaja cenných papierov. Veľkou časťou čistého zisku sú aj úrokové výnosy, avšak tie medziročne poklesli hlavne z dôvodu zníženia úrokového výnosu z cenných papierov (dôsledok zníženia základnej úrokovej sadzby ECB).

K zníženiu vlastného imania o 622 700 tis. eur prispela strata z oceňovacích rozdielov. Vývoj na finančných trhoch a pokles ceny zlata mali za následok stratu z oceňovacích rozdielov cenných papierov, derivátov a zlata. Naopak, posilnenie eura spôsobilo mierny zisk zo zmeny oceňovacích rozdielov cudzích mien. Vlastné imanie sa zvýšilo aj vďaka zvýšeniu rezervy na finančné riziká zo zisku z finančných operácií vo výške 50 000 tis. eur.

3.2.3. Implicitné záväzky

Implicitné záväzky sú podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti definované ako „rozdiel medzi očakávanými budúcimi výdavkami subjektov verejnej správy a očakávanými budúcimi príjmami subjektov verejnej správy, ktoré vyplývajú z finančných dôsledkov spôsobených budúcim uplatňovaním práv a povinností ustanovených právnym poriadkom Slovenskej republiky, ak tieto nie sú súčasťou dlhu verejnej správy“. Z uvedeného vyplýva, že nejde o záväzky vykázané v súvahe subjektov verejnej správy, keďže ich ocenenie môže byť problematické. Napriek tomu však možno, pri použití adekvátnych analytických metód a pri zohľadnení aktuálneho legislatívneho stavu, odhadnúť ich výšku.

Ministerstvo financií SR kvantifikovalo v minuloročnej správe dva druhy implicitných záväzkov. Základom pre odhad implicitných záväzkov vyplývajúcich zo starnutia obyvateľstva sú predpoklady a projekcie pracovnej skupiny na úrovni Európskej komisie. Údaje pre poistenie v nezamestnanosti a zdravotné poistenie boli prevzaté z aktuálnej ekonomickej prognózy MF SR.

Z rozkladu vplyvu starnutia na jednotlivé príspevky je zrejmé, že k implicitným záväzkom najviac prispievajú záväzky dôchodkového systému a zdravotníctva, spolu vo výške 223,1 % HDP. Poistenie v nezamestnanosti a výdavky na školstvo sú položkami, ktoré naopak celkovú výšku implicitných záväzkov znižujú spolu vo výške 21,9 % HDP. Starnutie populácie prináša so sebou postupné znižovanie počtu detí a aktívneho obyvateľstva na trhu práce, čo automaticky vedie (za predpokladu nezmenených iných podmienok ako napríklad očakávaný väčší dôraz na výdavky do školstva v budúcnosti) k úsporám na strane výdavkov verejných financií.

Implicitné záväzky súvisiace aj so splácaním dlhodobého PPP projektu rýchlostnej cesty R1 sú kvantifikované na základe odhadu platieb štátu za dostupnosť počas celej doby trvania koncesie do roku 2041. Pri oboch typoch implicitných záväzkov (starnutie obyvateľstva a PPP projekt) nedošlo oproti roku 2012 k výraznejším zmenám. Medziročné zlepšenie implicitných záväzkov zo starnutia obyvateľstva o 4,0 p.b. je spôsobené aktualizovanými makroekonomickými predpokladmi a posunom východiskového roka.

V tohtoročnej správe pribudla kvantifikácia implicitného záväzku súvisiaceho s Národným jadrovým fondom. Ide o systém financovania vyradovania jadrových zariadení, keď veľkosť budúcich nákladov výraznejšie porastie kvôli zvyšujúcim sa nákladom na skladovanie a likvidáciu jadrového odpadu. V celom horizonte, najmä vďaka kumulujúcemu sa prebytku systému v prvých dekádach, je vplyv zahrnutia Národného jadrového fondu kladný vo výške 3,7 % HDP a znižuje celkové implicitné záväzky.

Celkovo hodnota implicitných záväzkov klesla ku koncu roka 2013 na 217,3 % HDP oproti 2012 vo výške 225,1 % HDP (pokles o 7,7 p.b.), pričom 3,7. p.b. tvoril vplyv zahrnutia Národného jadrového fondu a zvyšných 4,1 p.b. aktualizácia implicitných záväzkov starnutia obyvateľstva a PPP projektu.

Odhad implicitných záväzkov (tis. eur)						
	Hodnota k 31.12.2012		Hodnota k 31.12.2013		2013-2012	
	% HDP	tis. eur	% HDP	tis. eur	p.b.	tis. eur
Starnutie obyvateľstva	-222,1	-160 343 812	-218,1	-160 525 088	4,0	-181 276
- dôchodkový systém	-83,4	-60 204 291	-84,9	-62 489 575	-1,5	-2 285 285
- zdravotníctvo	-143,1	-103 293 713	-138,2	-101 700 277	4,9	1 593 435
- dlhodobá starostlivosť	-16,6	-11 988 513	-16,9	-12 442 675	-0,3	-454 162
- poistenie v nezamestnanosti	3,8	2 751 553	4,4	3 247 603	0,6	496 050
- školstvo	17,2	12 391 151	17,5	12 859 836	0,3	468 685
PPP projekt - rýchlostná cesta R1	-2,9	-2 120 337	-2,9	-2 116 763	0,1	3 573
Národný jadrový fond	-	-	3,7	2 709 465	3,7	2 709 465
Implicitné záväzky spolu	-225,1	-162 464 149	-217,3	-159 932 386	7,7	2 531 763

3.2.4. Podmienené záväzky

Podmienenými záväzkami sú iné pasíva účtovnej jednotky, ktorá ich vykazuje v poznámkach individuálnej účtovnej závierky. Nejde teda o záväzok vykázaný na súvahových položkách pasív, pretože nie je splnená podmienka na ich zaúčtovanie (výška záväzku sa nedá spoľahlivo oceniť, obdobie, ku ktorému sa povinnosť viaže nie je určené a úbytok ekonomických úžitkov v budúcnosti nie je istý).

Celkové podmienené záväzky verejného sektora boli k 31.12.2013 vykázané vo výške **12 063 322 tis. eur (16,4 % HDP)**. V rámci verejného sektora bola rozhodujúca časť (99,8 %) podmienených záväzkov vykázaná v sektore ústrednej správy vrátane podnikov štátnej správy. Zvyšná časť pripadá na samosprávu, ktorá okrem obcí a vyšších územných celkov zahŕňa aj ich rozpočtové a príspevkové organizácie a obchodné spoločnosti. Medziročný nárast celkových podmienených záväzkov o 3 967 581 tis. eur (5,4 % HDP) ku koncu roka 2013 bol spôsobený predovšetkým skvalitňovaním uplatňovania metodiky, na základe ktorej bol rozšírený zoznam podmienených záväzkov o nové záväzky.

Podmienené záväzky podľa zložiek verejného sektora (tis. eur)			
	31.12.2012	31.12.2013	2013-2012
Ústredná správa a podniky štátnej správy	8 085 170	12 034 579	3 949 409
Vyššie územné celky a ich účtovné jednotky	1 855	7 578	5 723
Obce a ich účtovné jednotky	8 716	21 165	12 450
Spolu	8 095 741	12 063 322	3 967 581

Vecne možno podmienené záväzky rozdeliť do štyroch kategórií. Najväčšiu skupinu tvoria podmienené záväzky vyplývajúce z kapitálu splatného na požiadanie a záruk v medzinárodných finančných inštitúciách. Druhú veľkú skupinu tvoria súdne spory, ktoré sú rozdelené na medzinárodné súdne arbitráže a ostatné súdne spory. Zostávajúcu skupinu tvoria najmä ostatné podmienené záväzky Fondu národného majetku SR, ktoré nie sú vykázané v rámci súdnych sporov.

Najväčší podmienený záväzok je vykázaný pri Európskom stabilizačnom mechanizme (ESM) vo výške **5 109 000 tis. eur**. Tento finančný mechanizmus je určený na poskytovanie pomoci členským štátom eurozóny vo vážnych finančných problémoch s cieľom zabezpečiť stabilitu eurozóny. Základné imanie ESM v sume 700 000 000 tis. eur tvorí 80 000 000 tis. eur vo forme splatených akcií (z toho podiel SR: 659 200 tis. eur) a 620 000 000 tis. eur vo forme akcií splatných na vyzvanie (z toho podiel SR: 5 109 000 tis. eur). Slovenská republika sa ratifikáciou zmluvy, ktorou sa zriaďuje ESM zaviazala, že v prípade, ak úroveň splateného imania klesne pod schválených 80 000 000 tis. eur absorbovaním strát ESM, Správna rada ESM vyzve akcionárov na jeho splatenie jednoduchou väčšinou. Tento proces sa týka iba poklesu splateného imania pod úroveň schváleného zaplateného imania, ktorý by mal v prípade jeho nedoplnenia za následok stratu „AAA“ ratingu ESM. Ďalej, pri potrebe zabrániť omeškaniu ESM v platení povinností voči svojim veriteľom má generálny riaditeľ ESM právo vyzvať na úhradu upísaného základného imania prostredníctvom výzvy. Členovia ESM sú takúto výzvu na úhradu príspevku povinní splatiť do siedmich dní od doručenia výzvy generálneho riaditeľa.

Európsky nástroj finančnej stability (EFSF) je predchodca ESM (tzv. euroval 1). Slovenská republika sa ako členský štát EFSF zaviazala poskytovať záruky za dlhové finančné inštrumenty vydávané EFSF v prípade žiadosti členského štátu eurozóny o finančnú podporu. V zmysle zákona o špecifických štátnych zárukách sa Slovensko musí podieľať na celkovej výške záruk podielom 7 727 570 tis. eur. Zároveň sa musí podieľať na ďalších záručných mechanizmoch potrebných na získanie AAA ratingu pre EFSF, napríklad poskytnutím dodatočných záruk EFSF do výšky 165 % svojho podielu na zárukách pre každú emisiu. K 31.12.2013 stav záruk vystavených Slovenskou republikou bol vo výške **2 188 070 tis. eur**.

Prehľad najväčších podmienených záväzkov (tis. eur)			
	31.12.2012	31.12.2013	2013-2012
Kapitál na požiadanie a záruky v medzinárodných finančných inštitúciách	6 169 674	8 390 704	2 221 030
Európsky stabilizačný mechanizmus (ESM)	5 109 000	5 109 000	0
Európsky nástroj finančnej stability (EFSF)	-	2 188 070	2 188 070
Európska investičná banka	573 996	573 996	0
Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj	350 466	339 803	-10 663
Európska banka pre obnovu a rozvoj	101 359	101 359	0
Rozvojová banka rady Európy	16 853	16 853	0
Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu	15 402	11 526	-3 876
Mnohostranná agentúra pre investičné záruky	2 598	2 485	-113
Medzinárodná investičná banka	-	47 612	47 612
Medzinárodné investičné arbitráže	414 188	414 839	651
Zdravotná poisťovňa Union, a.s.	25 349	26 000	651
Bývalá zdravotná poisťovňa Apollo, a.s.	131 400	131 400	0
U.S. Steel Košice, a.s.	257 439	257 439	0
Ostatné súdne spory	617 661	1 872 876	1 255 216
Ministerstvo financií SR	-	823 467	823 467

Kancelária národnej rady SR	-	724 735	724 735
Fond národného majetku SR	505 975	208 543	-297 432
Slovenský pozemkový fond	111 686	116 131	4 445
Iné (Fond národného majetku SR)	855 363	1 114 460	259 097
Privatizačné zmluvy	855 336	1 114 433	259 097
Nevyrovnané reštitučné nároky	27	27	0
Spolu	8 056 885	11 792 879	3 735 994

Medzinárodné investičné arbitráže vznikajú domnelým porušením bilaterálnych investičných dohôd uzatváraných medzi suverénnymi štátmi na podporu a ochranu investícií. Vo všetkých troch prípadoch uvedených v tabuľke je predmetom sporov náhrada škody za porušenie dohôd o podpore a ochrane investícií.

V kategórii ostatné súdne spory sa vykazujú podmienené záväzky Ministerstva financií SR, Kancelárie národnej rady SR, Fondu národného majetku SR a Slovenského pozemkového fondu. Charakter súdnych sporov je rozmanitý, FNM napríklad eviduje súdne spory s privatizovaným majetkom (žaloba o náhradu škody, exekučné konanie, náhrada škody z odstúpenia od zmluvy a iné). Z hľadiska čistého bohatstva je podstatné vyčíslenie (odhad) celkového objemu podmienených záväzkov v tejto oblasti, avšak bližšie informácie k jednotlivým súdnym sporom sa z dôvodu citlivosti údajov neuvádzajú.

Medziročný nárast podmienených záväzkov o **3 735 994** tis. eur ku koncu roka 2013 bol spôsobený nasledovnými faktormi:

- Skvalitňovanie uplatňovania metodiky viedlo k rozšíreniu zoznamu podmienených záväzkov o záruky Európskeho nástroja finančnej stability, kapitál splatný na požiadanie Medzinárodnej investičnej banky a súdne spory Ministerstva financií SR a Kancelárie národnej rady SR v súhrnnej výške 3 783 884 tis. eur.
- Za väčšinou ostatných zmien v kategórii kapitálu splatného na požiadanie stojí úprava členského podielu v cudzej mene (precenenie), ktoré má Slovensko ako akcionár v medzinárodných finančných inštitúciách. Tieto zmeny spolu prispeli k zníženiu podmienených záväzkov o 14 652 tis. eur.
- Pri medzinárodnej arbitráži so Zdravotnou poisťovňou Union, a.s. sa zvýšili podmienené záväzky o 651 tis. eur z dôvodu započítaniu úrokov.
- Pri Fonde národného majetku SR sa zmenila v roku 2013 najmä štruktúra vykazovania podmienených záväzkov, keď sa časť súdnych sporov začala vykazovať ako ručenie za splnenie záväzkov vyplývajúcich z privatizačných zmlúv. Celkovo FNM prispel k zníženiu podmienených záväzkov o 38 334 tis. eur.

3.2.5. Ostatné zložky čistého bohatstva

Pod ostatnými zložkami čistého bohatstva sa k 31.12.2013 vykazovali len aktívne súdne spory v kategórii iné aktíva v súhrnnej výške 688 645 tis. eur. Medziročný nárast o 687 940 tis. eur je spôsobený rozšírením metodiky aj na aktívne súdne spory, z ktorých by mohlo v budúcnosti

Slovensko za podmienky vyhrania sporu profitovať (podmienené aktívum). Ide najmä o súdne spory evidované Ministerstvom financií SR vo výške 394 109 tis. eur a štátnym podnikom Vodohospodárska výstavba, ktorý odhadol súdne spory celkovo vo výške, vo výške 203 012 tis. eur (napr. voči Slovenským elektrárňam, a.s.).

V súlade s plánom metodického rozvoja konceptu čistého bohatstva sa bude táto časť čistého bohatstva v budúcnosti rozširovať. Na strane iných aktív sa plánuje odhadnúť najmä hodnota prírodného bohatstva Slovenska (voda, lesy, nerastné suroviny) a na strane iných pasív záväzky, ktoré súvisia s implementáciou štandardov EÚ (kanalizácia, budovy) a tiež ekologický dlh (náklady na odstránenie skládok toxického odpadu).

4. Komentár k súhrnnej účtovnej závierke verejnej správy Slovenskej republiky za rok 2013

Súhrnná účtovná závierka verejnej správy sa zostavuje podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“). Primerane sa využívajú aj ustanovenia Opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 17. decembra 2008 č. MF/27526/2008-31 v znení neskorších predpisov, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o metódach a postupoch konsolidácie vo verejnej správe a podrobnosti o usporiadaní a označovaní položiek konsolidovanej účtovnej závierky vo verejnej správe (ďalej len „opatrenie“), a to v oblasti použitých metód konsolidácie a postupu konsolidácie.

Súhrnná účtovná závierka obsahuje súvahu, výkaz ziskov a strát a poznámky zostavené na základe princípu konsolidácie uplatňovaného v Medzinárodných účtovných štandardoch pre verejnú správu (IPSAS). Na rozdiel od agregovaných dát za verejnú správu neobsahuje niektoré vzájomné vzťahy, ktoré boli identifikované medzi subjektmi tvoriacimi súhrnný celok.

Cieľom súhrnnej účtovnej závierky verejnej správy je doplniť a rozšíriť informácie o verejnom sektore ako celku z pohľadu jeho finančnej pozície a hospodárenia na aktuálnom princípe. Úlohou tohto dokumentu nie je nahradiť výsledky spracovávané v metodike ESA 2010 alebo samotné účtovné závierky subjektov verejnej správy. Dôvodom sú určité rozdiely v štatistickej metodike ESA 2010 a účtovnej konsolidácii, ako napríklad zaradenie subjektov do verejnej správy verzus súhrnného celku, účtovný výsledok hospodárenia verzus saldo rozpočtu verejnej správy, miera aktualizácie a podobne (pozri kapitolu 4 v Súhrnnej výročnej správe za rok 2012³).

Z pohľadu postupu zostavovania súhrnnej účtovnej závierky ide o agregáciu individuálnych alebo konsolidovaných účtovných závierok subjektov súhrnného celku do sumárnej súvahy a výkazu ziskov a strát a ich očistenie o tie transakcie, ktoré sa vykonávajú v rámci tohto súhrnného celku. V rámci účtovnej konsolidácie sa vykonávajú aj ďalšie konsolidačné úpravy pokiaľ sú významné a neboli zaznamenané vo vstupných dátach.

Dôležité je, že účtovná konsolidácia a spracovanie súhrnnej účtovnej závierky je reálny proces s reálnymi účtovnými dátami subjektov súhrnného celku, pričom ale nedochádza k ich zmene v pôvodných účtovných závierkach. Tento pohľad je dôležitý pri čítaní komentára k jednotlivým položkám súhrnnej účtovnej závierky a znamená, že ak boli eliminované napríklad kapitálové účasti ministerstva v obchodných spoločnostiach, v individuálnej účtovnej závierke daného ministerstva sa takýto finančný majetok vo forme podielov bude aj naďalej vykazovať. Tieto konsolidačné operácie môžu vznikať na tzv. prvej úrovni konsolidácie (v rámci konsolidovanej účtovnej závierky kapitoly ŠR, obce alebo vyššieho územného celku), druhej úrovni konsolidácie (v rámci konsolidovanej účtovnej závierky ústrednej správy) alebo pri tretej úrovni, pri spracovaní súhrnnej účtovnej závierky.

Z pohľadu eliminovaných čiastok a iných konsolidačných úprav boli upravené tieto položky majetku: dlhodobý finančný majetok, pohľadávky, finančné účty a poskytnuté finančné výpomoci. Z pasív boli

³ www.finance.gov.sk; sekcia Financie/Štátne výkazníctvo/Súhrnná výročná správa Slovenskej republiky

dotknuté tieto položky: vlastné imanie, záväzky, bankové úvery a výpomoci. Pri nákladoch a výnosoch boli identifikované vzájomné vzťahy najmä z titulu služieb, daní a poplatkov, úrokov a ostatných prevádzkových nákladov resp. výnosov.

Z dôvodu odlišnej metodiky účtovania niektorých transakcií, ako aj z dôvodu neidentifikovaných vzájomných vzťahov v rovnakej hodnote, neboli na úrovni súhrnnej účtovnej závierky eliminované niektoré vzťahy:

- daň z príjmu právnických osôb, fyzických osôb a daň z pridanej hodnoty,
- sociálne a zdravotné poistenie v oblasti pohľadávok, záväzkov, nákladov a výnosov,
- ostatné pohľadávky, záväzky, náklady a výnosy s rozdielnou hodnotou vykázanou v podkladoch pre eliminácie za jednotlivé účtovné jednotky.

Účtovné jednotky súhrnného celku vykazujú medzi sebou množstvo vzájomných vzťahov, ktoré je veľmi náročné eliminovať pri zostavovaní súhrnnej účtovnej závierky, a preto je potrebný čas na zlepšenie procesov a techniky za účelom použitia štandardných konsolidačných operácií.

Súhrnná účtovná závierka nie je overovaná nezávislým audítorom, je však zostavená z účtovných závierok, ktoré boli predmetom auditu (konsolidovaná účtovná závierka ústrednej správy, konsolidované účtovné závierky kapitol štátneho rozpočtu, konsolidované účtovné závierky vyšších územných celkov a 1 120 konsolidovaných účtovných závierok obcí).

Audit súhrnnej účtovnej závierky nie je vzhľadom na rozsah a rozmanitosť súhrnného celku realizovateľný. V praktickom prevedení nie je možné v plnom rozsahu zabezpečiť požiadavky dané medzinárodným audítorským štandardom ISA 210.3. resp. ISA 210.6., a to tak z hľadiska spoločnosti, ktorá by mala audit vykonať, ako aj z hľadiska zostavovateľa súhrnnej účtovnej závierky, čo je aj v súlade s názorom Úradu pre dohľad nad výkonom auditu. Napriek tomu, súhrnná účtovná závierka vychádza z auditovaných konsolidovaných účtovných závierok zostavovaných vo verejnej správe, auditovaných individuálnych účtovných závierok obcí, obchodných spoločností a ďalších subjektov, ktorým audit účtovnej závierky vyplýva z príslušnej legislatívy, čo napokon zvyšuje dôveryhodnosť samotnej súhrnnej účtovnej závierky.

4.1. Štruktúra súhrnného celku verejnej správy v roku 2013

Súhrnná účtovná závierka bola spracovaná Ministerstvom financií SR v súlade s § 22a zákona o účtovníctve, a to na základe:

- konsolidovanej účtovnej závierky ústrednej správy (1),
- konsolidovaných účtovných závierok obcí (1 120),
- konsolidovaných účtovných závierok vyšších územných celkov (8),
- individuálnych účtovných závierok obcí, ktoré nezostavili konsolidovanú účtovnú závierku (1 806),
- individuálnych účtovných závierok ostatných subjektov verejnej správy a právnických osôb s majetkovou účasťou štátu založených podľa osobitných predpisov¹ (53).

Súhrnný celok verejnej správy predstavujú všetky rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce, vyššie územné celky, obchodné spoločnosti, v ktorých má vlastnícky podiel organizácia ústrednej správy (napríklad ministerstvá) alebo územnej samosprávy (obce a vyššie územné celky), štátne podniky, verejné vysoké školy, Sociálna poisťovňa, Fond národného majetku, Rozhlas a televízia Slovenska, Slovenský pozemkový fond, Železnice SR a ďalšie organizácie založené na základe zákona (bližší popis je uvedený v prílohe č. 2 súhrnnej účtovnej závierky).

Do súhrnného celku nie sú zaradené neziskové organizácie štátu, obcí a vyšších územných celkov z dôvodu, že z pohľadu princípu konsolidácie nie sú splnené podmienky ovládania týchto subjektov zakladajúcou jednotkou a založenie sa chápe ako jednorazová transakcia bez vplyvu na majetkovú účasť v neziskovej organizácii. Ďalej sa do súhrnného celku nezaraďujú obchodné spoločnosti, ktoré sú dlhodobo v konkurze alebo likvidácii, súkromné právnické osoby, družstvá, občianske združenia, politické strany, cirkvi, fyzické osoby podnikatelia a samotné obyvateľstvo.

Súhrnný celok verejnej správy za rok 2013 tvorilo spolu 7 814 účtovných jednotiek, čo je v porovnaní s rokom 2012 menej o 25. Na počet organizácií v súhrnnom celku mala vplyv najmä reforma ESO⁴ (Efektívna, Spolahlivá a Otvorená verejná správa) realizovaná v ústrednej správe, na základe ktorej došlo medziročne v počte organizácií ústrednej správy k poklesu o 100 organizácií. Ku dňu 31.12.2012 zaniklo 50 obvodných úradov, 40 krajských úradov a 11 ďalších účtovných jednotiek. V priebehu roka 2013 došlo k ďalšiemu zníženiu počtu obvodných úradov na úseku špecializovanej ústrednej správy (životného prostredia, cestnej dopravy, správ katastra a ďalšie) a k vzniku 72 okresných úradov, ako preddavkových organizácií kopírujúcich územnosprávne členenie SR. Zaniknuté organizácie ústrednej správy sú za rok 2013 zahrnuté do súhrnného celku poslednýkrát, a to s údajmi za obdobie, počas ktorého existovali v roku 2013.

Z pohľadu právnej existencie bol počet rozpočtových a príspevkových organizácií v ústrednej správe k 31.12.2013 medziročne nižší o ďalších 67 organizácií, a to najmä z dôvodu druhej etapy reformy verejnej správy.

Zmena v počte obchodných spoločností územnej samosprávy súvisí hlavne s aktualizáciou súhrnného celku za rok 2013.

Počet organizácií v súhrnnom celku		
	2013	2012
Súhrnný celok spolu	7 814	7 839
Rozpočtové a príspevkové organizácie	4 280	4 402
Obce	2 926	2 926
Vyššie územné celky	8	8
Ostatné subjekty verejnej správy	53	54
Obchodné spoločnosti	547	449

⁴ Zákon č. 345/2012 Z. z. o niektorých opatreniach v miestnej štátnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Zákon č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zo špecifik verejnej správy vyplýva, že rozhodujúcu časť tvoria rozpočtové a príspevkové organizácie, t.j. organizácie naviazané na svojho zriaďovateľa (štát, obec alebo vyšší územný celok) celým svojim rozpočtom (rozpočtové organizácie) alebo príspevkom (príspevkové organizácie).

Z celkového počtu rozpočtových organizácií bolo v ústrednej správe 810, v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí 2 189 a v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC 566 organizácií. Z celkového počtu príspevkových organizácií bolo v ústrednej správe 137, v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí 262 a v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC 316 organizácií.

Z celkového počtu obchodných spoločností patrí do pôsobnosti obcí 483, ústrednej správy 47 a vyšších územných celkov 17.

Bližší prehľad o súhrnnom celku verejnej správy za rok 2013 je uvedený v súhrnnej účtovnej závierke, ktorá je prílohou č. 2 tohto dokumentu.

4.2. Komentár k najvýznamnejším položkám súhrnnej účtovnej závierky

Súhrnná účtovná závierka verejnej správy SR za rok 2013 je v komentári uvádzaná v skrátenej štruktúre. Bližší popis jednotlivých položiek je uvedený v poznámkach súhrnnej účtovnej závierky, ktorá je prílohou č. 2 tejto správy.

Súvaha (v tis. eur)		
Aktíva	2013	2012
Spolu majetok	58 652 059	57 184 386
Neobežný majetok	45 400 901	44 287 060
Obežný majetok	12 682 345	12 252 413
Časové rozlíšenie	568 813	644 913
Pasíva	2013	2012
Vlastné imanie a záväzky	58 652 059	57 184 386
Vlastné imanie	672 141	2 234 293
Cudzie zdroje	49 732 243	47 136 029
Časové rozlíšenie	8 247 675	7 814 064

Výkaz ziskov a strát (v tis. eur)		
Náklady a výnosy	2013	2012
Náklady	48 523 908	50 099 220
Výnosy	47 702 001	45 797 379
Výsledok hospodárenia po zdanení	-868 931	-4 338 480

4.2.1. Súvaha

Aktíva

Celkové aktíva dosiahli k 31.12.2012 hodnotu 58 652 059 tis. eur, čo je v porovnaní s rokom 2012 viac o 1 467 673 tis. eur. Celkové aktíva sú tvorené najmä neobežným (dlhodobým) majetkom, z toho hlavne dlhodobým hmotným majetkom (66 %) a dlhodobým finančným majetkom (10,3 %). Z obežného (krátkodobého) majetku sú významné pohľadávky (7,8 %) a finančné účty (9,3 %). Aktíva sú uvádzané aj komentované v netto hodnotách, bez vykázania korekcií (opravných položiek a odpisov).

Na medziročnej zmene celkových aktív sa podieľal najmä dlhodobý finančný majetok, ktorý vzrástol oproti minulému roku o 741 862 tis. eur (pôžičky Štátneho fondu rozvoja bývania a kapitálová účasť SR v medzinárodných finančných inštitúciách). Dlhodobý hmotný majetok bol vyšší o 294 428 tis. eur (pozemky a stavby). Z obehného majetku bola medziročne vyššia hodnota pohľadávok a zúčtovacích vzťahov o 608 852 tis. eur, finančných účtov o 180 784 tis. eur a naopak medziročný pokles bol zaznamenaný pri zásobách o 358 072 tis. eur.

Neobežný majetok

Neobežný majetok je tvorený dlhodobým nehmotným, hmotným a finančným majetkom. **Podrobné finančné informácie ku každej z týchto položiek sú uvedené v poznámkach súhrnnej účtovnej závierky verejnej správy SR za rok 2013** (časť III. aktíva, položky A.I. až A.III.). Nižšie uvedený text sa venuje len jeho najvýznamnejším položkám z hľadiska hodnoty alebo ich významu pre krajinu.

Dlhodobý nehmotný majetok

Dlhodobý nehmotný majetok súhrnného celku dosiahol k 31.12.2013 hodnotu 667 758 tis. eur. Najväčší podiel na tomto majetku tvorí softvér, v hodnote 346 531 tis. eur a obstaranie dlhodobého nehmotného majetku, t. j. nezaradeného do používania v sume 275 907 tis. eur. Dlhodobý nehmotný majetok oproti roku 2012 vzrástol o 77 551 tis. eur, a to najmä z dôvodu prírastku obstarania nehmotného majetku a softvéru.

Položku softvér tvoria všetky informačné systémy a programy, ktoré subjekty súhrnného celku nakupujú samostatne (nie sú súčasťou dodávky hardvéru) pre účely zabezpečenia svojich administratívnych úloh, účtovné programy, bezpečnostné programy a podobne.

Vzhľadom na špecifické činnosti ústrednej správy je hodnota softvéru najvyššia práve v štátnych rozpočtových organizáciách, a to 229 063 tis. eur. Spomedzi nich ide hlavne o Ministerstvo vnútra SR (74 773 tis. eur), Ministerstvo financií SR (32 377 tis. eur), Finančné riaditeľstvo (30 249 tis. eur), Štatistický úrad SR (25 868 tis. eur) a ďalšie. Informačné systémy ústrednej správy majú celoštátne využitie a účely (zber a spracovanie dát, daňový informačný systém, informačný systém Štátnej pokladnice, rozpočtový informačný systém, register obyvateľstva, centrálny konsolidačný systém, register účtovných závierok a ďalšie).

Podiel jednotlivých skupín subjektov súhrnného celku na hodnote softvéru (v tis. eur)		
	2013	2012
Ústredná štátna správa	303 582	267 214
Územná samospráva	6 911	8 890
Štátne podniky	8 905	11 660
Ostatné subjekty	27 133	22 847
Spolu	346 531	310 611

Dlhodobý hmotný majetok

Dlhodobý hmotný majetok súhrnného celku dosiahol k 31.12.2013 hodnotu 38 678 589 tis. eur a oproti roku 2012 jeho účtovná hodnota vzrástla o 294 428 tis. eur. Najväčší podiel tvoria stavby v hodnote 23 086 466 tis. eur, pozemky 8 361 847 tis. eur a dlhodobý hmotný majetok v procese obstarávania 3 622 752 tis. eur. Medziročný prírastok bol spôsobený najmä prírastkom pozemkov o 306 729 tis. eur a prírastkom hodnoty stavieb o 285 799 tis. eur. Naopak, pokles zaznamenali dopravné prostriedky v hodnote 110 444 tis. eur, obstaranie dlhodobého hmotného majetku 178 276 tis. eur a samostatné hnuťelné veci a súbory hnuťelných vecí (stroje, prístroje a zariadenia) o 55 196 tis. eur.

Podiel jednotlivých skupín subjektov súhrnného celku na hodnote stavieb (v tis. eur)		
	2013	2012
Ústredná štátna správa	9 900 693	9 978 913
Územná samospráva	8 397 864	8 153 117
Štátne podniky	4 047 538	3 954 968
Ostatné subjekty	740 371	713 669
Spolu	23 086 466	22 800 667

Významná hodnota stavieb súhrnného celku z pohľadu malého počtu subjektov je vo vlastníctve štátnych podnikov a obchodných spoločností štátu, a to 10 480 187 tis. eur. Ide hlavne o cestnú a železničnú infraštruktúru, špecifické stavby v oblasti vodného hospodárstva a priemyslu.

Najvyššiu hodnotu stavieb v rámci súhrnného celku vykázala štátna obchodná spoločnosť Národná diaľničná spoločnosť, a.s. (5 176 517 tis. eur), čo súvisí s predmetom jej činnosti, t.j. budovaním diaľnic a rýchlostných ciest na Slovensku. V rámci ústrednej správy ďalej nasleduje z hľadiska významnosti Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (1 204 021 tis. eur), ktoré má vykázanú na stavbách hodnotu rýchlostnej cesty R1. Slovenská správa ciest (440 574 tis. eur) s obdobným predmetom činnosti ako Národná diaľničná spoločnosť, a. s., Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. (431 796 tis. eur) a Transpetrol, a. s. (289 652 tis. eur), ktorý buduje a prevádzkuje systémy potrubnej prepravy a skladovania ropy.

Zo štátnych podnikov vykazujú najvyšší podiel stavieb Železnice SR (1 871 340 tis. eur) so železničnými dráhami a stanicami vo svojom dlhodobom majetku, Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. (1 009 666 tis. eur), v ktorého súvahe sú vodohospodárske diela a iné stavby súvisiace so správou vodných tokov a povodí a Vodohospodárska výstavba, š.p. (809 372 tis. eur).

Stavby sú vykazované v historických obstarávacích cenách a ich hodnota je postupne znižovaná prostredníctvom odpisov. Výška ich odpísania zvyčajne indikuje potrebu budúcich investícií, pričom tieto môžu byť hlavne v prípade starších a dlhodobo zanedbávaných stavieb významnou výdavkovou položkou v budúcich rozpočtoch organizácií verejnej správy. Aj obstaranie majetku (t.j. majetok v procese obstarávania, nezarađený do používania do 31.12.2013) tvorila najmä budúca infraštruktúra v podobe ciest, stavieb a pozemkov.

Z hodnoty pozemkov, ktorá k 31.12.2013 dosiahla 8 361 847 tis. eur sú pozemky vo vlastníctve štátnych podnikov a obchodných spoločností 2 583 999 tis. eur. Najvýznamnejšími sú Lesy SR, š. p. (521 336 tis. eur) a Železnice SR (460 114 tis. eur). V rámci ústrednej správy vykázali najvýznamnejšie hodnoty obchodné spoločnosti Verejné prístavy, a.s. (587 975 tis. eur), Národná diaľničná spoločnosť, a.s. (604 242 tis. eur) a Ministerstvo vnútra SR (121 803 tis. eur), Ministerstvo obrany SR (155 493 tis. eur). Keďže pozemky sú väčšinou ocenené historickou obstarávacou cenou, ich hodnota v súhrnnej závierke môže byť v niektorých prípadoch výrazne nižšia ako ich skutočná (trhová, reálna) hodnota, a preto pozemky môžu predstavovať časť „skrytých“ rezerv našej krajiny.

**Podiel jednotlivých skupín subjektov súhrnného celku na hodnote pozemkov
(v tis. eur)**

	2013	2012
Ústredná štátna správa	2 184 401	2 087 285
Územná samospráva	4 558 864	4 452 077
Štátne podniky	1 206 449	1 190 054
Ostatné subjekty	412 133	325 702
Spolu	8 361 847	8 055 118

Dlhodobý finančný majetok

V rámci dlhodobého finančného majetku sa vykazujú podielové cenné papiere a podiely v obchodných spoločnostiach, ktoré nepatria do súhrnného celku. Ďalej sa tu vykazujú kapitálové účasti Slovenskej republiky v medzinárodných finančných inštitúciách, pôžičky Štátneho fondu rozvoja bývania a ďalší finančný majetok.

Celkovo dlhodobý finančný majetok dosiahol k 31.12.2013 hodnotu 6 054 554 tis. eur. Dlhodobý finančný majetok je medziročne vyšší o 741 862 tis. eur hlavne z dôvodu medziročného prehodnotenia výšky vzájomných pôžičiek Štátneho fondu rozvoja bývania voči subjektom územnej samosprávy.

Podiel jednotlivých skupín subjektov súhrnného celku na hodnote dlhodobého finančného majetku (v tis. eur)		
	2013	2012
Ústredná štátna správa	2 546 313	2 554 661
Územná samospráva	1 110 285	1 279 027
Štátne podniky	4 672	4 575
Ostatné subjekty	2 393 284	1 474 429
Spolu	6 054 554	5 312 692

V rámci ústrednej správy ide hlavne o majetkovú účasť SR v medzinárodných finančných inštitúciách, pričom celkovo sa výška týchto účastí medziročne zvýšila o 285 543 tis. eur, a to najmä z titulu podielu SR na základnom imaní Európskeho stabilizačného mechanizmu (ESM) a v Európskej investičnej banke. Všetky uvedené podiely a obstaranie podielov sú v správe Ministerstva financií SR. Zvýšenie podielov bolo realizované ich zaradením do dlhodobého finančného majetku z obstaraných podielov v minulom účtovnom období.

Prehľad majetkovej účasti SR v medzinárodných inštitúciách (v tis. eur)		
Medzinárodná inštitúcia	2013	2012
Vklad do Európskeho stabilizačného mechanizmu (ESM)	527 360	263 680
Európska investičná banka	98 337	84 936
Skupina Svetovej banky	38 134	37 846
Európska banka pre obnovu a rozvoj	24 742	25 232
Medzinárodná investičná banka	15 188	10 400
Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu	12 474	8 598
Rozvojová banka Rady Európy	2 397	2 397
Vklad do Európskeho finančného stabilizačného nástroja (EFSF)	282	282
Spolu	718 914	433 371

Ďalej Ministerstvo financií SR vykazuje v rámci dlhodobého finančného majetku upísané, ale nesplatené podiely SR na základnom imaní ESM a medzinárodných finančných inštitúcií, v celkovej výške 1 058 639 tis. eur.

Obstaranie finančného majetku v medzinárodných inštitúciách (v tis. eur)		
Medzinárodná inštitúcia	2013	2012
Podiel na zvýšení základného imania Európskej investičnej banky	586 996	599 995
Upísaný a nesplatený podiel na základnom imaní Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj	339 803	355 179
Upísaný a nesplatený podiel na základnom imaní ESM	131 840	395 520
Spolu	1 058 639	1 350 694

Úbytok bol vykázaný najmä z dôvodu presunu podielov v ESM v hodnote 263 680 tis. eur na príslušný dlhodobý finančný majetok a z dôvodu splatenia časti upísaného základného imania Európskej investičnej banky.

Dlhodobý finančný majetok ústrednej správy tvoria aj podielové cenné papiere a podiely v obchodných spoločnostiach mimo súhrnného celku v hodnote 718 027 tis. eur.

V rámci územnej samosprávy ide hlavne o finančný majetok vo vlastníctve obcí v podobe realizovateľných cenných papierov (703 451 tis. eur), kde účtujú minoritné podiely v obchodných spoločnostiach, najmä v teplárenských a vodárenských spoločnostiach, finančných inštitúciách a podobne. Ostatné podielové cenné papiere územnej samosprávy dosiahli hodnotu 124 842 tis. eur.

V rámci ostatných subjektov vykazuje najvyššiu sumu Fond národného majetku SR (1 433 166 tis. eur) ako účasti na obchodných spoločnostiach, ktoré fond vedie ako určené na privatizáciu a predaj. Tieto účasti neboli predmetom konsolidácie kapitálu. Štátny fond rozvoja bývania v rámci dlhodobého finančného majetku vykazuje poskytnuté pôžičky vo výške 925 261 tis. eur.

Obežný majetok

Obežný majetok je tvorený zásobami, zúčtovaním medzi subjektmi verejnej správy, pohľadávkami a finančnými účtami. **Podrobné finančné informácie ku každej z týchto položiek sú uvedené v poznámkach súhrnnej účtovnej závierky verejnej správy SR za rok 2013 (časť III. aktíva, položky B.I. až B.V.).** Nižšie uvedený text sa venuje len jeho najvýznamnejším položkám z hľadiska hodnoty alebo ich významu pre krajinu.

Zásoby

Celková hodnota zásob súhrnného celku k 31.12.2013 dosiahla 1 395 817 tis. eur a medziročne bola hodnota zásob nižšia o 358 072 tis. eur.

Na celkovej hodnote zásob sa podieľa najviac ústredná štátna správa a v rámci nej Ministerstvo obrany SR (989 067 tis. eur), Správa štátnych hmotných rezerv SR (112 289 tis. eur) a Ministerstvo vnútra SR (92 075 tis. eur). Ide najmä o materiál, v prípade Správy štátnych hmotných rezerv SR o tzv. strategické zásoby (napr. cukru, obilia a podobne). Najvýznamnejšia zmena v objeme zásob nastala práve v kapitole Správy štátnych hmotných rezerv SR, ktorá v súvislosti s vytvorením Agentúry pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov odpredala v roku 2013 významnú časť zásob vykázaných ako tovar na sklade.

Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy

Zostatok transferov na strane aktív predstavujú poskytnuté bežné a kapitálové transfery nezúčtované do nákladov v danom roku. Na strane aktív vykazujú zúčtovacie vzťahy subjekty, ktoré poskytli tieto prostriedky iným subjektom verejnej správy alebo subjektom súhrnného celku. Hodnota transferov k 31.12.2013 bola 1 228 385 tis. eur a medziročne boli vyššie o 271 115 tis. eur. Z celkového objemu vykazuje ústredná správa 1 195 767 tis. eur, a v rámci nej Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a.s. (1 103 836 tis. eur), ktorá vykazuje pohľadávky z vyrad'ovania jadrových zariadení a nákladov spojených s odstraňovaním jadrového odpadu.

Pohľadávky

Pohľadávky súhrnného celku sú vykazované spolu, dlhodobé aj krátkodobé. Úhrnom dosiahli sumu 4 586 986 tis. eur, z toho dlhodobé 670 012 tis. eur a krátkodobé 3 916 974 tis. eur. Medziročne vzrástla hodnota pohľadávok o 337 738 tis. eur.

Z pohľadu činnosti jednotlivých subjektov súhrnného celku môžeme konštatovať, že za rozpočtové a príspevkové organizácie, obce a vyššie územné celky sú najdôležitejšie pohľadávky z daní, cla a nedaňové pohľadávky. Štátne podniky a obchodné spoločnosti vykazujú zase najväčší podiel na pohľadávkach z obchodných vzťahov, voči odberateľom, zamestnancom, z daní. V rámci ostatných pohľadávok sa vykazujú najmä špecifické operácie štátu na finančných trhoch a pohľadávky voči zahraničiu.

Najvýznamnejšími pohľadávkami verejnej správy sú pohľadávky v správe Ministerstva financií SR (1 599 914 tis. eur). Ide najmä o pohľadávky z daní a cla v hodnote 688 208 tis. eur, pohľadávky Slovenskej republiky voči zahraničiu vo výške 215 167 tis. eur a zo špecifických operácií štátu na finančných trhoch výške 696 539 tis. eur.

Pohľadávky z nedaňových rozpočtových príjmov subjektov ústrednej správy dosiahli hodnotu 182 082 tis. eur a subjektov územnej samosprávy dosiahli 112 909 tis. eur.

Pohľadávky súhrnného celku voči odberateľom dosiahli úhrnom 507 588 tis. eur, medziročne boli vyššie o 138 504 tis. eur najmä o pohľadávku Správy štátnych hmotných rezerv SR za predaj zásob, ktorá však bola splatená v roku 2014.

Z ostatných pohľadávok boli významné pohľadávky Sociálnej poisťovne a Všeobecnej zdravotnej poisťovne a.s., ktoré po použití účtovného prevodového mostíka dosiahli hodnotu spolu 610 136 tis. eur.

Pohľadávky SR voči zahraničiu v rámci štátnych finančných aktív (v tis. eur)		
Dlžnícka krajina	2013	2012
Kubánska republika	113 676	112 227
bývalá Zväzová republika Juhoslávia	71 215	71 744
Alžírsko demokratická ľudová republika	10 418	10 683
Čínska ľudová republika	9 350	9 509
Vládne úvery špeciál v XTR	4 636	4 550
Ruská federácia - Krivoj Rog	4 139	4 066
Kórejská ľudovodemokratická republika	1 366	1 428
Albánska republika	367	767
India	22	0
Ruská federácia	0	7 896
Nikaragujská republika	0	3 671
Spolu	215 189	226 541

Bližší komentár k zahraničným pohľadávkam Slovenskej republiky v rámci štátnych finančných aktív je zverejnený v súhrnnej účtovnej závierky, ktorá je prílohou č. 2 tohto dokumentu.

Finančné účty a krátkodobý finančný majetok

Ako finančné účty resp. krátkodobý finančný majetok sa vykazujú peniaze na bankových účtoch a účtoch v Štátnej pokladnici, ceniny (napr. kolky, poštové známky, stravné lístky a podobne). Ďalej sa tu vykazujú krátkodobé majetkové a dlhové cenné papiere.

Hodnota krátkodobého finančného majetku k 31.12.2013 bola 5 465 463 tis. eur, z toho najvyššiu sumu tvorili bankové účty v hodnote 1 980 776 tis. eur a účty Štátnej pokladnice v sume 2 774 147 tis. eur. Obce na svojich bankových účtoch vedených v komerčných bankách vykázali hodnotu 670 500 tis. eur.

Z krátkodobých cenných papierov vykazuje najvyššiu hodnotu Fond národného majetku SR, a to 611 808 tis. eur ako realizovateľné cenné papiere.

Pasíva

Pri dodržaní súvahovej rovnosti aktív a pasív, celkové pasíva dosiahli k 31.12.2013 hodnotu 58 652 059 tis. eur, čo je v porovnaní s rokom 2012 viac o 1 467 673 tis. eur. Celkové pasíva sú tvorené hlavne záväzkami, rezervami a bankovými úvermi (83,7 %) a časovým rozlíšením (14 %).

Dôvodom medziročného zvýšenia pasív bolo zvýšenie záväzkov o 3 895 715 tis. eur, zvýšenie časového rozlíšenia o 433 611 tis. eur. Vlastného imania bolo nižšie o 1 562 152 tis. eur. Vplyv na zmenu vlastného imania mal najmä výsledok hospodárenia, ktorý je nižší medziročne o 1 250 141 tis. eur. Pokles zaznamenali aj bankové úvery, a to o 1 398 240 tis. eur.

Vlastné imanie

Vlastné imanie súhrnného celku je tvorené oceňovacími rozdielmi, nevysporiadaným výsledkom hospodárenia minulých rokov, výsledkom hospodárenia za rok 2013 a podielmi iných účtovných jednotiek. **Podrobné finančné informácie ku každej z týchto položiek sú uvedené v poznámkach súhrnnej účtovnej závierky verejnej správy SR za rok 2013 (časť pasíva, položky A.I. až A.III.).**

Vlastné imanie súhrnného celku k 31.12.2013 dosiahlo 672 141 tis. eur, z toho oceňovacie rozdiely predstavujú zápornú hodnotu -333 434 tis. eur, výsledok hospodárenia 971 970 tis. eur a podiely iných účtovných jednotiek 33 605 tis. eur. Do výsledku hospodárenia boli započítané aj iné položky vlastného imania (kapitálové fondy, rezervný fond, fondy tvorené zo zisku), ktoré sú charakteristické pre obchodné spoločnosti a štátne podniky.

Medziročne sa vlastné imanie znížilo o 1 562 152 tis. eur. Najvýznamnejšou položkou je výsledok hospodárenia, ktorý je členený na výsledok hospodárenia minulých rokov a výsledok hospodárenia bežného obdobia 2013. Výsledok hospodárenia minulých rokov dosiahol hodnotu 1 832 524 tis. eur a medziročne sa znížil o 4 726 930 tis. eur najmä vplyvom účtovného presunu výsledku hospodárenia

za rok 2012. Z pohľadu metodiky účtovníctva sa v rámci tejto položky vykazujú všetky výsledky hospodárenia za predchádzajúce roky a významné opravy chýb minulých rokov.

Výsledok hospodárenia bežného obdobia 2013 dosiahol zápornú hodnotu -860 554 tis. eur a medziročne sa znížil o 3 476 789 tis. eur zo zápornej hodnoty -4 337 343 tis. eur v roku 2012.

Cudzie zdroje

Cudzie zdroje súhrnného celku sú tvorené záväzkami, bankovými úvermi, rezervami a zúčtovaním medzi subjektmi verejnej správy. **Podrobné finančné informácie ku každej z týchto položiek sú uvedené v poznámkach súhrnnej účtovnej závierky verejnej správy SR za rok 2013 (časť pasíva, položky B.I. až B.IV.).** Nižšie uvedený text sa venuje len najvýznamnejším položkám z hľadiska hodnoty alebo ich významu pre krajinu.

Cudzie zdroje súhrnného celku k 31.12.2013 dosiahli 49 732 243 tis. eur a medziročne sú vyššie o 2 596 214 tis. eur. Zvýšenie cudzích zdrojov bolo spôsobené najmä rastom záväzkov z dlhodobých štátnych dlhopisov o 3 040 289 tis. eur, ako aj nižšou mierou konsolidácie v rámci ostatných dlhodobých záväzkov o 737 420 tis. eur.

Najvyšší podiel na cudzích zdrojoch vykazuje ústredná správa a to z dôvodu záväzkov tvoriacich štátny dlh, ktorý je v správe Ministerstva financií SR. Záväzky z dlhových štátnych cenných papierov tvoria 70,2 % celkových cudzích zdrojov súhrnného celku.

Záväzky

Záväzky dosiahli k 31.12.2013 hodnotu 37 586 751 tis. eur, čo je o 3 895 715 tis. eur viac ako v roku 2012. V rámci záväzkov sa vykazujú záväzky voči dodávateľom, zamestnancom, zo zdravotného a sociálneho poistenia ktoré nebolo predmetom konsolidácie, záväzky z termínových operácií, záväzky z upísaných a nesplatených vkladov štátu v medzinárodných finančných inštitúciách a ďalšie.

Do hodnoty záväzkov vstupujú aj záväzky štátu z vydaných štátnych cenných papierov, ktoré v zmysle platnej legislatívy² emituje Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity v mene a na účet Ministerstva financií SR. Hodnota štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukázok po konsolidácii vrátane záväzkov z úrokov bola 34 896 246 tis. eur (z toho štátne pokladničné poukázky - ŠPP - so splatnosťou do jedného roka 11 500 tis. eur, vykazované v časti bankových úverov a výpomocí).

Krátkodobé záväzky voči dodávateľom dosiahli hodnotu 1 452 324 tis. eur, z toho ústredná správa vykázala 960 637 tis. eur. Ide najmä o záväzky obchodných spoločností z dodávateľsko-odberateľských vzťahov. Obchodné spoločnosti ústrednej správy vykázali tieto záväzky spolu v hodnote 567 265 tis. eur.

Záväzky z upísaných a nesplatených cenných papierov, ktoré vykazuje Ministerstvo financií SR dosiahli hodnotu 1 058 639 tis. eur, ide pritom o upísané podiely v medzinárodných finančných inštitúciách, ktorých postupné splatenie sa očakáva v budúcich účtovných obdobiach.

Ako protipoložka k týmto záväzkom je položka aktív vo forme obstarania dlhodobého finančného majetku.

Bankové úvery a výpomoci

Bankové úvery a výpomoci dosiahli hodnotu 7 374 329 tis. eur, z toho 3 747 556 tis. eur boli úvery, 3 621 281 tis. eur dlhové cenné papiere a 5 492 tis. eur prijaté výpomoci. Medziročne sa hodnota krátkodobých dlhopisov a ŠPP znížila 1 556 539 tis. eur. Bankové úvery boli medziročne vyššie o 160 581 tis. eur.

Podiel jednotlivých skupín subjektov súhrnného celku na hodnote úverov (v tis. eur)		
	2013	2012
Ústredná štátna správa	2 497 098	2 195 220
Územná samospráva	1 095 552	1 151 230
Štátne podniky	130 255	238 825
Ostatné subjekty	24 651	1 699
Spolu	3 747 556	3 586 974

Úvery od finančných inštitúcií je v ústrednej štátnej správe oprávnené v zmysle platnej legislatívy⁵ čerpať len Ministerstvo financií SR. Vzhľadom na to, že čerpanie úveru priamo vplyva na zvyšovanie zadlženia našej krajiny, úvery sú využívané len v takých prípadoch, kedy sú podmienky financovania úverom (úrok, ostatné finančné náklady, doba splácania) výhodnejšie ako emisia štátnych cenných papierov. Najvyššiu hodnotu z úverov SR voči zahraničným bankám tvorí zostatok úveru čerpaného od Európskej investičnej banky na spolufinancovanie prioritných projektov v rámci Národného strategického referenčného rámca SR na roky 2007-2013. Z týchto prostriedkov sa spolufinancujú jednotlivé operačné programy z oblasti dopravy, infraštruktúry, životného prostredia, informatizácie spoločnosti a podobne. V roku 2013 došlo k čerpaniu posledných dvoch tranží tohto úveru, pričom jeho zostatok k 31.12.2013 bol v hodnote 1 507 276 tis. eur.

Ostatné subjekty verejnej správy môžu vstupovať do úverových vzťahov podľa vlastných potrieb financovania, avšak súčasne rešpektujúc zákon o rozpočtových pravidlách (v prípade samosprávy), ktorý stanovuje hranice výšky celkového dlhu tak, aby nebolo ohrozené vyrovnané hospodárenie v rámci celkového rozpočtu samosprávy. V prípade prekročenia stanovených hraníc existujú zákonné mechanizmy ako zabrániť ďalšiemu zadlžovaniu samospráv. Územná samospráva vykázala k 31.12.2013 záväzky z bankových úverov vo výške 1 096 214 tis. eur.

Záväzky z krátkodobých dlhových cenných papierov emitovaných štátom predstavujú záväzky z emitovaných štátnych pokladničných poukázok a krátkodobých štátnych dlhopisov spolu v hodnote 3 621 280 tis. eur, ktoré v zmysle platnej legislatívy² emituje Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity v mene a na účet Ministerstva financií SR.

⁵Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Zákon č. 386/2002 Z. z. o štátnom dlhu a štátnych zárukách a ktorým sa dopĺňa zákon č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Rezervy

Subjekty verejnej správy tvoria rezervy dlhodobé a krátkodobé, a to na základe príslušných predpisov (tzv. zákonné rezervy), ako aj na základe svojich vnútorných predpisov (tzv. ostatné rezervy). Rezervy sa vykazujú vo výške odhadu, ktorý by mal spoľahlivo kryť záväzok v čase plnenia. K 31.12.2013 dosiahli hodnotu 4 244 421 tis. eur, čo je o 10 018 tis. eur menej ako v roku 2012.

Typickými rezervami sú rezervy na nevyčerpané dovolenky, odstupné, odchodné, prémie a odmeny zamestnancom a rezervy na nevyfakturované dodávky a služby, ktoré tvoria a vykazujú prakticky všetky jednotky súhrnného celku. Ďalším významným dôvodom na tvorbu rezerv sú najmä súdne spory, finančné povinnosti vyplývajúce z ručenia a záruk a náklady súvisiace s odstránením znečistenia životného prostredia. Najvýznamnejšou položkou v zákonných rezervách sú rezervy Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s. a v ostatných rezervách sú to rezervy na zamestnanecké požitky tvorené v ústrednej správe.

Podiel jednotlivých skupín subjektov súhrnného celku na hodnote rezerv (v tis. eur)		
	2013	2012
Ústredná štátna správa	3 784 325	3 815 129
Územná samospráva	203 092	208 684
Štátne podniky	192 352	174 901
Ostatné subjekty	64 652	55 725
Spolu	4 244 421	4 254 439

4.2.2. Výkaz ziskov a strát

Náklady

Náklady súhrnného celku sa členia na prevádzkové náklady, finančné náklady, mimoriadne náklady a náklady na transfery zo štátneho rozpočtu a rozpočtov obcí a vyšších územných celkov. **Podrobné finančné informácie ku každej z týchto položiek sú uvedené v poznámkach súhrnnej účtovnej závierky verejnej správy SR za rok 2013 (časť IV. Informácie o nákladoch a výnosoch).** Nižšie uvedený text sa venuje len najvýznamnejším položkám z hľadiska hodnoty alebo ich významu pre krajinu.

Náklady súhrnného celku dosiahli k 31.12.2013 hodnotu 48 523 908 tis. eur bez dane z príjmov, ktorá bola vykázaná za subjekty územnej samosprávy a ostatných subjektov súhrnného celku spolu vo výške 47 023 tis. eur. Náklady sa medziročne znížili o 1 575 312 tis. eur. Prevádzkové náklady dosiahli 24 335 507 tis. eur, náklady na transfery zo štátneho rozpočtu a rozpočtov obcí a vyšších územných celkov hodnotu 22 476 914 tis. eur, finančné náklady dosiahli 1 710 473 tis. eur a mimoriadne náklady 1 014 tis. eur.

Z prevádzkových nákladov najvýznamnejšími položkami boli spotrebované nákupy a služby (7 483 207 tis. eur, 2012: 6 996 314 tis. eur), osobné náklady (6 654 563 tis. eur,

2012: 6 463 055 tis. eur), odpisy, tvorba rezerv a opravných položiek (6 296 313 tis. eur, 2012: 7 203 223 tis. eur).

V rámci služieb tvoria najvyššie položky náklady na prepravu a dopravu, prenájom dopravných prostriedkov, právne, ekonomické a iné poradenstvo, telekomunikačné a poštové služby, stráženie objektov a podobne.

Osobné náklady tvorili najmä mzdové náklady vo výške 4 803 866 tis. eur (2012: 4 700 445 tis. eur), zákonné sociálne poistenie 1 523 999 tis. eur a ostatné sociálne poistenie a náklady 46 899 tis. eur.

Náklady na odpisy dlhodobého majetku dosiahli úhrnom 2 053 379 tis. eur (2012: 1 986 846 tis. eur), z toho na dlhodobý majetok ústrednej správy 1 109 473 tis. eur a na majetok územnej samosprávy 602 462 tis. eur.

Tvorba rezerv a opravných položiek bola vykázaná vo výške 4 062 082 tis. eur, a to hlavne v ústrednej štátnej správe 3 796 480 tis. eur.

Finančné náklady dosiahli 1 710 047 tis. eur a sú tvorené predovšetkým z úrokových nákladov spojených s emitovaním štátnych dlhových cenných papierov a čerpaním úverov, ktoré sú v správe Ministerstva financií SR (1 471 200 tis. eur, 2012: 1 266 768 tis. eur)

Transfery sú poskytované fyzickým osobám – obyvateľstvu, podnikateľským subjektom, zahraničným subjektom a podobne. V rámci konsolidačných operácií boli eliminované transfery v rámci ústrednej správy a čiastočne aj transfery medzi ostatnými subjektmi verejnej správy. Z celkovej hodnoty nákladov na transfery vykazuje najvyššiu hodnotu Sociálna poisťovňa (15 127 919 tis. eur, 2012: 15 364 917 tis. eur), a to z príspevkov a vyplácania dôchodkov obyvateľstvu. V rámci ústrednej správy vykazuje náklady na transfery najmä Ministerstvo financií SR, ktoré účtuje o nákladoch z poskytnutých transferov zo štátneho rozpočtu, vyplatených aj cez ostatné rozpočtové organizácie, nie len samotné Ministerstvo financií SR. Medziročne sa tieto náklady znížili o 1 760 890 tis. eur.

Výnosy

Obdobne ako náklady, aj výnosy súhrnného celku sú členené na prevádzkové výnosy, finančné výnosy, mimoriadne výnosy a výnosy z transferov zo štátneho rozpočtu a rozpočtov obcí a vyšších územných celkov. **Podrobné finančné informácie ku každej z týchto položiek sú uvedené v poznámkach súhrnnej účtovnej závierky verejnej správy SR za rok 2013 (časť IV. Informácie o nákladoch a výnosoch).** Nižšie uvedený text sa venuje len najvýznamnejším položkám z hľadiska hodnoty alebo ich významu pre krajinu.

Výnosy súhrnného celku dosiahli k 31.12.2013 hodnotu 47 702 001 tis. eur, z toho prevádzkové výnosy dosiahli 41 315 946 tis. eur, výnosy z transferov 4 575 220 tis. eur, finančné výnosy 1 773 578 tis. eur a mimoriadne výnosy 37 257 tis. eur. Medziročne sa výnosy zvýšili celkom o 1 904 622 tis. eur a to najmä vyššími výnosmi z daní a poplatkov spolu o 1 053 578 tis. eur, výnosmi z transferov o 233 989 tis. eur, finančnými výnosmi o 161 326 tis. eur ako aj ostatnými výnosmi.

Z prevádzkových výnosov boli najvýznamnejšími položkami tržby za vlastné výkony a tovar (22 452 286 tis. eur) a daňové a colné výnosy (12 588 829 tis. eur).

V tržbách za vlastné výkony a tovar sú rozhodujúcou položkou tržby z predaja služieb 21 043 457 tis. eur (2012: 21 206 416 tis. eur). V rámci nich vykazuje najvyššiu hodnotu Sociálna poisťovňa 15 136 110 tis. eur ako výnosy z poistného (2012: 15 386 349 tis. eur). Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. vykazuje 2 436 406 tis. eur ako výnosy z platieb zdravotného poistenia (2012: 2 359 241 tis. eur).

Daňové a colné výnosy po konsolidácii dosiahli 12 588 829 tis. eur, z toho ústredná štátna správa vykázala 9 855 932 tis. eur a územná samospráva 2 077 898 tis. eur. Na výnos z dane z príjmov fyzických osôb pre ústrednú správu má vplyv jej rozdeľovanie medzi ústrednú správu a subjekty územnej samosprávy podľa príslušnej legislatívy⁶. Celkovo boli daňové výnosy medziročne vyššie o 1 053 577 tis. eur, z toho v ústrednej správe o 871 160 tis. eur.

Finančné výnosy dosiahli 1 773 578 tis. eur (2012: 1 612 252 tis. eur) a predstavujú ich hlavne výnosy z dlhodobého a krátkodobého finančného majetku v podobe podielov na zisku a dividend (1 097 409 tis. eur), úrokové výnosy z finančných prostriedkov uložených na účtoch v komerčných bankách a poskytnutých úverov (205 872 tis. eur), kurzové rozdiely (193 198 tis. eur), výnosy z osobitného odvodu vybraných finančných inštitúcií⁷ (194 271 tis. eur).

V rámci celkových výnosov tvoria výnosy z transferov zo štátneho rozpočtu a rozpočtov obcí a vyšších územných celkov hodnotu 3 820 019 tis. eur, medziročne sú nižšie o 521 212 tis. eur. Predmetom eliminácií boli transfery v rámci ústrednej správy a čiastočne v rámci územnej samosprávy. Výnosy z transferov predstavujú použitie prijatých bežných transferov (nákup materiálu, spotrebované služby a energie, mzdy a podobne) a kapitálových transferov (odpisy majetku) prostredníctvom nákladov. Spotreba týchto transferov predstavuje zároveň zníženie záväzku z prijatých transferov, ktoré sú vykazované v pasívach súvahy.

Súhrnná účtovná závierka poskytuje pohľad na účtovné údaje súboru takmer 8 000 účtovných jednotiek. Ich štruktúra, dôvod existencie a činnosti sú rôznorodé. V rámci procesu konsolidácie je časť vzájomných vzťahov eliminovaná a niektoré transakcie môžu byť preklasifikované v rámci položiek aktív, pasív, nákladov a výnosov. Preto nie je možné hľadať tieto úpravy spätne v účtovných závierkach predložených pre účely konsolidácie.

Komentár k súhrnnej účtovnej závierke podáva účtovný pohľad na hodnoty aktív, pasív, nákladov a výnosov a snaží sa o identifikovanie najvýznamnejších medziročných zmien. Ďalšie informácie o ústrednej správe je možné nájsť aj v konsolidovanej účtovnej závierke ústrednej správy resp. v konsolidovaných závierkach subjektov verejnej správy, ktoré sú zverejňované v elektronickej podobe na webovej stránke www.registeruz.sk.

⁶ Zákon č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁷ Zákon č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií a o doplnení niektorých zákonov

Zoznam skratiek názvov a zákonov

CKS – Centrálny konsolidačný systém

DPH – daň z pridanej hodnoty

EFSF – Európsky nástroj finančnej stability

ESM – Európsky mechanizmus pre stabilitu

ESA 95, ESA 2010 - Európsky systém národných a regionálnych účtov 1995, resp. 2010

EUROSTAT – Štatistický úrad Európskeho spoločenstva

FNM SR – Fond národného majetku Slovenskej republiky

GNI – Hrubý národný príjem

HDP – hrubý domáci produkt

IPSAS - Medzinárodné účtovné štandardy pre verejný sektor

KÚZ – konsolidovaná účtovná závierka

MF SR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky

MMF – Medzinárodný menový fond

OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

OS – obchodné spoločnosti

OSN – Organizácia spojených národov

PPP – projekt verejno-súkromného partnerstva

PO – príspevkové organizácie

RO – rozpočtové organizácie

SVS – Súhrnná výročná správa SR

SZČO – samostatne zárobkovo činná osoba

ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky

ŠZÚ – Štátny záverečný účet SR

ÚJ – účtovná jednotka

VÚC – vyššie územné celky

ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti
- ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti

zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy (rozpočtové pravidlá) - zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

zákon o účtovníctve - Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

zákon o organizácii vlády a ústrednej štátnej správy - zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov

zákon o obecnom zriadení - zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

zákon o samosprávnych krajoch - zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov

zákon o Sociálnej poisťovni – zákon č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov

zákon o zdravotných poisťovniach - zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

zákon o audítoroch - zákon č. 540/2007 Z. z. o audítoroch, audite a dohľade nad výkonom auditu a o zmene a doplnení zákona č.431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

Slovník odborných pojmov

1. kapitola: Hospodárenie verejnej správy v metodike ESA 2010

Súhrnná výročná správa SR - súhrnný dokument, ktorý obsahuje údaje o príjmoch, výdavkoch a výsledku rozpočtového hospodárenia subjektov verejnej správy a o stave dlhu verejnej správy k 31. decembru rozpočtového roka v jednotnej metodike platnej pre Európsku úniu vykázané Európskej komisii do 1. októbra bežného roka, súhrnnú účtovnú závierku verejnej správy Slovenskej republiky, údaje ustanovené osobitným predpisom, ktorým je ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti a ďalšie údaje o hospodárení Slovenskej republiky. (§ 29a zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy)

Štátny záverečný účet SR - správa o rozpočtovom hospodárení Slovenskej republiky, ktorá obsahuje výsledky rozpočtového hospodárenia subjektov verejnej správy za príslušný rozpočtový rok v jednotnej metodike platnej pre Európsku úniu vykázané Európskej komisii do 1. apríla bežného roka, vyhodnotenie zamerania a opatrení rozpočtovej politiky, údaje o príjmoch, výdavkoch a výsledku rozpočtového hospodárenia štátneho rozpočtu a ďalšie údaje o plnení rozpočtu verejnej správy. (§ 29 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy)

ESA 95 – Európsky systém národných a regionálnych účtov 1995 je medzinárodne kompatibilný rámec pre systematické a podrobné opísanie národnej ekonomiky, jeho súčastí a jeho vzťahov s ostatnými národnými ekonomikami. Je založený na Systéme národných účtov 1993 (SNÚ 1993). SNÚ bol vypracovaný v súčinnosti štatistických orgánov OSN, EÚ, OECD, MMF a Svetovej banky a predstavuje celosvetový štandard v oblasti uplatňovania národných účtov. Metodika ESA 95 sa v Európskom spoločenstve zaviedla Nariadením Rady (ES) 2223/96 z 25. júna 1996 o Európskom systéme národných a regionálnych účtov v spoločenstve.

ESA 2010 - Európsky systém národných a regionálnych účtov 2010 je revíziou ESA 95. Nové štandardy prinášajú v oblasti verejných financií zmeny dôležité pre vykazovanie salda a dlhu verejnej správy. Najdôležitejšou zmenou z tohto pohľadu je spresnenie hranice medzi súkromným a verejným sektorom (nové definície a dôraz na kvalitatívne kritériá). ESA 2010 je už v platnosti, zaviedla sa Nariadením Rady (ES) 549/2013 z 21. mája 2013 o Európskom systéme národných a regionálnych účtov v spoločenstve a do platnosti vstúpila v roku 2014.

Aprílová notifikácia – Podľa nariadenia Komisie 479/2009 členské štáty vykazujú Komisii (Eurostatu) plánované a aktuálne schodky a dlh sektora verejnej správy dvakrát ročne, prvý krát do 1. apríla bežného roka (roka n) a druhý krát do 1. októbra roka n . Zároveň členské štáty oznámia Eurostatu, ktoré vnútroštátne orgány sú zodpovedné za vykazovanie postupu pri nadmernom schodku. Do 1. apríla roka n členské štáty oznámia Eurostatu plánovaný schodok verejnej správy za rok n a aktualizovaný odhad ich skutočného schodku verejných financií za rok $n - 1$ a ich skutočné schodky verejných financií za roky $n - 2$, $n - 3$ a $n - 4$.

Októbrová notifikácia – aktualizácia aprílovej notifikácie, ktorá je nutná vzhľadom na to, že viacero údajov za verejnú správu je dostupných až po termíne aprílovej notifikácie (tie sú nahradené odhadmi). Ani októbrovú notifikáciu však nemožno považovať za zdroj definitívnych údajov za verejnú správu, pretože aktuálne výnosy niektorých daňových príjmov (DPPO a DPFO) sú známe za

rok $n - 1$ až na začiatku $n + 1$. Aj po tomto termíne sú v prípade údajov za verejnú správu (a národné účty vo všeobecnosti) pomerne časté revízie údajov za minulé roky. Revízie sa robia jednak kvôli úpravám či spresneným interpretáciám samotnej metodiky ESA a tiež kvôli tomu, že samotné krajiny (národné štatistické úrady) môžu v minulých údajoch odhaliť nezrovnalosti, ktoré v rámci revízií napravia.

Verejná správa - koncept, ktorý definujú národné účty (ESA 2010). Národné účty členia národné hospodárstvo (S.1) na päť inštitucionálnych sektorov: nefinančné korporácie (S.11), finančné korporácie (S.12), verejná správa (S.13), domácnosti (S.14) a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (S.15). Inštitucionálny sektor tvorí zoskupenie inštitucionálnych jednotiek, ktoré majú podobný charakter a ekonomické správanie (odvetvie produkčnej činnosti). Inštitucionálna jednotka je ekonomická jednotka oprávnená vlastniť výroby a aktíva, prijímajúca záväzky a zaoberajúca sa ekonomickou činnosťou a transakciami s inými jednotkami vo vlastnom mene. Sektor verejnej správy tvoria inštitucionálne jednotky (subjekty) patriace do verejnej správy.

Verejné financie – alebo financie verejného sektora, je všeobecne zaužívaný výraz v ekonómii označujúci súhrn rozpočtov subjektov pod verejnou kontrolou alebo patriacich do verejného sektora. Verejný sektor môže byť definovaný rôzne v závislosti od cieľov analýzy a kritérií zaradenia subjektov do verejného sektora. Ak nie je uvedené inak, verejné financie sa v krajinách EÚ najčastejšie hodnotia na základe údajov národných účtov v metodike ESA 2010, ktorá definuje subjekt verejnej správy. V tejto publikácii sú použité tri koncepty hodnotenia verejných financií, ktoré sa od seba líšia rôznym pokrytím subjektov: verejná správa (ESA 2010), súhrnný celok verejnej správy a verejný sektor.

Subjekty verejnej správy SR - právnické osoby zapísané v registri organizácií vedenom Štatistickým úradom Slovenskej republiky, ktoré sú zaradené v súlade s metodikou ESA v ústrednej správe, územnej samospráve a vo fondoch sociálneho a zdravotného poistenia. (§ 3 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy)

- Ústrednú správu tvoria ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy. Ich počet, organizáciu a pôsobnosť ustanovuje zákon o organizácii vlády a ústrednej štátnej správy. V ústrednej správe sú zaradené aj ďalšie subjekty (vysoké školy, Rozhlas a televízia Slovenska, Fond národného majetku Slovenskej republiky, Slovenský pozemkový fond, štátne fondy, Slovenská konsolidačná, a.s., Úrad pre dohľad nad výkonom auditu, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Ústav pamäti národa, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Kancelária rady pre rozpočtovú zodpovednosť, Tlačová agentúra SR, Audiovizuálny fond), ktoré hospodária s väčším či menším objemom verejných prostriedkov a ktorých pôsobnosť upravujú osobitné právne predpisy.
- Územnú samosprávu predstavujú obce a vyššie územné celky – samosprávne kraje. Obec je samostatným územným samosprávnym a správnym celkom Slovenskej republiky, združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt, samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami a jej základnou úlohou pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. V Slovenskej republike je zriadených osem samosprávnych krajov, ktoré sú právnickými osobami samostatne hospodáriacimi s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami; zabezpečujú a chránia práva a

záujmy svojich obyvateľov. Základnou legislatívou, ktorá upravuje pôsobnosť samospráv je zákon o obecnom zriadení a zákon o samosprávnych krajoch.

- Fondy sociálneho a zdravotného poistenia tvoria Sociálna poisťovňa zriadená zákonom o Sociálnej poisťovni a zdravotné poisťovne (v súčasnosti tri, z toho jedna štátna a dve súkromné), ktorých pôsobnosť ustanovuje zákon o zdravotných poisťovniach.

Rozpočet verejnej správy - strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky štátu. Zostavuje sa každoročne na tri rozpočtové roky. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. Rozpočet verejnej správy tvoria štátny rozpočet na príslušný rozpočtový rok a nasledujúce dva roky a súhrn rozpočtov ostatných subjektov verejnej správy vrátane príjmov a výdavkov súvisiacich s vykonávaním verejného zdravotného poistenia v súlade s jednotnou metodikou platnou pre Európsku úniu na príslušný rozpočtový rok a nasledujúce dva roky (§ 4 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy).

Štátny rozpočet - základná súčasť rozpočtu verejnej správy, ktorou sa zabezpečuje financovanie hlavných funkcií štátu v príslušnom rozpočtovom roku. Štátny rozpočet na príslušný rozpočtový rok obsahuje rozpočtované príjmy, rozpočtované výdavky a finančné operácie so štátnymi finančnými aktívami a iné operácie, ktoré ovplyvňujú stav štátnych finančných aktív alebo štátnych finančných pasív (§ 6 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy).

Superdividenda – metodika ESA, na rozdiel od podnikového účtovníctva, rozoznáva dividendy a superdividendy. Superdividendy sú dividendy, ktoré sú vysoké z pohľadu poslednej (nedávnej) výšky úrovne dividend a ziskov. Logika členenia je tá, že pokiaľ dividendy rozdeľujú príjem z majetku, superdividendy rozdeľujú čisté bohatstvo podniku, keď znižujú vlastné zdroje podniku (vlastné imanie), predstavujú teda výber kapitálu (capital withdrawal). Inak povedané, dividendy prináležia bežnému zisku (operating profit), ktorý pochádza zo štandardných hlavných činností podniku (core business operations) a superdividendy prináležia iným (špeciálnym) výnosom. Na určenie výšky superdividend sa používa tzv. superdividendový test.

2. kapitola: Hospodárenie verejnej správy - požiadavky ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti

Bilancia rozpočtu verejnej správy – alebo bilancia príjmov a výdavkov rozpočtu verejnej správy poskytuje analytický pohľad na vývoj hlavných príjmových a výdavkových položiek verejnej správy ako celku za daný rok. Bilancia je konsolidovaná, teda sú vylúčené transakcie medzi jednotlivými subjektmi verejnej správy. Štruktúra prezentovanej bilancie v tomto dokumente pozostáva z kombinácie klasifikácie kódov ESA 2010 a rozpočtovej klasifikácie.

Saldo rozpočtu verejnej správy – môže mať charakter schodku alebo prebytku. Schodok je záporný rozdiel medzi celkovými príjmami a celkovými výdavkami verejnej správy. Prebytok je kladný rozdiel medzi celkovými príjmami a celkovými výdavkami verejnej správy. V metodike národných účtov sa saldo verejnej správy nazýva „čisté pôžičky poskytnuté/prijaté“. Ich výška predstavuje sumu, ktorú verejná správa môže poskytnúť alebo prijať ako pôžičku na financovanie svojich nefinančných operácií.

Štruktúrne saldo - saldo rozpočtu verejnej správy upravené o vplyv hospodárskeho cyklu a jednorazové a dočasné vplyvy. Referenčná hodnota medziročnej zmeny štruktúrneho salda sa

používa na hodnotenie charakteru fiškálnej politiky, či je expanzívna (medziročné zvyšovanie / znižovanie štrukturálneho schodku / prebytku) alebo reštriktívna (medziročné znižovanie / zvyšovanie štrukturálneho schodku / prebytku).

Jednorazové vplyvy - všeobecne definované ako príjem alebo výdavok, ktorý nemá trvalý alebo opakujúci sa charakter a má časovo obmedzený vplyv na saldo verejnej správy. Úprava salda verejnej správy o takéto vplyvy umožňuje analyticky vhodnejšie posúdenie jeho vývoja v čase.

Dlh verejnej správy hrubý – alebo hrubý maastrichtský dlh verejnej správy, predstavuje konsolidovaný súčet všetkých záväzkov sektora verejnej správy v nominálnej (menovitej) hodnote, ktoré vznikli na základe prijatých vkladov, emitovaných cenných papierov (bez akcií) a prijatých pôžičiek (bez záväzkov z nesplatených úrokov). Súčasťou prijatých pôžičiek sú aj imputované pôžičky, ktoré sa rovnajú hodnote majetku nadobudnutého prostredníctvom finančného lízingu. Dlh je konsolidovaný, teda sú vylúčené všetky záväzky a recipročné pohľadávky jednotiek patriacich do sektora VS. (Príručka vládneho deficitu a dlhu, vydanie 2013)

Dlh verejnej správy čistý - alebo čistý maastrichtský dlh verejnej správy, predstavuje rozdiel medzi hrubým maastrichtským dlhom a súčtom zlata a SDR, hotovosti, cenných papierov v trhovej hodnote (okrem akcií) a kótovaných akcií v trhovej hodnote. Čistý dlh vyjadruje schopnosť verejnej správy splatiť svoj maastrichtský dlh na základe speňaženia svojich najlikvidnejších finančných aktív. (Code of Conduct - Specifications on the implementation of the Stability and Growth Pact and Guidelines on the format and content of Stability and Convergence Programmes)

Európske fiškálne pravidlá – vznikli z potreby dodržiavania fiškálnej disciplíny v rámci Hospodárskej a menovej únie (eurozóny) kvôli zachovaniu stability spoločnej meny euro. Predstavujú súbor pravidiel numerických, procesných ale aj pravidiel transparentnosti o zverejňovaní údajov o hospodárení štátu. Pravidlá sú zakotvené v právnych predpisoch EÚ (Zmluva o fungovaní Európskej únie, nariadenia, smernica) ale ich súčasťou je aj medzinárodná zmluva. Predchodcom fiškálnych pravidiel EÚ boli tzv. maastrichtské kritériá, ktoré stanovili podmienky pre členstvo v eurozóne v podobe referenčnej hodnoty pre deficit (3 % HDP) a dlh verejnej správy (60 % HDP). Kvôli potrebe udržiavať fiškálnu disciplínu aj po vstupe do eurozóny bol v roku 1997 schválený Pakt stability a rastu (Stability and Growth Pact – SGP), ktorý obsahuje aj sankcie, ak deficit krajiny prekročí 3% HDP. V dôsledku ekonomickej a finančnej krízy bol SGP v roku 2011 druhý krát revidovaný (prvý krát v roku 2005) a boli prijaté ďalšie štyri nariadenia s cieľom sprísnenia pravidiel fiškálneho dohľadu a rozšírenia dohľadu aj na makroekonomickú oblasť. Tzv. Six-pack priniesol predovšetkým sprísnenie sankcií, keď krajina môže byť penalizovaná za nedodržiavanie fiškálnych pravidiel až do výšky 0,5 % HDP, väčšiu orientáciu na pravidlo verejného dlhu (jeho nedodržiavanie bolo dovtedy prakticky ignorované) a povinnosť konsolidovať verejný rozpočet aj po znížení deficitu pod 3 % HDP tempom znižovania štrukturálneho salda minimálne o 0,5% HDP až po dosiahnutie strednodobého cieľa (medium-term objective – MTO). Medzinárodná zmluva, ktorá bola podpísaná 25 členskými krajinami Európskej únie (všetky s výnimkou Česka a Veľkej Británie) v roku 2012, stanovila povinnosť zaviesť pravidlo o vyrovnanom štrukturálnom salde verejnej správy do národnej legislatívy (tzv. Fiscal compact). Naposledy v roku 2013 boli schválené dve nariadenia, ktoré ďalej sprísňujú a prehlbujú fiškálny dohľad v krajinách eurozóny (tzv. Two-pack). Podľa nich musia krajiny eurozóny napríklad každoročne do 15. októbra predkladať Európskej komisii na posúdenie

návrh rozpočtového plánu na nasledujúci rok.

Stratégia riadenia štátneho dlhu – ďalej len stratégia, je strategický dokument, ktorý stanovuje základné rámce a smerovanie politiky riadenia štátneho dlhu. Stratégia formuluje vrcholové kvantitatívne ukazovatele a parametre štátneho dlhu a stanovuje tiež ciele, ktoré by mali prispieť ku kvalitatívnemu zlepšeniu riadenia dlhu. Dokument ďalej popisuje vývoj a štruktúru štátneho dlhu SR, makroekonomické a fiškálne východiská a riziká dlhového portfólia. Od stratégie sú odvodené jednotlivé predpisy upravujúce pravidlá pre riadenie rizík štátneho dlhu, limity pozícií štátu a systém kontroly. Stratégia sa zostavuje na štvorročné obdobie a každý rok sa aktualizuje. Aktualizácie zabezpečujú prepojenie stratégie s vývojom v konkrétnom rozpočtovom roku a poskytujú flexibilitu reakcie na vývoj trhu. Podľa Ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti je stratégia súčasťou Rozpočtu verejnej správy SR a vyhodnotenie plnenia cieľov stratégie je súčasťou Súhrnnej výročnej správy SR.

3. kapitola: Čisté bohatstvo

Čisté bohatstvo - súčet vlastného imania subjektov verejnej správy, vlastného imania Národnej banky Slovenska, vlastného imania podnikov štátnej správy a podnikov územnej samosprávy, upravený o implicitné záväzky a podmienené záväzky, iné aktíva a iné pasíva. (Čl. 2e ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti)

Verejný sektor – pre potreby súhrnnej správy definovaný ako sektor, za ktorý sa vyčísluje čisté bohatstvo. Okrem verejnej správy podľa metodiky ESA 2010 zahŕňa podniky štátnej správy, podniky územnej samosprávy a NBS.

Podniky verejnej správy – súhrnné pomenovanie používané v tomto dokumente pre podniky štátnej správy a podniky územnej samosprávy, ktoré sú definované legislatívou. Keďže podniky štátnej správy a samosprávy sú definované pre potreby výpočtu čistého bohatstva, do ktorého vchádzajú len podniky s majetkovou účasťou štátu v minimálnej výške 20 %, tento pojem môže byť použitý aj širšie, teda na všetky podniky bez obmedzenia majetkovej účasti štátu.

Podnik štátnej správy - štátny podnik, obchodná spoločnosť s majetkovou účasťou štátu v minimálnej výške 20 % jej základného imania a právnická osoba zriadená zákonom, v ktorej má štát kvalifikovanú účasť; kvalifikovanou účasťou sa na účely tohto zákona rozumie priamy alebo nepriamy podiel predstavujúci aspoň 20 % na základnom imaní právnickej osoby alebo hlasovacích právach v právnickej osobe alebo možnosť uplatňovania vplyvu na riadení právnickej osoby, ktorý je porovnateľný s vplyvom zodpovedajúcim tomuto podielu; nepriamym podielom sa na účely tohto zákona rozumie podiel držaný sprostredkované prostredníctvom právnických osôb, v ktorých má držiteľ nepriameho podielu kvalifikovanú účasť (Čl. 2f ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti).

Podnik územnej samosprávy - obchodná spoločnosť s majetkovou účasťou územnej samosprávy v minimálnej výške 20 % jej základného imania (Čl. 2g ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti)

Implicitné záväzky - rozdiel medzi očakávanými budúcimi výdavkami subjektov verejnej správy a očakávanými budúcimi príjmami subjektov verejnej správy, ktoré vyplývajú z finančných dôsledkov spôsobených budúcim uplatňovaním práv a povinností ustanovených právnym poriadkom

Slovenskej republiky, ak tieto nie sú súčasťou dlhu verejnej správy (Čl. 2h ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti). Najznámejším príkladom sú starobné dôchodky z priebežného piliera dôchodkového systému.

Podmienené záväzky - iné pasíva účtovnej jednotky, ktorá ich vykazuje v poznámkach ako súčasti individuálnej účtovnej závierky (zákon o účtovníctve). Nejde teda o záväzok, ktorý je vykázaný na súvahových položkách pasív, pretože nie je splnená podmienka na ich zaúčtovanie - výška záväzku sa nedá spoľahlivo oceniť, obdobie, ku ktorému sa povinnosť viaže nie je určené, úbytok ekonomických úžitkov v budúcnosti nie je istý. Ako iné pasíva sa vykazuje:

1. možná povinnosť, ktorá vznikla ako dôsledok minulej udalosti a ktorej existencia závisí od toho, či nastane alebo nenastane jedna alebo viac neistých udalostí v budúcnosti, ktorých vznik nezávisí od účtovnej jednotky, alebo
2. povinnosť, ktorá vznikla ako dôsledok minulej udalosti, ale ktorá sa nevykazuje v súvahe, pretože nie je pravdepodobné, že na splnenie tejto povinnosti bude potrebný úbytok ekonomických úžitkov, alebo výška tejto povinnosti sa nedá spoľahlivo oceniť.

PPP projekt - forma spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom s cieľom financovania výstavby, rekonštrukcie, prevádzky a údržby infraštruktúry a poskytovania verejných služieb prostredníctvom tejto infraštruktúry. V rámci PPP projektov sú subjekty verejného sektora partnerom a zákazníkom súkromného sektora, od ktorého nakupujú služby. Súkromný partner v zásade financuje výstavbu a prevádzkuje dielo a ako protihodnota je mu umožnené poskytovať služby spojené s týmto dielom za platby od jeho používateľov alebo od verejného partnera. Dôležitou charakteristikou PPP je rozdelenie rizík spojených s výstavbou a prevádzkou diela medzi súkromným a verejným partnerom a dlhodobosť zmluvných vzťahov medzi súkromným a verejným partnerom.

Centrálny konsolidačný systém – systém zberu, spracovania, analyzovania, konsolidovania a prezentovania údajov z účtovníctva od účtovných jednotiek súhrnného celku. Súčasťou Centrálného konsolidačného systému je aj informačný systém Ministerstva financií SR, prostredníctvom, ktorého sa zabezpečuje spracovanie údajov z finančných výkazov a konsolidačného balíka.

4. kapitola: Komentár k súhrnnej účtovnej závierke verejnej správy SR za rok 2013

Súhrnný celok verejnej správy – tvoria účtovné jednotky, ktoré sú zahrnuté do procesu spracovania súhrnnej účtovnej závierky a na tento účel predkladajú údaje z účtovníctva. Sú to všetky rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, obce, vyššie územné celky, štátne fondy, podniky verejnej správy s výnimkou podnikov pod FNM a ostatné subjekty verejnej správy.

Účtovná jednotka (ÚJ) verejnej správy – každá právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky zaradená do verejnej správy. Tak, ako sú jednotky (právnické osoby) nazývané subjektmi pre potrebu vymedzenia verejnej správy podľa metodiky ESA, tak sú jednotky nazývané účtovnými jednotkami pre potrebu vymedzenia súhrnného celku verejnej správy v zmysle §1 zákona o účtovníctve.

Konsolidácia – eliminácia vzájomných vzťahov medzi účtovnými jednotkami daného konsolidovaného celku. Konsoliduje sa kapitál, pohľadávky a záväzky, medzivýsledok, náklady a výnosy. Používa sa metóda úplnej konsolidácie pre dcérske ÚJ, podielová konsolidácia pre spoločné ÚJ a metóda vlastného imania pre pridružené ÚJ.

Konsolidovaná účtovná závierka (KÚZ) – poskytuje informácie o konsolidovanom celku ako o jednej ekonomickej jednotke. Vzájomné vzťahy a transakcie medzi účtovnými jednotkami daného konsolidovaného celku sú eliminované (princíp konsolidácie). KÚZ poskytuje dôležité informácie z pohľadu riadenia, pretože zobrazuje vernejšie a pravdivejšie finančnú situáciu daného konsolidovaného celku ako individuálne účtovné závierky jednotlivých ÚJ konsolidovaného celku, prípadne ich agregácia.

Konsolidovaná účtovná závierka vo verejnej správe sa zostavuje podľa zákona o účtovníctve na dvoch stupňoch:

1. KÚZ účtovnej jednotky verejnej správy zostavuje obec, vyšší územný celok a správca rozpočtovej kapitoly;
2. KÚZ ústrednej správy zostavuje Ministerstvo financií SR.

Súhrnná účtovná závierka verejnej správy Slovenskej republiky – účtovná závierka za súhrnný celok zostavená na základe princípu konsolidácie uplatňovaného v Medzinárodných účtovných štandardoch pre verejný sektor (IPSAS). Účtovná závierka SR sa nenazýva konsolidovaná, pretože nie všetky účtovné jednotky do nej vstupujú na konsolidovanej báze tak, ako v prípade ústrednej správy a samosprávy (tzv. tretia úroveň konsolidácie).

Konsolidačný balík MF SR - obsahuje všetky informácie, ktoré sú potrebné pre zostavenie súhrnnej účtovnej závierky, a to nie len pre vykonanie konsolidačných operácií, ale aj pre zostavenie poznámok ako súčasti súhrnnej účtovnej závierky. Konsolidačný balík zjednocuje účtovníctvo a formáty účtovných výkazov pre všetky konsolidované ÚJ spôsobom, ako keby všetky ÚJ súhrnného celku používali vo svojom účtovníctve rovnaké účtovné metódy a zásady.

Audit účtovnej závierky – podľa § 22a zákona o účtovníctve každá konsolidovaná účtovná závierka (KÚZ) musí byť overená audítorom. Cieľom auditu KÚZ verejnej správy je poskytnúť verejnosti primeranú mieru istoty, že informácie vykázané v KÚZ vyjadrujú pravdivo a verne finančnú situáciu daného konsolidovaného celku. Audit sa vykonáva v súlade so zákonom o audítoroch.